

Raport Banku Millennium S.A.

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013 r.

WYBRANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 1.01.2013 do 31.12.2013	okres od 1.01.2012 do 31.12.2012	okres od 1.01.2013 do 31.12.2013	okres od 1.01.2012 do 31.12.2012
Przychody z tytułu odsetek	2 564 341	2 979 723	608 962	713 946
Przychody z tytułu opłat i prowizji	634 934	596 859	150 780	143 008
Przychody operacyjne	1 941 437	1 857 045	461 039	444 950
Wynik działalności operacyjnej	622 910	556 871	147 924	133 427
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	622 910	556 871	147 924	133 427
Wynik finansowy po opodatkowaniu	496 775	450 141	117 971	107 854
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	499 928	215 672	118 720	51 675
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 717 761	3 568 395	645 396	854 992
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 097 992)	(1 035 377)	(498 217)	(248 078)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(161 350)	118 351	(38 316)	28 357
Przepływy pieniężne netto, razem	458 419	2 651 369	108 862	635 271
Aktywa razem	56 529 066	52 113 387	13 630 658	12 747 269
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	2 202 585	2 253 000	531 102	551 098
Zobowiązania wobec klientów	45 448 660	41 552 183	10 958 878	10 163 931
Kapitał własny	4 975 796	4 475 868	1 199 796	1 094 826
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	292 515	296 736
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	4,10	3,69	0,99	0,90
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	4,10	3,69	0,99	0,90
Współczynnik wypłacalności	13,62%	13,52%	13,62%	13,52%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EURO

Dla wyliczenia wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych 4,1472 EUR/PLN kurs z dnia 31 grudnia 2013 r. (dla danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2012 r.: 4,0882 EUR/PLN),
- dla pozycji rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia - 31 grudnia 2013 r. - 4,2110 EUR/PLN, kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec miesięcy objętych sprawozdaniem (dla danych porównywalnych za okres 1 stycznia - 31 grudnia 2012 r.: 4,1736 EUR/PLN).

WYBRANE KWARTALNE DANE FINANSOWE

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2013- 31.12.2013	1.10.2013- 31.12.2013*	1.01.2012- 31.12.2012	1.10.2012- 31.12.2012*
Przychody z tytułu odsetek	2 564 341	618 555	2 979 723	769 129
Koszty z tytułu odsetek	(1 450 486)	(300 507)	(1 941 330)	(517 757)
Wynik z tytułu odsetek	1 113 855	318 048	1 038 393	251 372
Przychody z tytułu opłat i prowizji	634 934	157 804	596 859	148 187
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(88 043)	(22 448)	(89 515)	(24 700)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	546 891	135 356	507 344	123 487
Przychody z tytułu dywidend	29 015	0	41 467	0
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	20 721	637	25 362	16 454
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	184 898	39 972	212 407	81 760
Pozostałe przychody operacyjne	46 057	15 102	32 072	8 705
Przychody operacyjne	1 941 437	509 115	1 857 045	481 778
Koszty działania	(979 395)	(247 106)	(1 008 364)	(256 522)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(220 674)	(62 828)	(205 919)	(61 600)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(1 559)	(1 069)	(219)	(148)
Amortyzacja	(52 618)	(12 169)	(53 530)	(13 327)
Pozostałe koszty operacyjne	(64 281)	(29 436)	(32 142)	(5 824)
Koszty operacyjne	(1 318 527)	(352 608)	(1 300 174)	(337 421)
Wynik na działalności operacyjnej	622 910	156 507	556 871	144 357
Wynik finansowy przed opodatkowaniem	622 910	156 507	556 871	144 357
Podatek dochodowy	(126 135)	(36 446)	(106 730)	(31 713)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	496 775	120 061	450 141	112 644

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2013- 31.12.2013	1.10.2013- 31.12.2013*	1.01.2012- 31.12.2012	1.10.2012- 31.12.2012*
Wynik finansowy po opodatkowaniu	496 775	120 061	450 141	112 644
Inne składniki całkowitych dochodów:				
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(44 482)	15 817	46 046	42 316
Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	0	0	0	0
Rachunkowość zabezpieczeń	48 375	12 338	(335 514)	(13 200)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	3 893	28 155	(289 468)	29 116
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	(740)	(5 349)	54 999	(5 532)
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	3 153	22 806	(234 469)	23 584
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	499 928	142 867	215 672	136 228

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2013 R.

Spis treści

1.	Rachunek Zysków i Strat	6
2.	Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów	7
3.	Bilans	8
4.	Zmiany Stanu Kapitałów Własnych	10
5.	Sprawozdanie z Przepływów Środków Pieniężnych	11
6.	Informacje Ogólne o Emitencie	13
7.	Polityka Rachunkowości	14
1)	Oświadczenie o zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej	14
2)	Standardy i interpretacje nie obowiązujące na dzień bilansowy	14
3)	Przyjęte zasady rachunkowości	19
8.	Zarządzanie Ryzykiem Finansowym	39
1)	Misja zarządzania ryzykiem w Banku	39
2)	Zarządzanie kapitałem	40
3)	Ryzyko kredytowe	41
4)	Ryzyko rynkowe	57
5)	Ryzyko płynności	62
6)	Ryzyko operacyjne	65
9.	Transakcje z Podmiotami Powiązanymi	66
1)	Opis transakcji z podmiotami powiązanymi	66
2)	Transakcje z Osobami Zarządzającymi i Nadzorującymi Bank	68
3)	Informacje o wynagrodzeniach i korzyściach osób nadzorujących i zarządzających Bankiem	69
10.	Wartość Godziwa	70
11.	Zobowiązania i Aktywa Warunkowe	74
12.	Noty do Sprawozdania Finansowego	77
1)	Przychody z tytułu odsetek	77
2)	Koszty z tytułu odsetek	77
3)	Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji	78
4)	Przychody z tytułu dywidend	78
5)	Wynik z instrumentów finansowych oraz pozycji wymiany	79
6)	Pozostałe przychody operacyjne	79
7)	Koszty działania	80
8)	Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	80
9)	Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	81

10) Amortyzacja	81
11) Pozostałe koszty operacyjne	81
12) Podatek dochodowy	81
13) Zysk na jedną akcję	83
14) Kasa, środki w Banku Centralnym	84
15) Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym.....	84
16) Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	86
17) Instrumenty pochodne zabezpieczające.....	89
18) Kredyty i pożyczki udzielone klientom	92
19) Inwestycyjne aktywa finansowe	94
20) Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	98
21) Rzeczowe aktywa trwałe	98
22) Wartości niematerialne	101
23) Aktywa trwałe do zbycia.....	102
24) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	103
25) Pozostałe aktywa	105
26) Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	105
27) Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	106
28) Zobowiązania wobec klientów	107
29) Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu ...	108
30) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.....	108
31) Rezerwy.....	110
32) Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	111
33) Pozostałe zobowiązania.....	111
34) Zobowiązania podporządkowane	113
35) Kapitał własny.....	114
36) Luka płynności wg terminów wymagalności.....	118
13. Informacje Uzupełniające	120
1) Dywidenda za rok 2013	120
2) Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań	120
3) Papiery wartościowe stanowiące przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu	121
4) Kompensowanie należności i zobowiązań na bazie umów ramowych	121
5) Dodatkowe objaśnienia do rachunku przepływów środków pieniężnych.....	122
6) Informacje o prowadzonej działalności powierniczej	122
7) Leasing operacyjny	122
8) Płatności na bazie akcji.....	123
9) Istotne wydarzenia pomiędzy datą, na którą sporządzono raport finansowy a datą jego publikacji	125

1. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Przychody z tytułu odsetek	1	2 564 341	2 979 723
Koszty z tytułu odsetek	2	(1 450 486)	(1 941 330)
Wynik z tytułu odsetek		1 113 855	1 038 393
Przychody z tytułu opłat i prowizji		634 934	596 859
Koszty z tytułu opłat i prowizji		(88 043)	(89 515)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	3	546 891	507 344
Przychody z tytułu dywidend	4	29 015	41 467
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	5	20 721	25 362
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	5	184 898	212 407
Pozostałe przychody operacyjne	6	46 057	32 072
Przychody operacyjne		1 941 437	1 857 045
Koszty działania	7	(979 395)	(1 008 364)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	8	(220 674)	(205 919)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	9	(1 559)	(219)
Amortyzacja	10	(52 618)	(53 530)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(64 281)	(32 142)
Koszty operacyjne		(1 318 527)	(1 300 174)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem		622 910	556 871
Podatek dochodowy	12	(126 135)	(106 730)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		496 775	450 141

2. SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Wynik finansowy po opodatkowaniu	496 775	450 141
Inne składniki całkowitych dochodów:		
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(44 482)	46 046
Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	0	0
Rachunkowość zabezpieczeń	48 375	(335 514)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem	3 893	(289 468)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów	(740)	54 999
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	3 153	(234 469)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	499 928	215 672

Sprawozdanie z całkowitych dochodów w części przedstawiającej składniki kwot innych całkowitych dochodów w danym okresie zawiera wyłącznie kwoty, które zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków.

3. BILANS**AKTYWA**

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2013	31.12.2012
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	3 411 940	2 465 640
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	15	1 519 595	1 392 424
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	16	853 058	664 682
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17	211 395	277 812
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	18	41 087 590	39 341 449
Inwestycyjne aktywa finansowe	19	8 241 226	6 750 830
- dostępne do sprzedaży		8 241 226	6 750 830
- utrzymywane do terminu zapadalności		0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	19	298 007	308 648
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	20	242 061	17 469
Rzeczowe aktywa trwałe	21	158 943	179 842
Wartości niematerialne	22	36 869	41 375
Aktywa trwałe do zbycia	23	0	0
Należność z tytułu podatku dochodowego		63 571	8 989
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	24	113 131	104 569
Pozostałe aktywa	25	291 680	559 658
Aktywa razem		56 529 066	52 113 387

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	31.12.2013	31.12.2012
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	26	2 202 585	2 253 000
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	27	575 189	467 634
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17	930 346	1 115 202
Zobowiązania wobec klientów	28	45 448 660	41 552 183
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	29	116 803	174 788
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	701 352	767 586
Rezerwy	31	63 066	40 705
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		8 217	0
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	32	0	0
Pozostałe zobowiązania	33	884 467	652 811
Zobowiązania podporządkowane	34	622 585	613 610
Zobowiązania razem		51 553 270	47 637 519
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	35	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	35	1 147 241	1 147 241
Kapitał z aktualizacji wyceny	35	(131 451)	(134 604)
Zyski zatrzymane	35	2 746 889	2 250 114
Kapitał własny razem		4 975 796	4 475 868
Zobowiązania i kapitał własny razem		56 529 066	52 113 387

4. ZMIANY STANU KAPITAŁÓW WŁASNYCH

	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu (B/O) 01.01.2013	4 475 868	1 213 117	1 147 241	(134 604)	2 250 114
- całkowite dochody za rok 2013	499 928	0	0	3 153	496 775
Kapitał własny na koniec okresu (B/Z) 31.12.2013	4 975 796	1 213 117	1 147 241	(131 451)	2 746 889

	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane
Kapitał własny na początek okresu (B/O) 01.01.2012	4 260 196	1 213 117	1 147 241	99 865	1 799 973
- całkowite dochody za rok 2012	215 672	0	0	(234 469)	450 141
Kapitał własny na koniec okresu (B/Z) 31.12.2012	4 475 868	1 213 117	1 147 241	(134 604)	2 250 114

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w **nocie (35)**.

5. SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH**A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ**

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2013 - 31.12.2013	1.01.2012 - 31.12.2012
Zysk (strata) netto	496 775	450 141
Korekty razem:	2 220 986	3 118 254
Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	0	0
Amortyzacja	52 618	53 530
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	26 132	(122 300)
Przychody z tytułu dywidend	(29 015)	(39 383)
Rezerwy	22 361	5 735
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(22 027)	(35 458)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(76 929)	(459 908)
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(14 832)	1 037 138
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 746 502)	486 268
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	(224 592)	(15 260)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(77 301)	(1 289 681)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	78 603	667 245
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	3 896 477	4 002 381
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(57 985)	(1 447 547)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(66 234)	372 811
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu odroczonego podatku dochodowego	125 363	194 632
Podatek dochodowy zapłacony	(181 030)	(104 819)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	500 071	(205 147)
Pozostałe pozycje	15 808	18 017
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 717 761	3 568 395

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2013 - 31.12.2013	1.01.2012 - 31.12.2012
Wpływy z działalności inwestycyjnej	284 529 971	177 765 054
Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	8 002	8 836
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	7 274
Zbycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	284 492 660	177 709 561
Pozostałe wpływy inwestycyjne	29 309	39 383
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(286 627 963)	(178 800 431)
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(24 664)	(25 014)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Nabycie aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(286 603 299)	(178 775 417)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 097 992)	(1 035 377)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2013 - 31.12.2013	1.01.2012 - 31.12.2012
Wpływy z działalności finansowej	60 000	298 750
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	60 000	298 750
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(221 350)	(180 399)
Splata kredytów długoterminowych	(190 729)	(140 844)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(30 621)	(39 555)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(161 350)	118 351

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	458 419	2 651 369
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	6 294 121	3 642 752
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	6 752 540	6 294 121

6. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia prawie 5900 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa oraz zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. na dzień 31.12.2013 r.:

Walne Zgromadzenie Banku w dniu 11 kwietnia 2013 r. powołało na członka Rady Nadzorczej Banku Pana Grzegorza Jędrusa.

W dniu 24 października 2013 r. Pan Bogusław Kott - Prezes Zarządu Banku, złożył rezygnację ze stanowiska Prezesa Zarządu Banku, ze skutkiem na dzień 24 października 2013 r.

Na posiedzeniu w dniu 24 października 2013 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Joao Nuno Lima Bras Jorge na stanowisko Prezesa Zarządu Banku i ustaliła, że Zarząd Banku obecnej kadencji będzie liczył 7 osób.

Pan Joao Bras Jorge dotychczas pełnił funkcję Pierwszego Wiceprezesa Zarządu Banku (Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła 1 października 2013 r. zgodę na powołanie Pana Joao Bras Jorge na stanowisko Prezesa Zarządu Banku).

W następstwie złożenia przez Pana Bogusława Kotta rezygnacji z funkcji Prezesa Zarządu Banku, spełnił się warunek powołania Pana Bogusława Kotta w skład Rady Nadzorczej Banku obecnej kadencji (stosownie do postanowień uchwały nr 19 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 20 kwietnia 2012 r.), wskutek czego od dnia 24 października 2013 r. Pan Bogusław Kott jest członkiem Rady Nadzorczej Banku.

Na ww. posiedzeniu Rada Nadzorcza powołała Pana Bogusława Kotta na Przewodniczącą Rady Nadzorczej. Dotychczasowy Przewodniczący Rady Pan Maciej Bednarkiewicz został powołany na jej Wiceprzewodniczącą.

Skład osobowy Rady Nadzorczej według stanu na 31 grudnia 2013 był następujący:

- Bogusław Kott- Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Maciej Bednarkiewicz - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Marek Furtek - Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Luís Maria França de Castro Pereira Coutinho - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrus - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Maria da Conceição Mota Soares de Oliveira Callé Lucas - Członek Rady Nadzorczej,
- Marek Rocki - Członek Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Członek Rady Nadzorczej,
- Rui Manuel da Silva Teixeira - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku według stanu na 31 grudnia 2013 był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Artur Klimczak - Wiceprezes Zarządu,
- Julianna Boniuk-Gorzelańczyk - Członek Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos - Członek Zarządu.

7. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

1) OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

Sprawozdanie finansowe Banku zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 roku, poz. 330, późniejszymi zmianami) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. z 2005 r., Nr 209).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 28 lutego 2014 r.

2) STANDARDY I INTERPRETACJE NIE OBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY

Szereg nowych Standardów (MSSF), zmian do Standardów i Interpretacji nie jest jeszcze obowiązujących dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2013 r. i nie zostały one zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Spośród nowych Standardów, zmian do Standardów i Interpretacji wybrano i zamieszczono poniżej te, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Banku ze względu na ich zakres przedmiotowy oraz zakres działalności Banku. Bank ma zamiar zastosować je, dla okresów, dla których są obowiązujące po raz pierwszy.

STANDARDY I INTERPRETACJE ZATWIERDZONE PRZEZ UE, KTÓRE NIE WESZŁY JESZCZE W ŻYCIE DLA OKRESÓW ROCZNYCH KOŃCĄCYCH SIĘ W DNIU 31 GRUDNIA 2013 R.

MSR 27 (2011) Jednostkowe sprawozdania finansowe

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

MSR 27 (2011) pozostawia istniejące wymagania MSR 27 (2008) co do rachunkowości i ujawnień w jednostkowych sprawozdaniach finansowych wprowadzając jedynie kilka drobnych uściśleń. Obowiązujące obecnie wymogi MSR 28 (2008) i MSR 31 w zakresie jednostkowych sprawozdań finansowych również zostały włączone do MSR 27 (2011). Standard nie zawiera już kwestii kontroli i wymagań dotyczących sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, które zostały przeniesione do MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank nie oczekuje, aby powyższa zmiana miała znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ nie skutkuje to zmianą polityki rachunkowości jednostki.

MSR 28 (2011) Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

W MSR 28 (2011) dokonano ograniczonych zmian:

- Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia przeznaczone do sprzedaży. MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana jest stosowany do inwestycji, lub jej części, w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie, które spełnia kryteria zaklasyfikowania jako przeznaczone do sprzedaży. Do zatrzymanej części inwestycji, której nie zaklasyfikowano jako przeznaczona do sprzedaży, stosuje się metodę praw własności aż do momentu zbycia części przeznaczonej do sprzedaży. Po jej zbyciu zatrzymana część inwestycji ujmowana jest metodą praw własności, jeśli zatrzymana inwestycja nadal stanowi inwestycję w jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie.

- Zmiany w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach. Upřednio zgodnie z MSR 28 (2008) i MSR 31, ustanie znaczącego wpływu lub współkontroli powodowało we wszystkich przypadkach konieczność ponownej wyceny zatrzymanych udziałów, nawet w przypadku, gdy znaczący wpływ zamieniał się we współkontrolę. MSR 28 (2011) wymaga, aby w takich sytuacjach zatrzymane inwestycje nie były ponownie wyceniane.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu, jednakże nie spodziewa się, aby miał on istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

Zmiany do MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja - Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

Zmiany nie wprowadzają nowych zasad dotyczących kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych; Wyjaśniają one natomiast kryteria dotyczące kompensat, co ma na celu usunięcie niespójności w ich stosowaniu.

Zmiany objaśniają, że jednostka posiada tytuł prawny do kompensaty, jeśli tytuł ten:

- nie jest uwarunkowany wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości; oraz
- jest egzekwowalny zarówno w zwykłym trybie prowadzenia działalności jak i w przypadku niewywiązania się z płatności lub w przypadku niewypłacalności lub upadłości jednostki i wszystkich kontrahentów.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu, jednakże nie spodziewa się, aby miał on istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

Nowacja instrumentów pochodnych a dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń (Zmiany do MSR 39 Instrumenty Finansowe: Ujmowanie i Wycena)

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

Zmiany pozwalają na dalsze stosowanie rachunkowości zabezpieczeń w przypadku gdy instrument pochodny, wyznaczony jako instrument zabezpieczający, podlega nowacji (czyli odnowieniu) wynikającej z przepisów prawa w celu rozliczenia z izbą rozliczeniową (kontrahentem centralnym), kiedy spełnione są następujące warunki:

- nowacja wymagana jest przepisami prawa,
- izba rozliczeniowa zostaje nową stroną transakcji dla każdej z pierwotnych stron kontraktu dotyczącego instrumentu pochodnego, oraz
- zmiany warunków instrumentu pochodnego ograniczają się do tych, które są konieczne do zmiany strony umowy.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu, jednakże nie spodziewa się, aby miał on istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

Ujawnienia wartości odzyskiwalnej dotyczące aktywów niefinansowych (Zmiany do MSR 36 Utrata wartości aktywów)

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

Zmiany wyjaśniają że wartość odzyskiwalna powinna być ujawniona jedynie dla poszczególnych aktywów (w tym wartości firmy) lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne, dla których rozpoznano lub odwrócono w danym okresie straty z tytułu utraty wartości.

Zmiany wprowadzają również wymóg ujęcia następujących dodatkowych ujawnień w przypadku gdy strata z tytułu utraty wartości składnika aktywów (w tym wartości firmy) lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne została rozpoznana lub odwrócona w danym okresie a wartość odzyskiwalna została ustalona w oparciu o wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży:

- poziomu hierarchii ustalania wartości godziwej zgodnie z MSSF 13 Ustalanie wartości godziwej, do którego przypisano dany szacunek wartości godziwej;
- dla wycen w wartości godziwej zaklasyfikowanych do poziomu 2 oraz poziomu 3 hierarchii wartości godziwej, opis zastosowanych technik wyceny oraz ewentualnych zmian w tych technikach wraz z podaniem ich przyczyn;
- dla wycen w wartości godziwej zaklasyfikowanych do poziomu 2 oraz poziomu 3 hierarchii wartości godziwej, opis kluczowych założeń (tzn. założeń, na które wartość odzyskiwalna jest najbardziej wrażliwa) wykorzystanych przy ustalaniu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Jeśli wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży została określona w oparciu o szacunek wartości bieżącej, należy również ujawnić stopy dyskonta wykorzystane w bieżącym oraz poprzednim okresie.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank nie oczekuje, aby powyższa zmiana miała znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ nie skutkuje to zmianą polityki rachunkowości jednostki.

STANDARDY I INTERPRETACJE OCZEKUJĄCE NA ZATWIERDZENIE PRZEZ UE

MSSF 9 Instrumenty Finansowe (2009)

Data wejścia w życie: nie określono

Opis zmian:

Nowy Standard zastępuje wytyczne zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena, na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych. Standard eliminuje istniejące obecnie w MSR 39 kategorie: utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności.

W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe będą klasyfikowane do jednej z dwóch kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; lub
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej.

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu, jeżeli spełnione są następujące dwa warunki:

- aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu; oraz
- jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału.

Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja w instrument kapitałowy nie jest przeznaczona do obrotu. MSSF 9 daje możliwość dokonania nieodwracalnej decyzji o wycenie takich instrumentów finansowych, w momencie ich początkowego ujęcia, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Wyboru takiego można dokonać dla każdego instrumentu osobno. Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach nie mogą w późniejszych okresach zostać przekwalifikowane do rachunku zysków i strat.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu na sprawozdanie finansowe jednakże ze względu na kompleksowy charakter zmian jak i ciągle trwający proces modyfikacji Standardu proces szacowanie wpływu zmian na sprawozdanie finansowe Banku nie został zakończony.

Zmiany do MSSF 9 Instrumenty Finansowe (2010)

Data wejścia w życie: nie określono

Opis zmian:

Zmiany do MSSF 9 z 2010 roku zmieniają wskazówki zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena na temat klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych.

Standard zachowuje prawie wszystkie dotychczasowe wymogi MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych oraz wyłączenia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych.

Standard wymaga, aby zmiana wartości godziwej dotycząca zmiany ryzyka kredytowego zobowiązania finansowego wyznaczonego w momencie początkowego ujęcia jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy były prezentowane w ramach innych całkowitych dochodów. Jedynie pozostała część zysku lub straty z wyceny do wartości godziwej ma być ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu. W przypadku jednak, gdyby zastosowanie tego wymogu powodowało brak współmierności przychodów i kosztów, cała zmiana wartości godziwej byłaby ujmowana w zysku lub stracie bieżącego okresu.

Wartości zaprezentowanych w innych całkowitych dochodach nie przeklasyfikowuje się w późniejszych okresach do zysku lub straty bieżącego okresu. Mogą one być jednak przeklasyfikowane w ramach kapitału własnego.

Zgodnie z MSSF 9 wycena pochodnych instrumentów finansowych, które związane są z nienotowanymi instrumentami kapitałowymi i które muszą być uregulowane poprzez dostarczenie nienotowanych instrumentów kapitałowych, których wartość nie może zostać wiarygodnie ustalona, powinna nastąpić według wartości godziwej.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu na sprawozdanie finansowe jednakże ze względu na kompleksowy charakter zmian jak i ciągle trwający proces modyfikacji Standardu proces szacowanie wpływu zmian na sprawozdanie finansowe Banku nie został zakończony.

Zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe i MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnienia

Data wejścia w życie: nie określono

Opis zmian:

Zmiany te zmieniają wymogi dotyczące ujawnień oraz przekształcania danych porównawczych dotyczących początkowego zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe (2009) oraz MSSF 9 Instrumenty finansowe (2010).

Zmiany do MSSF 7 wymagają ujawnienia szczegółów dotyczących skutków początkowego zastosowania MSSF 9, w sytuacji kiedy jednostka nie przekształca danych porównawczych zgodnie z wymaganiami zmienionego MSSF 9.

Jeśli jednostka zastosuje MSSF 9 od 1 stycznia 2013 r. lub później, wówczas nie jest wymagane przekształcenie danych porównawczych dla okresów przed datą początkowego zastosowania.

Jeśli jednostka dokona wcześniejszego zastosowania MSSF 9 w 2012 r., wówczas ma możliwość przekształcenia danych porównawczych bądź przedstawienia dodatkowych ujawnień, zgodnie z wymaganiami zmienionego MSSF 7.

Jeśli jednostka dokona wcześniejszego zastosowania MSSF 9 przed 2012 r., wówczas nie ma ona obowiązku przekształcania danych porównawczych ani przedstawiania dodatkowych ujawnień wymaganych przez zmieniony MSSF 7.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowego Standardu na sprawozdanie finansowe jednakże ze względu na kompleksowy charakter zmian jak i ciągle trwający proces modyfikacji Standardu proces szacowanie wpływu zmian na sprawozdanie finansowe Banku nie został zakończony.

Interpretacja KIMSF 21 Opłaty publiczne

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2014 oraz później

Opis zmian:

Interpretacja zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji zdarzeń obligujących, powodujących powstanie zobowiązania z tytułu opłat publicznych oraz momentu ujęcia takiego zobowiązania.

Zgodnie z Interpretacją, zdarzenie obligujące to zdarzenie wynikające z odpowiednich przepisów prawa, które skutkuje powstaniem zobowiązania do uiszczenia danej opłaty publicznej i koniecznością jego ujęcia w sprawozdaniu finansowym.

Zobowiązanie z tytułu opłaty publicznej jest ujmowane w sposób stopniowy w przypadku jeśli zdarzenie obligujące następuje w ciągu pewnego okresu.

W przypadku jeśli zdarzeniem obligującym jest osiągnięcie określonego minimalnego progu działalności, zobowiązanie ujmowane jest w momencie osiągnięcia tego progu.

Interpretacja wyjaśnia, że fakt, iż jednostka jest ekonomicznie zobowiązana do kontynuowania działalności w kolejnym okresie nie powoduje zwyczajowo oczekiwanego obowiązku uiszczenia opłaty publicznej, która wynika z prowadzenia działalności w przyszłości.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank nie oczekuje, aby powyższa zmiana miała znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe, ponieważ nie skutkuje to zmianą polityki rachunkowości jednostki.

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 lipca 2014 oraz później

Opis zmian:

Doroczne ulepszenia MSSF 2010-2012 zawierają 8 zmian do 7 standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji. Głównie zmiany:

- wyjaśniają definicję “warunków nabycia uprawnień” z Załącznika A do MSSF 2 Płatności w formie akcji, poprzez oddzielne zdefiniowanie warunków związanych z dokonaniem i warunków świadczenia usług,
- wyjaśniają pewne aspekty ujęcia księgowego zapłaty warunkowej w transakcjach połączenia jednostek,
- zmieniają paragraf 22 w MSSF 8 Segmenty operacyjne, aby wprowadzić wymóg ujawniania przez jednostki czynników, które służą do identyfikacji segmentów sprawozdawczych, gdy segmenty operacyjne jednostki są łączone. Ma to uzupełnić obecne wymogi dotyczące ujawnień zawarte w paragrafie 22(a) w MSSF 8,
- zmieniają paragraf 28(c) w MSSF 8 Segmenty operacyjne, by wyjaśnić, że uzgodnienie sumy bilansowej aktywów segmentów sprawozdawczych do sumy bilansowej jednostki powinno być ujawnione, jeśli jest to regularnie przekazywane głównemu decydentowi operacyjnemu jednostki. Zmiana ta jest spójna z wymogami zawartymi w paragrafach 23 i 28(d) w MSSF 8,
- wyjaśniają uzasadnienie RMSR usunięcia paragrafu B5.4.12 z MSSF 9 Instrumenty finansowe i paragrafu OS79 z MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena jako zmian wynikających z MSSF 13 Ustalanie wartości godziwej,
- wyjaśniają wymogi dotyczące modelu wartości przeszacowanej z MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 38 Wartości niematerialne, aby odnieść się do zgłaszanych wątpliwości w kwestii ustalenia umorzenia i amortyzacji na dzień przeszacowania,
- ustanawiają podmiot świadczący usługi zarządzania jednostką, jej podmiotem powiązanym.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowych Standardów jednakże nie oczekuje się, aby wiele z powyższych zmian miało znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2011-2013

Data wejścia w życie: dla okresów rozpoczynających się w dniu 1 lipca 2014 oraz później

Opis zmian:

Doroczne ulepszenia MSSF 2011-2013 zawierają 4 zmiany standardów, z odpowiednimi zmianami do pozostałych standardów i interpretacji. Głównie zmiany:

- wyjaśniają znaczenie określenia “każdego z MSSF obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego, w którym zastosowano MSSF po raz pierwszy”, użytego w paragrafie 7 w MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy;
- wyjaśniają, że wyjątek z zastosowania, zawarty w paragrafie 2(a) w MSSF 3 Połączenia jednostek:
 - wyłącza tworzenie wszelkich rodzajów wspólnych przedsięwzięć, jak zdefiniowano w MSSF 11 Wspólne przedsięwzięcia, z zakresu MSSF 3; i
 - dotyczy jedynie sprawozdań finansowych wspólnych przedsięwzięć lub wspólnych działań.
- wyjaśniają, że wyjątek dotyczący portfela instrumentów, zawarty w paragrafie 48 w MSSF 13 dotyczy wszystkich umów będących w zakresie MSR 39 Instrumenty finansowe: Ujmowanie i wycena, albo MSSF 9 Instrumenty finansowe, niezależnie, czy spełniają one definicje aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z MSR 32 Instrumenty finansowe: Prezentacja.
- wyjaśniają, że do oceny, czy zakup nieruchomości inwestycyjnej jest nabyciem składnika aktywów, grupy aktywów czy też połączeniem przedsięwzięć w zakresie MSSF 3, wymagane jest zastosowanie osądu, oraz że osąd ten bazuje na wytycznych zawartych w MSSF 3.

Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe:

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowych Standardów, jednakże nie spodziewa się, aby miały one istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Banku.

3) PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013, w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego.

Sprawozdanie zostało sporządzone w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Banku, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Banku. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe Banku prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży lub utrzymywane do terminu zapadalności, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako dostępnych do sprzedaży są wykazywane w kapitale z aktualizacji wyceny.

Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Bank pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Banku, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Bank dokonuje oszacowań:

- **Utrata wartości kredytów i pożyczek**

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Bank ocenia czy istnieją dane/przesłanki wskazujące na możliwe do wiarygodnego zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu w celu oszacowania utraty wartości. Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

- **Wartość godziwa instrumentów finansowych**

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Bank polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Bank wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe statokuponowe i zerokuponowe oraz zmiennoprocentowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,
Instrumenty pochodne:
 - FRA, IRS, CIRS,
 - FX Swap, FX Forward,
 - Instrumenty pochodne wbudowane,*Bony emitowane przez Bank Centralny;*
- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku:
Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),
Instrumenty pochodne:
 - Opcje walutowe nabyte przez Bank,
 - Opcje na indeksy nabyte/wystawione przez Bank.

Najważniejszym parametrem niepochodzącym z aktywnego rynku i wykorzystywanym przez Bank do wyceny instrumentów finansowych jest komponent ryzyka kredytowego z tytułu zawartych przez Bank transakcji w instrumentach pochodnych uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Banku (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA). Przedmiotowe korekty (CVA, DVA) uwzględnia się w sytuacji, gdy istnieje ryzyko niewywiązania się kontrahenta (lub Banku), do realizacji zobowiązania w momencie rozliczenia transakcji tym samym narażając Bank (kontrahenta) na potencjalną stratę.

- Utrata wartości innych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Bank opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców, które co do zasady również opierają się na szacunkach.

- Inne wartości szacunkowe

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarium jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

W odniesieniu do niektórych krótkoterminowych świadczeń pracowniczych (premie dla wyższej kadry kierowniczej) Zarząd Banku dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Komitetu Personalnego Zarządu Banku lub Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej Banku.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Bank dokonuje podziału instrumentów finansowych objętych zakresem MSR 39 zgodnie z następującymi kategoriami: instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, pożyczki i należności, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pozostałe zobowiązania finansowe. O klasyfikacji aktywów finansowych decydują osoby odpowiedzialne merytorycznie w momencie ich początkowego ujęcia.

- Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat

Do tej kategorii są zaliczane składniki aktywów lub zobowiązań finansowych, które są kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, (to znaczy te, które zostały nabyte lub zaciągnięte w celu odsprzedaży w krótkim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi Bank zarządza łącznie w celu generowania krótkoterminowych zysków lub stanowią instrumenty pochodne, poza instrumentami pochodnymi będącymi gwarancjami finansowymi oraz tymi, które zostały wyznaczone i spełniają definicję efektywnego instrumentu zabezpieczającego), lub przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Wyznaczenie takie może mieć miejsce tylko wówczas gdy: (i) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione; (ii) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat); (iii) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.

- Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, o ustalonych przepływach pieniężnych i terminie wymagalności, które Bank ma zamiar i możliwość utrzymywać do terminu zapadalności, inne niż 1) wyznaczone przy początkowym ujęciu przez Bank jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) wyznaczone jako dostępne do sprzedaży, 3) spełniające definicję pożyczek i należności. Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności nie mogą być przeklasyfikowane do innych kategorii instrumentów finansowych lub sprzedawane. Bank nie może klasyfikować żadnych aktywów finansowych jako utrzymywane do terminu zapadalności przez okres 2 lat (a istniejące musi przenieść do grupy dostępne do sprzedaży) w przypadku, gdy zaistniała sprzedaż lub reklasyfikacja składnika portfela aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, jeżeli zdarzenie to dotyczyło więcej niż nieznaczającej części portfela. Nie dotyczy to sytuacji jeżeli zdarzenie sprzedaży lub reklasyfikacji, o którym mowa powyżej, nastąpiło na tyle blisko terminu wymagalności (wykupu), że zmiany rynkowych stóp procentowych nie miałyby istotnego wpływu na wartość godziwą składnika aktywów finansowych, zdarzenie nastąpiło po odzyskaniu przez jednostkę zasadniczej części kwoty nominalu, lub zdarzenie nastąpiło w efekcie niemożliwego do przewidzenia przez Bank jednostkowego, niepowtarzalnego, nie poddającego się kontroli Banku zdarzenia.

- Pożyczki i należności

Do kategorii tej zalicza się aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi o ustalonych lub możliwych do określenia płatnościach, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż 1) aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, 2) aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę jako dostępne do sprzedaży, 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytowej.

- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Kategorię tą stanowią aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie zostały zaklasyfikowane jako: pożyczki i należności, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, oraz nie są inwestycjami kapitałowymi w podmiotach zależnych i stowarzyszonych.

- Pozostałe zobowiązania finansowe

Jako pozostałe zobowiązania finansowe Bank klasyfikuje wszystkie zobowiązania finansowe nie zaliczone do kategorii instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, w tym w szczególności depozyty przyjęte oraz pożyczki otrzymane.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Bank ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie uznawania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Banku w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu,
- jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie,
- jeżeli Bank nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych to Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie w zakresie, w jakim Bank utrzymuje zaangażowanie.

Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypieniony, umorzony lub wygaś.

Wycena instrumentów finansowych po ujęciu początkowym w bilansie

Po początkowym ujęciu instrumenty finansowe wyceniane są następująco:

- Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat
Instrumenty te są wyceniane do wartości godziwej a zmiany wartości odnoszone są bezpośrednio na Rachunek zysków i strat Banku.
- Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności oraz pożyczki i należności
Ta kategoria instrumentów finansowych wyceniana jest zgodnie z metodologią zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Utrata wartości odnoszona jest na wynik finansowy.
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży Bank wycenia do wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym do momentu wyłączenia składnika aktywów z bilansu (kiedy to skumulowany zysk/strata są ujmowane w Rachunku zysków i strat).
Odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są ujmowane w przychodach odsetkowych.
Jeżeli występują obiektywne przesłanki, iż nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów to Bank rozpoznaje odpis aktualizujący w sposób opisany w punkcie **Utrata wartości aktywów finansowych**.
- Pozostałe zobowiązania finansowe
Instrumenty finansowe stanowiące pozostałe zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Wycena do wartości godziwej opiera się w pierwszej kolejności na bieżących cenach kupna danego instrumentu na aktywnym rynku. W przypadku, gdy wyceniany instrument nie jest notowany na aktywnym rynku, Bank ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych na normalnych zasadach rynkowych transakcji, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Inwestycje kapitałowe w podmiotach zależnych i stowarzyszonych

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to wszelkie podmioty (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia) kontrolowane przez Bank (jednostkę dominującą Grupy), co oznacza, iż Bank w sposób bezpośredni lub pośredni wpływa na politykę finansową i operacyjną danego podmiotu w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. Przy dokonywaniu oceny czy Bank kontroluje daną jednostkę uwzględnia się między innymi istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić.

O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Bank wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Znaczący wpływ jest definiowany jako prawo do uczestnictwa w podejmowaniu decyzji na temat polityki operacyjnej i finansowej jednostki gospodarczej nie mające charakteru sprawowania kontroli lub współkontroli nad polityką tej jednostki.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone są ujmowane według kosztu nabycia (na mocy MSR 27) pomniejszonego o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości wyliczone zgodnie z MSR 36 i ujmowane w rachunku zysków i strat. Wyплата dywidendy nie ma odzwierciedlenia w bilansowej wartości inwestycji, wpływa wyłącznie na rachunek zysków i strat i ujmowana jest w pozycji „przychody z tytułu dywidend”.

Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Bank mógłby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Bank określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Bank techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Bank wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie. Dodatkowym elementem wyceny instrumentów pochodnych jest komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Banku (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA). Przedmiotowe korekty (CVA, DVA) uwzględnia się w sytuacji, gdy istnieje ryzyko niewywiązania się kontrahenta (lub Banku), do realizacji zobowiązania w momencie rozliczenia transakcji tym samym narażając Bank (kontrahenta) na potencjalną stratę.

Ujmowanie wbudowanych instrumentów pochodnych

Bank wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (niebędącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej, a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego, oraz
- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznaczają się jako zabezpieczenie:

- przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w MSR 39.

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej pozycji lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej;
- Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);
- Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Zyski i straty ujęte w kapitale własnym (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych odniesionych na kapitał, jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, odnoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitałów lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmują się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza. To znaczy zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmują się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta bezpośrednio w kapitale na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Bank stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

- Transakcje walutowe forward (FX forward)

Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Bank desygnował wybrane transakcje FX forward jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)

Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)

Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Bank desygnował wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje Cross - Currency Swap (CCS)

Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Bank desygnował wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami

Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe lub depozyty oferowane przez Bank.

- Opcje na indeksy i opcje walutowe

Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Banku, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)

Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Banku) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje terminowe na cenę surowca

Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

- Opcje na cenę surowca

Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Bank nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Utrata wartości składnika lub grupy aktywów finansowych (skutkująca poniesieniem straty) ma miejsce wyłącznie, gdy istnieją przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Ocena utraty wartości aktywów finansowych odbywa się w ramach procesu analizy indywidualnej oraz analizy kolektywnej. Analizie indywidualnej podlegają aktywa indywidualnie istotne według kryteriów istotności przyjętych przez Bank, opartych w głównej mierze na wielkości zaangażowania, natomiast analiza kolektywna obejmuje aktywa indywidualnie nieistotne oraz indywidualnie istotne, dla których w wyniku analizy indywidualnej nie stwierdzono utraty wartości.

W oparciu o wymogi MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* oraz zalecenia zawarte w Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego Bank zdefiniował katalog przesłanek utraty wartości dostosowany do profilu działalności Banku. Katalog przesłanek utraty wartości został zdefiniowany odrębnie dla aktywów objętych analizą indywidualną oraz analizą kolektywną.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

W pierwszej kolejności Bank ocenia, czy występują przesłanki utraty wartości zarówno dla istotnych składników aktywów finansowych, jak i dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli w wyniku oceny stwierdza się, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która następnie podlega kolektywnej ocenie pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną, nie są uwzględniane w analizie kolektywnej.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych.

Dla celów kolektywnej oceny utraty wartości, ekspozycje kredytowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych kolektywnie pod kątem utraty wartości są szacowane w oparciu o historyczne parametry strat wyznaczone na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego do charakterystyki tych aktywów, które znajdują się w grupie. Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Utrata wartości wykazywana jest jako zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów, zaś kwota straty (utworzonego w okresie odpisu aktualizującego) obciąża zysk lub stratę za okres.

Jeżeli w kolejnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany. Kwota odwróconego odpisu ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Aktywa finansowe są spisywane w ciężar odpisów na utratę wartości w sytuacji, gdy w ocenie Banku odzyskanie należności staje się niemożliwe. W przypadku odzyskania uprzednio spisanych kwot, odzyski ujmuje się w rachunku zysków i strat, jako pomniejszenie kosztów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, uwzględnia się znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej instrumentu poniżej jego ceny nabycia.

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, jeśli zmniejszenie wartości godziwej tych aktywów ujmowane było bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym, usuwane są z kapitału własnego i ujmowane w rachunku zysków i strat, mimo iż składnik aktywów finansowych nie został usunięty z bilansu.

Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Szczegółowa polityka rachunkowości w zakresie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności kredytowych została opisana w **Rozdziale 8. Zarządzanie Ryzykiem Finansowym**.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Bank prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Bank ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu. W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/ przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Rozrachunki z tytułu umów leasingu

Bank jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres.

W przypadku umów na mocy, których Bank przejmuje zasadniczo całe ryzyko i pożytki wynikające z posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu (w tym wypadku: inwestycje w obcych środkach trwałych, wyposażenie, meble oraz środki transportu) jest ujmowany w bilansie Banku, a rozliczenie ponoszonych opłat leasingowych w Rachunku zysków i strat Banku odbywa się według stopy efektywnej.

W przypadku zawartych przez Bank umów leasingu operacyjnego, gdy zasadniczo całe ryzyko i pożytki z leasingowanych środków pozostaje po stronie leasingodawcy (w tym wypadku głównie umowy najmu lub dzierżawy), opłaty leasingowe ujmowane są jako koszty w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Bank ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Koszty finansowania zewnętrznego związane z nabyciem, budową czy wytworzeniem składnika aktywów, Bank ujmuje jako koszty okresu, w którym je poniesiono.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej, powodujący w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych dla Banku.

Głównymi składnikami wartości niematerialnych są licencje na oprogramowanie komputerowe.

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Wszystkie wartości niematerialne podlegają okresowym przeglądom w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezyduálną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania.

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

budynki bankowe	2,5%
inwestycje w obiektach obcych	na czas trwania umowy najmu
zespoły komputerowe	30%
urządzenia sieciowe	30%
środki transportowe	20%/25%
urządzenia telekomunikacji	10%

Wartości niematerialne (oprogramowanie):

główne aplikacje (systemy)	10%
----------------------------	-----

dla innego oprogramowania komputerowego przyjmuje się stawkę nie większą niż 50%, w zależności od planowanego okresu użytkowania.

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmowane są w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

Utrata wartości aktywów trwałych

Bank na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Bank szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujemne w Rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić, że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

Koszty rozliczane w czasie oraz przychody przyszłych okresów

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty rozliczane w czasie (aktywa) są ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa” aktywów bilansu.

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są rezerwy na koszty wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Banku, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudził uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne. Bank ujmuje przewidywaną nie zdyskontowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Banku jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Banku.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Banku z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej. Rezerwa na odprawę emerytalną wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego (projected unit credit method). Zgodnie z tą metodą każdy okres wykonywania pracy daje uprawnienia do dodatkowej jednostki świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczenia wyliczana jest oddzielnie. Uwzględnia się przy tym, że bazowe wynagrodzenie każdego z pracowników będzie się zmieniać w czasie wg określonych założeń. Rezerwa na odprawę emerytalną podlega aktualizacji na bazie rocznej. Parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości obecnych zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Nominalna stopa dyskontowa dla kalkulacji za rok 2013 została ustalona na poziomie 4,3%. Wyliczenia zobowiązań dokonuje się dla pracowników obecnie zatrudnionych i nie dotyczy ono osób, które zostaną przyjęte do pracy w przyszłości.

Bank w 2012 r. wdrożył Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzeń dla Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku Millennium S.A. ('Polityka'), zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011.

Świadczenia przyznawane w ramach programu realizowane są w części płatnej w gotówce oraz w części przyznanej w formie akcji fantomowych, uprawniających do otrzymania środków pieniężnych, których ostateczna wysokość uzależniona jest od ceny akcji Banku Millennium w odpowiednim okresie. Część programu płatna w gotówce jest rozliczana w okresie nabywania przez pracowników uprawnień do tych świadczeń. W przypadku świadczeń przyznawanych w formie akcji fantomowych zastosowanie ma 3-letni termin przetrzymania akcji. Podczas tego okresu pracownik nie może wykonać praw związanych z przyznanymi akcjami fantomowymi. Wartość godziwa akcji fantomowych ustalana jest zgodnie z przyjętymi zasadami i alokowana w okresie nabywania uprawnień. Wartość świadczenia ujmuje się jako zobowiązanie wobec pracowników w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Szczegóły Polityki zostały zaprezentowane w **rozdziale 13.8)** niniejszego sprawozdania finansowego.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Bank realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Bank jest zobowiązany prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Banku nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

Kapitał własny Banku

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Jeżeli Bank nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w kwocie wyższej z:

- kwoty będącej najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku wynikającego z gwarancji finansowej, przy uwzględnieniu prawdopodobieństwa jej realizacji;
- kwoty rozpoznanej w momencie początkowego ujęcia, skorygowanej o rozliczoną kwotę prowizji otrzymanej za udzielenie gwarancji.

Wynik z tytułu odsetek

Bank ujmuje w Rachunku zysków i strat wszystkie przychody i koszty odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Przychody/koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat. Przychody odsetkowe od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii są ujmowane w „Przychodach odsetkowych” Rachunku zysków i strat.

Wynik z tytułu odsetek obejmuje również przychody oraz koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń (szczegółowy opis istniejących relacji zabezpieczających zawiera **nota (17)**).

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Bank (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość). W takim przypadku do wyliczenia przychodów odsetkowych stosowana jest stopa procentowa, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu opłat i prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Bank wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z prowadzoną przez Bank działalnością bancassurance (sprzedaż usług ubezpieczeniowych), bazując na kryterium rozpoznawania przychodów z tej działalności, można wydzielić dwie grupy produktów.

Pierwszą grupę stanowią produkty ubezpieczeniowe bez bezpośredniego powiązania z instrumentem finansowym (np.: ubezpieczenie zdrowia, NNW) - w tym przypadku wynagrodzenie Banku jest ujmowane jednorazowo jako przychód po wykonaniu ważnej czynności tj. w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polis ubezpieczeniowych.

W drugim przypadku (gdy występuje bezpośrednie powiązanie ubezpieczenia z instrumentem finansowym) można zidentyfikować dwie kategorie:

- a) W ubezpieczeniach związanych z kredytami mieszkaniowymi w przypadku ubezpieczeń pobieranych miesięcznie (ubezpieczenie na życie i ubezpieczenie nieruchomości) wynagrodzenie jest ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie otrzymania wynagrodzenia natomiast w pozostałych przypadkach (ubezpieczenie hLTV) wskaźnik przychodów ujmowanych jednorazowo pozostaje na niezmiennym w porównaniu z 2012 rokiem poziomie i wynosi 25%. Wynagrodzenie z tytułu ubezpieczeń związanych z kartami (w przypadku których składka jest pobierana miesięcznie) jest ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie jego otrzymania.
- b) W ubezpieczeniach związanych z kredytami gotówkowymi Bank dokonuje alokacji łącznej wartości wynagrodzenia należnego z tytułu połączonej transakcji do poszczególnych elementów transakcji, po pomniejszeniu o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która będzie zwracana, np. w wyniku rezygnacji przez klienta z ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Alokacja wynagrodzenia, o której mowa wyżej, oparta jest o metodę „względnej wartości godziwej”, polegającej na podziale łącznego wynagrodzenia w proporcji, odpowiednio, wartości godziwej wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa. Ustalenie powyższych wartości godziwych oparte jest na danych rynkowych, w szczególności dla:

- usługi pośrednictwa - na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych dla najbardziej zbliżonych transakcji rynkowych,
- wynagrodzenia z instrumentu finansowego - na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą z wykorzystaniem informacji na temat oprocentowania i innych opłat dla identycznych lub najbardziej zbliżonych instrumentów finansowych oferowanych niezależnie od produktu ubezpieczeniowego.

Poszczególne wyodrębnione elementy danej transakcji, bądź kilku transakcji rozpatrywanych łącznie, podlegają następującym zasadom ujmowania przychodu:

- prowizje agencji ubezpieczeniowych - w części dotyczącej opłaty za wykonanie ważnej czynności, ujmowane w przychodach w dniu rozpoczęcia bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej,

- prowizje/opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego - traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodach odsetkowych.

W 2013 roku Bank dokonał przeglądu założeń stosowanego modelu przychodów z tytułu bancassurance, w wyniku czego w zakresie ubezpieczeń związanych z kredytami gotówkowymi wskaźnik przychodów ujmowanych jednorazowo jako prowizja za wykonanie ważnej czynności został ustalony na poziomie 21% wobec wskaźnika 25% stosowanego do końca 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2013 r., dla produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami gotówkowymi Bank oszacował rezerwę na zwroty składek, wyrażoną, jako procentowy wskaźnik zwrotów do wysokości prowizji brutto na poziomie 30%.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Bank, takie jak:

- usługi zarządzania aktywami;
- usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- przychody z tytułu partycypacyjnego systemu wynagradzania Banku za udział w ubezpieczaniu produktów bankowych (Bankowi jest wypłacana część zysków wypracowanych przez ubezpieczyciela przy współpracy z Bankiem),
- usługi maklerskie;

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat jednorazowo.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów / zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej, a także wynik z pozycji wymiany.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje: i) wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward ii) dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i nie zrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z podstawową działalnością Banku. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w Rachunku zysków i strat lub w kapitale.

Bank tworzy rezerwę na odroczony podatek dochodowy lub aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego z uwagi na przejściowe różnice z tytułu podatku dochodowego. Różnice te spowodowane są odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych i przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego, ponieważ posiada tytułu prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (nałożone przez tę samą władzę podatkową) dotyczą tego samego podatnika.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy jest tworzona metodą bilansową w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są również ujmowane w odniesieniu do niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych i aktywowanych strat podatkowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega obniżeniu, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na odroczony podatek dochodowy bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

8. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Zarządzanie ryzykiem finansowym jest jedną z podstawowych aktywności Zarządu składającą się na proces efektywnego zarządzania Bankiem. Określa ono ramy rozwoju, rentowności i stabilności działalności biznesowej, tworząc zasady zapewniające Bankowi zgodność z najlepszymi praktykami w zakresie kontroli wewnętrznej i wymogami prawnymi oraz zgodność strategii zarządzania wszystkimi ryzykami.

1) MISJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU

Misją zarządzania ryzykiem w Banku jest zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (apetytu na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Banku. Zarządzanie ryzykiem uwzględnia konieczność osiągnięcia założonej rentowności oraz utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko -kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Sprawne zarządzanie ryzykiem wymaga spójnego systemu zarządzania ryzykiem rozumianego jako zbiór zasad i mechanizmów regulujących całokształt działań obejmujących identyfikację, pomiar, ograniczanie, monitoring oraz raportowanie w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka. Zbiór tych zasad obejmuje także szeroki zakres metod - zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystyczne, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

Wyniki pomiaru ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej.

Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Banku zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

Rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka jest kolejną istotną zasadą zarządzania ryzykiem w Banku.

Cele misji osiąmane są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie w coraz większym zakresie narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększania wśród pracowników Banku świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Banku.

Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Bank ze strategią Banku oraz jego planem finansowym;
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Walidacyjny odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Biuro Walidacji Modeli;
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Banku. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;
- Departament Ratingu odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;

- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw i Departament Decyzji Kredytowych Detalicznych są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Dochodzenia Należności Detalicznych jest odpowiedzialny za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Bank. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Banku, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Banku i wyników aktywnego „tradingu” oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu;
- Biuro Walidacji Modeli jest odpowiedzialne za jakościową oraz ilościową analizę i walidację modeli, niezależną od funkcji budowy modeli; przygotowywanie metodyki walidacji i monitorowania modeli; podejmowanie działań związanych z wydawaniem opinii w zakresie adekwatności nowych modeli dla obszaru, którego dotyczy; przygotowywanie raportów na potrzeby Komitetu Walidacyjnego.

2) ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Fundusze własne regulacyjne

Zarządzanie kapitałem Banku oprócz uwzględniania potrzeb własnych jest podporządkowane bezwzględnemu przestrzeganiu regulacji ustawowych w tym zakresie (fundusze własne, normy ostrożnościowe, wymogi kapitałowe), ustanowionych przez ustawę Prawo Bankowe oraz uchwały Komisji Nadzoru Finansowego.

Adekwatność kapitałowa Banku jest regularnie i szczegółowo monitorowana z punktu widzenia funduszy własnych i zmiany trendów. W tym kontekście starannie monitorowane są czynniki ryzyka, które mogą doprowadzić do pogorszenia pozycji kapitałowej Banku, w tym zmiany kursu wymiany walut, ceny nieruchomości, wzrost ekspozycji zagrożonych. Wykonywane są testy warunków skrajnych, odzwierciedlające wzrost wyżej wymienionych czynników ryzyka i potencjalny tego wpływ na adekwatność kapitałową.

3 stycznia 2013 roku Banco de Portugal (będący nadzorcą konsolidującym) we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego udzielił zezwolenia na stosowanie, począwszy od dnia 31 grudnia 2012 roku, metody ratingów wewnętrznych (IRB) w celu obliczania minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego przez Bank Millennium S.A. w odniesieniu do następujących segmentów portfela: (i) ekspozycje detaliczne wobec klientów indywidualnych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (RRE), (ii) odnawialne ekspozycje detaliczne (QRRE)

Minimalne wymogi kapitałowe obliczone z wykorzystaniem metody IRB muszą być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową. Organicznie to przestanie obowiązywać w momencie potwierdzenia przez Banco de Portugal i Komisję Nadzoru Finansowego spełnienia warunków określonych w decyzji nadzorców, ale nie wcześniej niż od dnia 30 czerwca 2014 roku.

Kapitał wewnętrzny

Bank przeprowadza proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej bazując na modelu kapitału ekonomicznego.

Obliczenie kapitału wewnętrznego obejmuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które Bank jest narażony oraz bazuje na zestawie parametrów zbudowanych w oparciu o specyfikę i realia rynku polskiego.

W procesie obliczania kapitału wewnętrznego, poszczególne rodzaje ryzyka oraz efekt dywersyfikacji poddawane są testom warunków skrajnych. Łączny zdywersyfikowany kapitał wewnętrzny porównywany jest ze zdolnością do przyjęcia ryzyka, tzn. z funduszami własnymi/dostępными zasobami finansowymi. W wyniku tego porównania oceniana jest wewnętrzna ekonomiczna adekwatność kapitałowa Banku.

W 2013 r. - podobnie jak w latach poprzednich. - zagregowane ryzyko Banku (kapitał wewnętrzny) było całkowicie pokryte funduszami, które mogą być użyte do jego zabezpieczenia. Kapitał wewnętrzny alokowany jest na poszczególne obszary biznesowe/grupy produktowe.

3) RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka, na jakie narażona jest Bank, w związku z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy, jak również limity na transakcji związane z instrumentami finansowymi.

Polityka kredytowa, podlega okresowym przeglądom i weryfikacji uwzględniającym uwarunkowania rynkowe oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym Banku.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Bank korzysta z kilku systemów ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (nadawanie ratingu) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

(3A) Pomiar ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default - PD);
- (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
- (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).

- (i) Bank ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Zostały one opracowane lokalnie lub na poziomie Grupy BCP lub we współpracy z renomowanymi dostawcami zewnętrznymi i łączą analizę statystyczną z oceną specjalisty kredytowego. Dodatkowo Klienci Banku są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Banku (Master Ratings Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i - w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Modyfikacje modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacji.

Bank regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcyjną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów (przeprowadzany niezależnie od procesu kredytowego w Departamencie Ratingu) i transakcji wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Banku

Master Skala	Opis oceny
1-3	Najwyższa jakość
4-6	Dobra jakość
7-9	Średnia jakość
10-12	Niska jakość
13-14	Pod obserwacją
15	Niewykonanie zobowiązania

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) - dotyczy kwot, które według przewidywań Banku będą należnościami Banku w momencie niewykonania zobowiązań. Jako zobowiązanie, Bank rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD - współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywania Banku, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Tabela poniżej pokazuje udział pozycji bilansowych Banku dotyczących kredytów i pożyczek oraz związanych z nimi odpisów na utratę wartości dla każdej z wewnętrznych klas ratingowych (opisanych w punkcie „Pomiar ryzyka kredytowego”).

Master Skala	Opis	31.12.2013		31.12.2012	
		Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)	Kredyty i pożyczki (%)	Odpisy na utratę wartości (impairment) (%)
1-3	Najwyższa jakość	42,18%	2,74%	43,80%	3,60%
4-6	Dobra jakość	14,89%	1,18%	16,13%	1,62%
7-9	Średnia jakość	17,96%	2,50%	17,36%	3,44%
10-12	Niska jakość	10,39%	1,83%	7,76%	1,89%
13-14	Pod obserwacją	1,52%	3,44%	1,62%	3,58%
15	Niewykonanie zobowiązania	5,42%	87,73%	5,47%	84,72%
bez ratingu(*)		7,64%	0,58%	7,86%	1,15%
Łącznie		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(*) - grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego i projektami inwestycyjnymi.

Papiery dłużne

Portfel papierów dłużnych, innych niż emitowane przez Skarb Państwa lub Bank Centralny, jest nieistotny (patrz pkt. 3f).

Instrumenty pochodne

Bank utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych (tj. różnicą między transakcjami kupna i sprzedaży), zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji oraz o analizę sytuacji finansowej klienta, a także w ramach limitów kontrahentów.

Bank oferuje produkty skarbowe w celu zabezpieczania ryzyka kursu walutowego lub ryzyka stopy procentowej w ramach przyznanych klientom limitów skarbowych lub pod depozyt zabezpieczający.

Zdecydowana większość umów Banku zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Bankiem (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty limitu skarbowego; tzw. margin call) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Bank ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy gwarancje, akredytywy oraz przyznane linie kredytowe. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Bank środkami finansowymi.

Gwarancje i akredytywy typu standby (zobowiązania typu gwarancyjnego) niosą przynajmniej takie samo ryzyko kredytowe jak kredyty (w przypadku gwarancji i akredytywy typu stand-by po wpływie ważnego roszczenia Bank musi dokonać wypłaty).

Akredytywy dokumentowe i handlowe są pisemnym, nieodwołalnym i ostatecznym zobowiązaniem Banku otwierającego do honorowania płatności w oparciu o zgodne dokumenty w terminach określonych w akredytywie i wiążą się z ryzykiem podobnym do gwarancji.

Dostępne saldo linii kredytowej jest to niewykorzystana część uprzednio zaakceptowanych kwot odnoszących się do zobowiązań o charakterze kredytowym, możliwych do wykorzystania w formie kredytów, gwarancji lub akredytyw. Biorąc pod uwagę ryzyko kredytowe zobowiązań do udzielenia kredytu, Bank jest potencjalnie narażony na stratę w wysokości równej sumie niewykorzystanych zobowiązań. Jednak, prawdopodobna kwota straty jest mniejsza niż łączna wartość niewykorzystanych zobowiązań, ponieważ większość zobowiązań do uruchomienia kredytu zależy od spełnienia przez klientów poszczególnych standardów kredytowych.

Bank monitoruje okres pozostały do terminu zapadalności pozabilansowych zobowiązań kredytowych, ponieważ długoterminowe zobowiązania wiążą się zazwyczaj z większym stopniem ryzyka kredytowego niż zobowiązania krótkoterminowe.

(3B) Polityka kontroli limitów i zmniejszenia ryzyka

Bank mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych - występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych) i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są na Komitecie Ryzyka, który może podjąć decyzje o zmniejszeniu zaangażowania w określone podmioty bądź segmenty portfela lub niektóre sektory działalności itp.

Limity w stosunku do pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców wynikające z art. 71 Prawa Bankowego są monitorowane co miesiąc, a limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Komitet Ryzyka.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Bankiem z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia przyjmowane w Banku służą ograniczeniu ryzyka kredytowego i główną ich rolą jest minimalizacja straty na wypadek niedokonania przez klient spłaty transakcji kredytowej w umownej kwocie i terminie, poprzez zapewnienie alternatywnego źródła pokrycia wymagalnych należności. Przyjmowane one są zgodnie z zasadami polityki kredytowej ustalonymi dla poszczególnych segmentów klienta. Jako główną zasadę przyjęto, że zabezpieczenie transakcji kredytowej powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Bank przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji (tzn. jej typu, kwoty, okresu spłaty a także ratingu kredytowanego klienta).

Polityka kredytowa określa typy, rodzaje i formy prawne akceptowanych w Banku zabezpieczeń, jak również bardziej szczegółowe wymogi mające uprawdopodobnić zbywalność konkretnych rodzajów zabezpieczeń zgodnie z doświadczeniami windykacyjnymi Banku.

Bank przykłada szczególną wagę do prawidłowego określania wartości zabezpieczeń, określa zasady dokonywania i weryfikacji wycen i dokłada wszelkich starań, aby wyceny te były obiektywne, ostrożne i odzwierciedlały realną wartość zabezpieczenia. W celu zapewnienia skutecznego ustanowienia zabezpieczenia Bank opracował stosowne wzorce umów zabezpieczeń, wniosków, pełnomocnictw i oświadczeń.

W segmencie detalicznym na zabezpieczenie przyjmowane są głównie nieruchomości mieszkaniowe (kredyty hipoteczne) oraz aktywa finansowe. W przypadku segmentu korporacyjnego oprócz wszelkiego typu nieruchomości (mieszkaniowe, komercyjne, grunty) przyjmowane są głównie zabezpieczenia rzeczowe (pojazdy, sprzęt budowlany, specjalistyczny, maszyny), a także cesje wierzytelności z kontraktów.

Do czasu ustanowienia finalnego zabezpieczenia przyjmowane są zabezpieczenia przejściowe. W Banku wykorzystywane są również rozmaite formy instrumentów uzupełniających zabezpieczenia, mające na celu ułatwienie prowadzenia egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności spłaty należności z danego zabezpieczenia między innymi takie jak: oświadczenie o poddaniu się egzekucji, weksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku bankowego, cesja prawa z umowy ubezpieczenia.

Bank monitoruje zabezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie warunków umownych, w tym prawomocnego ustanowienia finalnego zabezpieczenia transakcji, jak również odnawiania scedowanych polis ubezpieczeniowych. Monitorowana jest również wartość zabezpieczenia w trakcie trwania transakcji kredytowej.

Zgodnie z przyjętą w Banku polityką kredytową, dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według ściśle określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Banku zapewnia sobie możliwość zabezpieczenia transakcji.

(3C) Polityka w odniesieniu do utraty wartości i tworzenia odpisów aktualizacyjnych

Organizacja procesu

Proces identyfikacji i pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych został uregulowany w wewnętrznej instrukcji wprowadzonej Notą Zarządzającą Członka Zarządu Banku. Ponadto zasady klasyfikacji należności i szacowania odpisów aktualizujących i rezerw w systemie zarządzania bankiem zostały nakreślone w dokumencie „System Zarządzania w Banku Millennium S.A.” przyjętym uchwałą Zarządu i zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą.

W Banku nadzór nad procesem szacowania odpisów aktualizujących i rezerw sprawuje Departament Ryzyka (DMR), który odpowiada również bezpośrednio za analizę indywidualną w portfelu biznesowym oraz analizę kolektywną. Oprócz DMR w proces zaangażowane są jednostki restrukturyzacyjno-windykacyjne: Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych - DNG (analiza indywidualna dla portfela windykacyjno-restrukturyzacyjnego klientów korporacyjnych) oraz Departament Dochodzenia Należności Detalicznych - DDN (analiza indywidualnie istotnych ekspozycji detalicznych z utartą wartością, przede wszystkim kredytów hipotecznych). DMR jest jednostką nie powiązaną z procesem udzielania kredytów i nadzorowaną przez członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem. Podobnie zorganizowane jest szacowanie odpisów aktualizujących w Millennium Leasing.

Zarząd Banku pełni aktywną rolę w procesie wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw, wyniki wyceny portfela kredytowego przedkładane są Zarządowi do akceptacji w cyklu miesięcznym, ze szczegółowym objaśnieniem najistotniejszych zmian, mających wpływ na całkowity poziom odpisów i rezerw, w okresie objętym analizą. Zmiany metodologiczne wynikające z procesu walidacji i doskonalenia metodologii, są prezentowane na Komitecie Walidacji, a następnie na Komitecie Ryzyka, w skład których wchodzi wszyscy członkowie Zarządu Banku.

W okresach miesięcznych przygotowywane są szczegółowe raporty, prezentujące informacje na temat portfela kredytowego Grupy w różnych przekrojach, z uwzględnieniem wysokości odpisów aktualizujących i rezerw, ich dynamiki i struktury. Odbiorcami tych raportów są członkowie Zarządu nadzorujący działalność Grupy w obszarze finansów, ryzyka i informacji zarządczej.

Proces wyznaczania odpisów aktualizacyjnych i rezerw w Grupie jest sformalizowany i opisany w przytoczonej powyżej regulacji, w której szczegółowo zdefiniowano tryb i zasady analizy indywidualnej oraz analizy kolektywnej, w tym algorytmy liczenia poszczególnych parametrów.

Departament Audytu ocenia poprawność szacowania utraty wartości i rezerw co najmniej dwa razy w roku.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie przeglądane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz w roku) weryfikacja historyczna, której wyniki są brane pod uwagę definiując działania w celu poprawy jakości procesu.

Analiza indywidualna utraty wartości dla należności kredytowych

Ekspozycje kredytowe wyznaczone są do analizy indywidualnej na podstawie kryteriów istotności, które zapewniają, że analiza indywidualna obejmuje, co najmniej 55% portfela biznesowego Grupy oraz 80% portfela zarządzanego przez jednostki odpowiedzialne za windykację i restrukturyzację należności gospodarczych.

Główne elementy procesu analizy indywidualnej:

(1) Identyfikacja przesłanek utraty wartości;

Grupa zdefiniowała przesłanki utraty wartości w ramach analizy indywidualnej dostosowując je do profilu swojego działania. Katalog przesłanek uszczegóławia przesłanki określone w MSR 39 i rekomendacji R, które dotyczą między innymi :

- Sytuacji ekonomiczno-finansowej wskazującej na znaczące trudności finansowe klienta,
- Stwierdzenia nierzetelności klienta w przekazywaniu informacji o jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- Trwałego brak możliwości nawiązania kontaktu z klientem w przypadku naruszenia warunków umowy,
- Wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji przedsiębiorstwa/działalności gospodarczej klienta.
- Ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania naprawczego wobec klienta.

Regulacja wewnętrzna zawiera doprecyzowanie wyżej wymienionych przesłanek poprzez wskazanie konkretnych odpowiadających im przypadków i sytuacji , w szczególności w odniesieniu do przesłanek wynikających z znaczących trudności finansowych klienta, naruszenia krytycznych warunków umowy oraz wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji przedsiębiorstwa. Dodatkowo Bank posiada rozbudowany proces monitorowania, który identyfikuje w okresach miesięcznych różnego rodzaju zdarzenia podlegające dodatkowej ocenie przez analityków kredytowych.

(2) Szacowanie przyszłych przepływów;

Elementem procesu kalkulacji utraty wartości jest szacowanie prawdopodobieństwa przepływów zawartych w harmonogramie odnoszących się do pozycji: kapitał, odsetki oraz inne należności. Prawdopodobieństwo realizacji przepływów zawartych w harmonogramie wynika z przeprowadzonej oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta (wskazania źródeł potencjalnych spłat), musi być uzasadnione i oszacowane w oparciu o aktualną dokumentację i szeroko rozumianą wiedzę o jego sytuacji z uwzględnieniem projekcji finansowych. Informacje te gromadzone są przez analityka przed przystąpieniem do analizy zgodnie z wytycznymi określonymi w odpowiednich regulacjach Grupy.

W przypadku zidentyfikowania, co najmniej jednej z przesłanek utraty wartości w analizie indywidualnej ma miejsce tzw. bazowa utrata wartości, czyli prawdopodobieństwo pełnych spłat zobowiązań przez klienta z jego bieżącej działalności jest oceniane na poziomie niższym niż 100%. W instrukcjach wewnętrznych zostały określone parametry wyznaczające minimalną wartość bazowej utraty wartości dla ekspozycji w portfelu biznesowym klientów korporacyjnych.

W przypadku szacowania prawdopodobieństwa przepływów, dla klientów znajdujących się w portfelu zarządzanym przez departamenty zajmujące się działalnością restrukturyzacyjno-wyndykacyjną analitycy uwzględniają indywidualny charakter każdej transakcji zwracając uwagę między innymi na następujące elementy mogące wpłynąć na wielkość ewentualnych przepływów pieniężnych:

- przyjętą przez Grupę strategię działania wobec klienta,
- wyniki negocjacji z klientem i jego postawę tj. chęć uregulowania zaległości,
- poprawę/pogorszenie się jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- możliwość regulowania zobowiązań z własnych środków kredytobiorcy, czy też konieczność wykorzystania zabezpieczenia, np. poprzez jego sprzedaż.

(3) Oszacowanie wartości godziwej zabezpieczenia, określenie oczekiwanej daty sprzedaży, oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży z uwzględnieniem kosztów procesu windykacji;

W przypadku wystąpienia bazowej utraty wartości danej ekspozycji kredytowej należy dokonać oszacowania przepływów z tytułu realizacji zabezpieczeń z uwzględnieniem terminów ich realizacji. Uwzględnienie przepływów z tytułu realizacji zabezpieczeń musi być poprzedzone analizą realności ich upłynięcia i oszacowania ich wartości godziwej dodatkowo z uwzględnieniem kosztów windykacyjnych.

W celu zapewnienia obiektywnych zasad ustalania odzysków z zabezpieczeń Grupa opracowała wytyczne w zakresie rekomendowanych parametrów stopy odzysku i okresu odzysku dla wybranych grup zabezpieczeń. Biorąc pod uwagę umiejscowienie ekspozycji w strukturze Banku (portfel biznesowy, portfel restrukturyzacyjno-windykacyjny) oraz rodzaj ekspozycji (kredyt, leasing) określono odrębne zasady dla poszczególnych rodzajów portfeli: biznesowego, restrukturyzacyjno-windykacyjnego oraz leasingowego. Rekomendowane stopy odzysku i okres odzysku z zabezpieczeń podlegają weryfikacji w okresach rocznych.

W przypadku, gdy łączna zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z bieżącej działalności klienta, odzysków z zabezpieczeń oraz innych udokumentowanych źródeł jest niższa niż wartość bilansowa ekspozycji kredytowej, wówczas zostaje rozpoznana utrata wartości i zaksięgowany odpis aktualizujący. Jeśli utrata wartości została rozpoznana wobec przynajmniej jednej z ekspozycji klienta w analizie indywidualnej, wszystkie pozostałe ekspozycje klienta są szacowane w procesie analizy indywidualnej bez względu na wysokość zaangażowania i klasyfikowane są do portfela z utratą wartości (*cross-default*).

W wewnętrznych regulacjach określono zasady odwracania strat z tytułu utraty wartości. W przypadku klienta w analizie indywidualnej po stwierdzeniu ustania skutków wystąpienia przesłanek, z zastrzeżeniem prawidłowej obsługi ekspozycji w zdefiniowanym okresie (innym dla klientów korporacyjnych i detalicznych), Bank może podjąć decyzję dotyczącą ustania istnienia/utrzymywania przesłanki i odwrócenia straty.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące należności grupy ekspozycji kredytowych:

- Ekspozycje nieistotne indywidualnie;
- Ekspozycje istotne indywidualnie, w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości w wyniku analizy indywidualnej.

Do grupy pierwszej zaliczane są ekspozycje, dla których w wyniku analizy kolektywnej zidentyfikowano przesłanki utraty wartości oraz utworzono odpis aktualizujący/ rezerwę (tzw. *collective impairment*), jak również ekspozycje, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji, ale utworzono odpis grupowy z tytułu strat zaistniałych, lecz niezareportowanych (tzw. *IBNR - incurred but not reported loss*). Do grupy drugiej należą ekspozycje, wobec których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości w wyniku analizy indywidualnej oraz ekspozycje, wobec których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, ale nie został utworzony indywidualny odpis aktualizujący/ rezerwa z uwagi na pełne pokrycie ekspozycji zdyskontowaną wartością przepływów oczekiwanych z zabezpieczeń lub innych udokumentowanych źródeł. Dla tej grupy tworzony jest odpis IBNR.

Grupa zdefiniowała m. in. następujący katalog przesłanek utraty wartości stosowany w analizie kolektywnej wobec ekspozycji indywidualnie nieistotnych:

- Opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni,
- Włączenie należności do procesu windykacji,
- Posiadanie przez klienta produktu wcześniej spisanego i przeniesionego do ewidencji pozabilansowej.

Bank w procesie szacowania utraty wartości od wielu lat stosuje regułę *cross-default*, polegającą na przeniesieniu do portfela z utratą wartości wszystkich ekspozycji wobec klienta (niezależnie od segmentu), u którego stwierdzono występowanie przynajmniej jednej przesłanki utraty wartości w stosunku do przynajmniej jednej należności.

Dla celów analizy kolektywnej Grupa zdefiniowała portfele homogeniczne, składające się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego. Portfele te zostały utworzone na podstawie segmentacji na linie biznesowe, typy produktów kredytowych, liczbę dni opóźnienia, typy zabezpieczenia (leasing) itp. Podział na portfele homogeniczne jest okresowo weryfikowany z punktu widzenia ich jednorodności.

Kalkulacja odpisów aktualizujących i rezerw metodą kolektywną odbywa się przy zastosowaniu parametrów modelowych, wyznaczonych w oparciu o historyczne obserwacje strat kredytowych dla poszczególnych portfeli homogenicznych. Grupa stosuje następujące parametry:

- PI (ang. *probability of being impaired*) - prawdopodobieństwo wystąpienia utraty wartości
- LGI (ang. *loss given impaired*) - strata w przypadku wystąpienia utraty wartości
- LIP (ang. *loss identification period*) - okres identyfikacji straty
- PU (ang. *probability of utilization*) - prawdopodobieństwo realizacji zobowiązania pozabilansowego

Wykorzystywane w analizie kolektywnej parametry, wyznaczone są w okresach miesięcznych, w oparciu o historyczne dane statystyczne. Okres obserwacji danych historycznych został zdefiniowany w regulacjach wewnętrznych Grupy, przy uwzględnieniu dążenia do dostosowania poziomu odpisów aktualizujących do aktualnej sytuacji rynkowej i wewnętrznej Grupy, przy jednoczesnym zachowaniu poprawności statystycznej wyliczanych parametrów.

Parametr PI wyznaczany jest w oparciu o historyczny wskaźnik utraty wartości, tzw. „impaired rate”. Do wyliczenia PI pobierane są próbki danych o długości odpowiadającej okresowi identyfikacji straty (LIP) przyjętemu dla danego portfela homogenicznego, pobór próbek odbywa się z częstotliwością miesięczną. Próbkom tym nadawane są wagi, tak aby obserwacje pochodzące z najbardziej aktualnego okresu miały najwyższą wagę, a najmniej aktualne - najniższą. Okres obserwacji danych historycznych do wyznaczenia PI obejmuje ostatnie 36 miesięcy od dnia bilansowego, z uwzględnieniem przesunięcia okna czasowego obserwacji odpowiadającego długości LIP. Ekspozycje podlegające analizie kolektywnej, dla których została zidentyfikowana przynajmniej jedna przesłanka utraty wartości otrzymują $PI = 1$.

Parametr LGI wyznaczany jest, jako średnia rzeczywistych strat obserwowanych w 12 okienkach obserwacyjnych o długości od 24 do 48 miesięcy w zależności od portfela homogenicznego. Tym samym okres obserwacji danych historycznych do wyznaczenia LGI obejmuje straty z ostatnich 36 do 60 miesięcy od dnia bilansowego.

Na dzień bilansowy Bank stosował, w przypadku kredytów hipotecznych, ekspercka korektę (narzut) zwiększający parametr LGI, w celu odzwierciedlenia dodatkowego ryzyka między innymi wynikającego z zmienności kursu CHF.

Okres identyfikacji straty (LIP) w segmencie detalicznym, jest określany i weryfikowany co najmniej raz w roku, w oparciu o dane pozyskane od klientów mających problem z terminową obsługą. LIP dla przedsiębiorstw wynika z częstotliwości pozyskiwania przez Bank informacji o przesłankach utraty wartości, wynikających z okresowych sprawozdań finansowych.

Parametr PU, oznaczający prawdopodobieństwo wykorzystania ekspozycji pozabilansowej po wejściu w status impaired, wyliczany jest dla kart kredytowych, rewolwingów i limitów w rachunku bieżącym oraz dla gwarancji. Parametr ten szacowany jest osobno dla osób fizycznych oraz podmiotów gospodarczych. Okres obserwacji danych historycznych do wyznaczenia PU obejmuje ostatnie 36 miesięcy od dnia bilansowego. Próbkom danych pochodzącym z okresu obserwacji nadawane są odpowiednie wagi, których wielkości są identyczne jak w przypadku parametru PI. Parametr PU aktualizowany jest każdego miesiąca. Przy każdej aktualizacji okres obserwacji przesuwa się o 1 miesiąc do przodu.

Regulacje wewnętrzne definiują szczegółowo zasady odwracania strat z tytułu utraty wartości wyznaczonej metodą kolektywną. Co do zasady odwrócenie straty i rozwiązanie odpisu aktualizującego/ rezerwy jest możliwe w przypadku ustania przesłanek utraty wartości, w tym spłaty zaległości lub wyłączenia z portfela windykacyjnego (reklasyfikacja do kategorii IBNR) bądź w przypadku sprzedaży wierzytelności. Reklasyfikacja do kategorii IBNR w przypadku ekspozycji podlegających restrukturyzacji jest możliwa tylko wówczas, jeśli klient przejdzie pomyślnie zdefiniowany okres „kwarantanny”, w którym nie wykaże opóźnień w spłacie kapitału lub odsetek powyżej 30 dni. Powyższe nie dotyczy portfela restrukturyzacyjno-windykacyjnego DNG, dla którego zdefiniowano odrębne warunki przeniesienia do grupy IBNR. Dla transakcji leasingowych okres kwarantanny równa się okresowi przebywania w portfelu restrukturyzacyjnym, plus dodatkowo zdefiniowany okres. W czasie jego trwania, opóźnienia w spłatach również nie mogą przekraczać 30 dni.

Wyniki modeli wykorzystywanych w analizie kolektywnej poddawane są okresowej weryfikacji historycznej. Parametry oraz modele objęte są również procesem zarządzania modelami, uregulowanym w dokumencie „Zasady zarządzania modelami ryzyka kredytowego”, w ramach którego określone są, między innymi, zasady tworzenia, zatwierdzania, monitoringu i walidacji, oraz weryfikacji historycznej modeli. Walidacja modeli i parametrów oraz weryfikacja historyczna odpisów aktualizujących/ rezerw wyznaczonych metodą kolektywną jest przeprowadzana nie rzadziej niż raz w roku.

Jeśli w wyniku walidacji i analizy cykliczności modeli kredytowych oraz weryfikacji historycznej odpisów aktualizujących i rezerw Bank dochodzi do wniosku, że stosowane na dany dzień bilansowy parametry odbiegają od rzeczywistego trendu kształtowania się danych będących podstawą ich wyznaczenia wówczas Bank może dostosować okres obserwacji danych historycznych do bieżących warunków ekonomicznych lub w razie konieczności wprowadzić eksperckie korekty do parametrów historycznych. Wprowadzenie korekt poprzedzone powinno być analizą wielkości czynników makroekonomicznych. Pod uwagę powinny być brane m.in. wartości wzrostu gospodarczego, płac brutto, sytuacji na rynku pracy i poziomu bezrobocia, stóp procentowych, kursów walutowych, czynników specyficznych dla danej branży, czy ilości ogłoszonych upadłości wśród przedsiębiorstw z określonego sektora. Lista uwzględnianych czynników nie jest zamknięta. Wybór określonych czynników do analizy poprzedzającej korektę powinien być uzasadniony, aby wiarygodnie oszacować ich wpływ na jakość odpowiednich portfeli należności. Kompetencje w zakresie dokonywania korekt posiada kierujący Departamentem Ryzyka; korekta musi zostać zaakceptowana przez członka Zarządu.

(3D) Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe, tj. bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko

tys. PLN	Maksymalna ekspozycja	
	31.12.2013	31.12.2012
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi przedstawiają się następująco:	52 452 939	48 475 502
Kredyty i pożyczki dla banków	1 519 595	1 392 424
Kredyty i pożyczki dla klientów:	41 087 596	39 341 449
Kredyty dla klientów indywidualnych:	30 511 707	30 226 297
- Karty kredytowe	665 292	707 539
- Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	3 043 648	2 283 444
- Kredyty hipoteczne	26 802 767	27 235 314
Kredyty udzielone podmiotom korporacyjnym	9 960 447	8 282 963
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	615 442	832 189
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu:	432 822	46 791
- Papiery dłużne	432 822	46 791
- Akcje i jednostki udziałowe	0	0
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	631 631	617 891
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej	0	0
Inwestycyjne aktywa finansowe	8 539 234	7 059 478
- Papiery dłużne	8 240 418	6 749 758
- Akcje i jednostki udziałowe	298 816	309 720
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	242 061	17 469
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi przedstawiają się następująco:	7 851 063	6 975 843
Gwarancje finansowe	1 158 020	1 365 076
Zobowiązania kredytowe i pozostałe zobowiązania związane z kredytami	6 693 043	5 610 767

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2013 r. i 31 grudnia 2012 r., bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

(3E) Kredyty i pożyczki

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz podstawowe wskaźniki portfela kredytowego przedstawiają się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2013		31.12.2012	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nie przeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	39 695 321	1 519 611	37 618 857	1 392 424
Przeterminowane*, ale bez rozpoznanej utraty wartości	937 291	0	1 017 264	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości (IBNR)	40 632 612	1 519 611	38 636 121	1 392 424
Z rozpoznaną utratą wartości	1 645 168	0	1 798 498	0
Kredyty i pożyczki, brutto	42 277 780	1 519 611	40 434 619	1 392 424
Odpisy z tytułu utraty wartości łącznie z IBNR	(1 190 184)	(16)	(1 093 170)	0
Kredyty i pożyczki, netto	41 087 596	1 519 595	39 341 449	1 392 424
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości/kredyty ogółem	3,89%	0,00%	4,45%	0,00%

* - Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii. Takie podejście zostało przyjęte w 2013 r. i wg. tej zasady zostały zaprezentowane także dane z 2012 r.

Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości (IBNR) w tys. PLN

	31.12.2013		31.12.2012	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości	40 104 396	1 519 611	38 185 684	1 392 424
Ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości, w tym:	528 216	0	450 437	0
- oczekiwane przepływy uwzględniają przepływy z zabezpieczeń, w tym:	528 216	0	450 437	0
- przeterminowane*	54 004	0	88 075	0
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości (IBNR), brutto	40 632 612	1 519 611	38 636 121	1 392 424
Odpisy na poniesione, niezareportowane straty (IBNR)	(178 204)	(16)	(173 296)	0
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości (IBNR), netto	40 454 408	1 519 595	38 462 825	1 392 424

* - Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii. Takie podejście zostało przyjęte w 2013 r. i wg. tej zasady zostały zaprezentowane także dane z 2012 r.

Kredyty i pożyczki nie przeterminowane* i bez rozpoznanej utraty wartości

Jakość portfela kredytów i pożyczek, które nie były ani przeterminowane, ani nie wykazywały utraty wartości, może zostać oceniona poprzez odniesienie do systemu ratingów wewnętrznych przyjętego przez Bank.

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

Master Skala	Opis	31.12.2013 Kredyty i pożyczki	31.12.2012 Kredyty i pożyczki
1-3	Najwyższa jakość	17 800 525	17 683 936
4-6	Dobra jakość	6 213 505	6 434 377
7-9	Średnia jakość	7 450 309	6 788 411
10-12	Niska jakość	4 277 202	2 982 293
13-14	Pod obserwacją	153 502	201 911
15	Niewykonanie zobowiązania**	573 866	349 586
bez ratingu***		3 226 412	3 178 343
RAZEM		39 695 321	37 618 857

* - Do należności nie przeterminowanych zaliczamy należności przeterminowane do 4 dni włącznie, traktując to przeterminowanie jako techniczne. Takie podejście zostało przyjęte w 2013 r. i wg. tej zasady zostały zaprezentowane także dane z 2012 r.

** - Należności bez utraty wartości ze względu na fakt, że zdyskontowana wartość zabezpieczeń pokrywa w pełni ekspozycję.

*** - Grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego i projektami inwestycyjnymi.

Wszystkie należności od Banków na 31.12.2013 były w kategorii „Najwyższa jakość” (podobnie było na dzień 31.12.2012).

Kredyty i pożyczki przeterminowane, ale bez rozpoznanej utraty wartości

Kredyty i pożyczki przeterminowane poniżej 90 dni nie są uważane za ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, chyba, że zostaną zidentyfikowane inne przesłanki impairmentu. Kwota brutto kredytów i pożyczek z podziałem na segmenty klientów, przeterminowanych, ale bez rozpoznanej utraty wartości, przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2013				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia 5 - 30 dni *	54 789	491 036	114 150	0	659 975
Opóźnienia 31 - 60 dni	43 671	90 118	43 165	0	176 954
Opóźnienia 61 - 90 dni	14 069	27 947	18 682	0	60 698
Opóźnienia pow. 90 dni **	36 521	1 700	1 443	0	39 664
Suma	149 050	610 801	177 440	0	937 291

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2012				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Opóźnienia 5 - 30 dni *	116 845	503 664	91 108	0	711 617
Opóźnienia 31 - 60 dni	57 403	84 579	42 308	0	184 290
Opóźnienia 61-90 dni	30 223	28 781	17 413	0	76 417
Opóźnienia pow. 90 dni **	43 464	3	1 473	0	44 940
Suma	247 935	617 027	152 302	0	1 017 264

* - Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii. Takie podejście zostało przyjęte w 2013 r. i wg. tej zasady zostały zaprezentowane także dane z 2012 r.

** - Należności opóźnione powyżej 90 dni i jednocześnie nie będące w portfelu z utratą wartości, posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne.

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2013				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	617 808	69 971	1 475	0	689 254
Analiza kolektywna	172 867	290 998	492 049	0	955 914
Suma	790 675	360 969	493 524	0	1 645 168

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2012				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	842 316	47 575	1 198	0	891 089
Analiza kolektywna	123 523	257 220	526 666	0	907 409
Suma	965 839	304 795	527 864	0	1 798 498

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości i portfel IBNR została przedstawiona w notach finansowych.

Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

- wg produktów

Kredyty i pożyczki udzielone klientom, zaangażowanie brutto

	31.12.2013			31.12.2012		
	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
Kredyty inwestycyjne	82 744	12,0%	49,7%	313 123	35,1%	18,6%
Kredyty obrotowe	111 659	16,2%	57,7%	74 360	8,3%	45,3%
Kredyty w rachunku bieżącym	86 241	12,5%	62,4%	160 843	18,1%	70,0%
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	35 659	5,2%	99,8%	34 540	3,9%	99,8%
Kredyty hipoteczne	70 440	10,2%	32,9%	47 984	5,4%	25,0%
Faktoring	30 836	4,5%	76,4%	79 708	8,9%	22,5%
Pozostałe*	271 675	39,4%	75,5%	180 531	20,3%	61,9%
RAZEM	689 254	100,0%	64,8%	891 089	100,0%	42,7%

* - w pozycji tej uwzględniono także wierzytelności związane z terminowymi operacjami finansowymi oraz ekspozycje klientów, którym w procesie restrukturyzacyjnym lub windykacyjnym zostały zmienione rachunki (produkty).

- wg walut

Kredyty i pożyczki udzielone klientom, zaangażowanie brutto

	31.12.2013			31.12.2012		
	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi	Kwota w tys. PLN	udział %	Pokrycie odpisami aktualizacyjnymi
PLN	659 185	95,6%	67,1%	633 774	71,1%	55,2%
CHF	26 981	3,9%	11,5%	5 424	0,6%	23,7%
EUR	3 088	0,5%	47,4%	1 339	0,2%	61,2%
USD	0	0,0%	n.d.	250 516	28,1%	11,5%
GBP	0	0,0%	n.d.	36	0,0%	100,0%
RAZEM	689 254	100,0%	64,8%	891 089	100,0%	42,7%

- wg stopnia pokrycia odpisami aktualizacyjnymi

Kredyty i pożyczki udzielone klientom, zaangażowanie brutto

	31.12.2013		31.12.2012	
	Kwota w tys. PLN	udział %	Kwota w tys. PLN	udział %
do 20%	110 296	16,0%	300 262	33,7%
Powyżej 20% do 40%	56 370	8,2%	177 365	19,9%
Powyżej 40% do 60%	149 962	21,8%	127 493	14,3%
Powyżej 60% do 80%	56 123	8,1%	38 089	4,3%
Powyżej 80%	316 503	45,9%	247 880	27,8%
RAZEM	689 254	100,0%	891 089	100,0%

Na koniec 2013 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń wykorzystanych dla należności z rozpoznaną utratą wartości Banku w analizie indywidualnej (Case by Case) wyniósł 175 mln zł (w 2012 r. - 183 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych rezerw przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu w analizie indywidualnej nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności gospodarczych i detalicznych).

Restrukturyzacja zarówno należności gospodarczych jak i detalicznych ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyk ponoszonych przez Bank w związku z zawartymi z klientem transakcjami, z których wynikają należności lub zobowiązania pozabilansowe Banku.

Restrukturyzacja prowadzona jest wobec należności włączonych na podstawie ustalonych w Banku zasad do portfeli restrukturyzacyjno-windykacyjnych i obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Bank warunków transakcji (w tym w szczególności zasad ich spłaty i zabezpieczenia oraz ewentualnego uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, realizowanym w dwóch etapach:

- postępowanie monitorujące - realizowany przez Departament Bankowości Bezpośredniej,
- postępowanie restrukturyzacyjno-egzekucyjne - realizowany przez Departament Dochodzenia Należności Detalicznych.

Proces wykonywany przez Departament Bankowości Bezpośredniej dotyczy działań polegających na bezpośrednim, telefonicznym kontakcie z klientem i uzyskaniem spłaty wymagalnych należności względem Banku. W sytuacji braku spłaty zadłużenia lub zgłoszenia przez klienta chęci restrukturyzacji zadłużenia dalsze prowadzenie sprawy odbywa się przez Departament Dochodzenia Należności Detalicznych i obejmuje wszelkie działania restrukturyzacyjne oraz windykacyjne.

Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela, jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, wykorzystywany na etapie postępowania monitorującego. System ten jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model scoringowy bazuje w swoich wewnętrznych obliczeniach między innymi na: segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Opóźnione należności klientów detalicznych trafiają do systemu informatycznego automatycznie 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Proces restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych jest scentralizowany i realizowany przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych. Dochodzenie należności gospodarczych ma na celu maksymalizację odzysku w jak najkrótszym czasie i ograniczenie ryzyka ponoszonego przez Bank poprzez realizację przyjętej strategii działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w stosunku do:

- klienta,
- należności gospodarczych,
- zabezpieczeń ich spłaty.

Działania realizowane w ramach ww. strategii obejmują m.in.: ustalanie warunków finansowania Klientów, warunków restrukturyzacji należności gospodarczych, w tym zasad ich spłaty oraz zabezpieczeń, uzyskiwanie nowych, wartościowych i płynnych zabezpieczeń, doprowadzania do spłaty polubownej, realizację windykacji (w tym komorniczej) należności wymagalnych, w tym z posiadanych zabezpieczeń, działania w procesach upadłościowych dłużników, prowadzenie wymaganych działań sądowych.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych pochodzących z portfela korporacyjnego, Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych stosuje aplikacje wspierające proces zarządzania i decyzyjny, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Banku zajmujące się restrukturyzacją należności.

Zaangażowanie brutto w tys. PLN

	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	436 481	397 626
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	166 749	324 430
Razem	603 230	722 056

Bankowe tytuły egzekucyjne

W 2013 r. odnośnie należności gospodarczych Bank wystawił 190 bankowych tytułów egzekucyjnych (BTE) na łączną kwotę 193,8 mln PLN (w przeliczeniu wg średniego kursu NBP z dnia 31.12.2013 r.), w tym:

- 188 BTE w PLN na łączną kwotę 193,5 mln PLN,
- 1 BTE w EUR na kwotę 17 198,36 EUR,
- 1 BTE w CHF na kwotę 69 696,01 CHF.

Ponadto w 2013 roku Bank wystawił 14 532 bankowych tytułów egzekucyjnych dotyczących należności detalicznych oraz małych firm, na łączną kwotę 272,7 mln PLN. Dodatkowo w 2013 roku Bank skierował do sądów 10 850 pozwów o wydanie nakazu zapłaty na kwotę 123,8 mln PLN.

(3F) Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Banku na koniec grudnia 2013 r. (zaangażowanie brutto w tys. PLN):

Emitowane przez	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje	Razem
Skarb państwa	432 822	5 134 748	22	5 567 592
Bank Centralny	0	2 999 792	0	2 999 792
Pozostałe	0	105 935	319 935	425 870
- notowane	0	0	0	0
- nie notowane	0	105 935	319 935	425 870
Razem	432 822	8 240 475	319 957	8 993 254

Poniższa tabela przedstawia strukturę papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Banku na koniec grudnia 2012 r. (zaangażowanie brutto w tys. PLN):

Emitowane przez	Papiery dłużne przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Akcje	Razem
Skarb państwa	46 791	3 037 456	22	3 084 269
Bank Centralny	0	3 598 724	0	3 598 724
Pozostałe	0	113 578	328 784	442 362
- notowane	0	0	0	0
- nie notowane	0	113 578	328 784	442 362
Razem	46 791	6 749 758	328 806	7 125 355

(3G) Przewłaszczone zabezpieczenia

W 2013 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu przewłaszczenia bezpośrednio przez dawcę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty przewłaszczenia oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika).

Powyższe powoduje, że realizowany tryb zaspokajania nie jest ewidencjonowany w bilansie Banku w pozycji Aktywa trwałe do zbycia.

(3H) Polityka w zakresie spisywania należności

Ekspozycje kredytowe, dla których Bank nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości dla wiarytelności pochodzących z terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywają w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych działań prawnych i windykacyjnych.

Najczęściej Bank spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi:

- bezskutecznego postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- uzyskania potwierdzenia braku szans na zaspokojenie ze środków masy upadłościowej;
- wyczerpania możliwości prowadzenia egzekucji wobec dłużnika głównego i innych osób zobowiązanych (np. dawców zabezpieczeń).

(3I) Koncentracja ryzyk aktywów finansowych z ekspozycją na ryzyko kredytowe

Sektory przemysłu

Poniższa tabela przedstawia podział głównych kategorii ekspozycji kredytowych Banku z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

wg stanu na 31.12.2013	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne *	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	1 519 611	0	0	0	0	0	0	0	1 519 611
Kredyty i pożyczki dla klientów	230 515	3 972 750	2 957 983	1 319 831	420 282	26 993 293	4 099 859	2 283 267	42 277 780
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	432 822	0	0	0	432 822
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	594 628	15 836	547	5 752	0	0	0	14 868	631 631
Inwestycyjne papiery wartościowe	152 638	160 539	0	27	8 240 497	0	0	6 731	8 560 432
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przysiężeniem odkupu	242 061	0	0	0	0	0	0	0	242 061
RAZEM	2 739 453	4 149 125	2 958 530	1 325 610	9 093 601	26 993 293	4 099 859	2 304 866	53 664 337

wg stanu na 31.12.2012	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne *	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	1 392 424	0	0	0	0	0	0	0	1 392 424
Kredyty i pożyczki dla klientów	350 430	3 545 996	2 095 349	996 848	590 585	27 392 947	3 411 458	2 051 006	40 434 619
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	46 791	0	0	0	46 791
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	863 287	14 832	1 020	10 187	0	0	0	6 377	895 703
Inwestycyjne papiery wartościowe	152 955	160 539	8 200	27 6 749 780	0	0	0	7 064	7 078 564
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Należności z tyt. papierów wartościowych z przysiężeniem odkupu	17 469	0	0	0	0	0	0	0	17 469
RAZEM	2 776 566	3 721 366	2 104 569	1 007 062	7 387 156	27 392 947	3 411 458	2 064 447	49 865 571

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym, kredyty na zakup akcji

4) RYZYKO RYNKOWE

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Banku wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Miary oceny ryzyka rynkowego

Pomiar ryzyka rynkowego w Banku pozwala na monitorowanie wszystkich możliwych typów ryzyka, to jest: ryzyka ogólnego (w tym ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji), ryzyka nieliniowego, ryzyka szczególnego, jak i cen towarów. W 2013 roku ryzyko cen akcji, ryzyko nieliniowe oraz ryzyko cen towarów nie występowało w Banku.

Pomiar każdego z typów ryzyka odbywa się indywidualnie przy pomocy odpowiednich modeli, a następnie wyniki integrowane są w całkowite ryzyko rynkowe bez uwzględnienia jakiegokolwiek efektu dywersyfikacji między czterema typami ryzyka (najgorszy scenariusz).

Główną miarą, stosowaną przez Bank w celu oceny ryzyk rynkowych (ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji) jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać w portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Obliczenie VaR w Banku jest dokonywane na podstawie analitycznej aproksymacji, określonej w metodologii opracowanej przez firmę RiskMetrics (1996). Wartość narażona na ryzyko jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przedział jednostronny). Zgodnie z przyjętą metodologią zmienność związaną z każdym czynnikiem ryzyka rynkowego uwzględnionym w modelu (jak i korelacje występującymi między nimi) estymuje się za pomocą metody EWMA (ang. exponentially weighted moving average) wykorzystując dane historyczne z ostatniego roku oraz parametr starzenia się informacji na poziomie 0.94

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należyta ocena ryzyk rynkowych z zastosowaniem modelu VaR (ryzyko nieliniowe, cen towarów i ryzyko szczególne) wprowadzono odpowiednie zasady pomiaru tych ryzyk. Ryzyko nieliniowe mierzone jest według wewnętrznej metodologii, która jest zgodna z metodologią VaR - przyjmuje się ten sam okres utrzymania jak i poziom ufności. Ryzyko szczególne i ryzyko cen towarów mierzone jest według metody standardowej, zgodnie z regulacjami nadzorczymi uwzględniając zmianę okresu utrzymania pozycji.

Pomiar ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: adekwatność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

Równoległe do metody VaR portfele są poddawane szeregowi scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nie ujętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych:

- równoległe przesunięcia krzywych dochodowości,
- bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości,
- wahania zmienności stóp procentowych,
- wahania kursów wymiany,
- wahania marż na swapach walutowych oraz walutowo-procentowych,
- niekorzystne scenariusze historyczne.

Proces kalkulacji VaR jest prowadzony z zastosowaniem oprogramowania opracowanego na bazie technologii sieci internetowej. Zapewnia to dostęp w trybie bieżącym do wartości zagrożonej ryzykiem w każdym obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym.

VaR stosuje się jako miarę w ocenie ryzyk poniesionych na pozycjach w ujęciu skonsolidowanych dla Banku jak i osobno dla Księgi Handlowej oraz Bankowej. Dodatkowo każda Księga podzielona jest na obszary zarządzania ryzykiem. Limit dla Banku wyrażony jest jako ułamek skonsolidowanych funduszy własnych, a następnie jest dzielony na Księgi, poszczególne obszary zarządzania ryzykiem i na różne typy ryzyka, co pozwala w pełni na pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego w Banku. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (VaR) na tle obowiązujących limitów jest raportowana codziennie do wszystkich obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i nadzorowanie ryzykiem rynkowym w Banku. W trzecim kwartale 2013 roku limity ograniczające ryzyko rynkowe zostały zrewidowane. Aktualizacja limitów brała pod uwagę wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także obecną sytuację rynkową. Nowe limity obowiązują od 1 sierpnia 2013.

W otoczeniu rynkowym w 2013 roku, Bank nadal działał bardzo ostrożnie. Pomimo relatywnie dużych wahań obserwowanej zmienności na rynku, szczególnie dla złotych stóp procentowych i polskiego długu publicznego, wskaźniki VaR dla całego Banku pozostawały w analizowanym okresie na umiarkowanym poziomie, tj. średnio ok. 27,2 mln PLN (25% limitu) oraz ok. 17,3 mln PLN (10% limitu) na koniec grudnia 2013. Wskaźniki VaR ukazane w poniższej tabeli odzwierciedlają łączną ekspozycję na ryzyko rynkowe w Banku, to jest łącznie dla Księgi Handlowej i Księgi Bankowej. Efekt dywersyfikacji dotyczy ryzyka ogólnego i odzwierciedla korelacje między jego składnikami. Niski poziom efektu dywersyfikacji wynika z faktu, że ryzyko rynkowe w Banku stanowi przede wszystkim ryzyko stopy procentowej. Liczby w Tabeli zawierają także ekspozycje na ryzyko rynkowe generowane w podmiotach zależnych, jako że Bank zarządza ryzykiem rynkowym na poziomie centralnym.

Miary VaR dla ryzyka rynkowego (tys. zł) :

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2012 roku do 31 grudnia 2013 roku)				
	Koniec grudnia 2012	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2013
Ryzyko całkowite	11 419	27 202	60 812	11 419	17 316
Ryzyko ogólne	8 399	24 270	57 907	8 399	14 506
VaR stopy procentowej	8 397	24 282	57 915	8 397	14 503
Ryzyko kursowe	18	184	5 077	13	132
Ryzyko cen akcji	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,2%				0,9%
Ryzyko nieliniowe	0	0	0	0	0
Ryzyko cen towarów	0	0	0	0	0
Ryzyko szczególne	3 020	2 932	3 037	2 810	2 810

Ekspozycje w 2012 roku wynosiły odpowiednio (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2012
Ryzyko całkowite	19 925	21 518	44 503	11 419	11 419
Ryzyko ogólne	16 912	18 742	41 833	8 399	8 399
VaR stopy procentowej	16 871	18 726	41 832	8 397	8 397
Ryzyko kursowe	94	274	2 367	11	18
Ryzyko cen akcji	0	3	280	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,3%				0,2%
Ryzyko nieliniowe	0	0	0	0	0
Ryzyko cen towarów	0	0	0	0	0
Ryzyko szczególne	2 790	2 774	3 121	2 641	3 020

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na Księgę Handlową i Bankową oraz na typy ryzyka przedstawione są w tabelach poniżej (tys. zł):

Księga Bankowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2012 roku do 31 grudnia 2013 roku)				
	Koniec grudnia 2012	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2013
Ryzyko całkowite	11 764	23 923	56 326	11 764	17 232
Ryzyko ogólne	8 760	20 993	53 447	8 760	14 422
VaR stopy procentowej	8 760	20 993	53 447	8 760	14 422
Ryzyko kursowe	0	8	133	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2012
Ryzyko całkowite	18 464	19 399	38 608	11 764	11 764
Ryzyko ogólne	15 694	16 640	35 953	8 760	8 760
VaR stopy procentowej	15 665	16 640	35 953	8 760	8 760
Ryzyko kursowe	58	1	64	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,2%				0,0%

Księga Handlowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2012 roku do 31 grudnia 2013 roku)				
	Koniec grudnia 2012	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2013
Ryzyko całkowite	2 676	5 842	20 911	878	1 124
Ryzyko ogólne	2 661	5 840	20 911	878	1 124
VaR stopy procentowej	2 665	5 832	20 919	816	1 118
Ryzyko kursowe	18	180	5 077	13	132
Efekt dywersyfikacji	0,8%				11,2%

Miary VaR dla ryzyka rynkowego	VaR (od 31 grudnia 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku)				
	Koniec grudnia 2011	Średnio	Maksimum	Minimum	Koniec grudnia 2012
Ryzyko całkowite	2 371	4 331	8 593	1 563	2 676
Ryzyko ogólne	2 127	4 314	8 570	1 546	2 661
VaR stopy procentowej	2 121	4 296	8 631	1 504	2 665
Ryzyko kursowe	36	273	2 367	11	18
Efekt dywersyfikacji	1,4%				0,8%

W 2013 roku limity na wartość zagrożoną na bazie skonsolidowanej nie były przekraczane - zarówno dla całego Banku, jak i dla Księgi Handlowej i Bankowej z osobna.

Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego. Ryzyko walutowe uwzględnia wszystkie pozycje wymiany walutowej Banku. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Banku, otwarte pozycje walutowe w Banku są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są głównie w Księdze Handlowej. W 2013 roku obszarem zarządzania ryzykiem, który generował ryzyko kursowe był obszar Handlowy w Księdze Handlowej. Całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

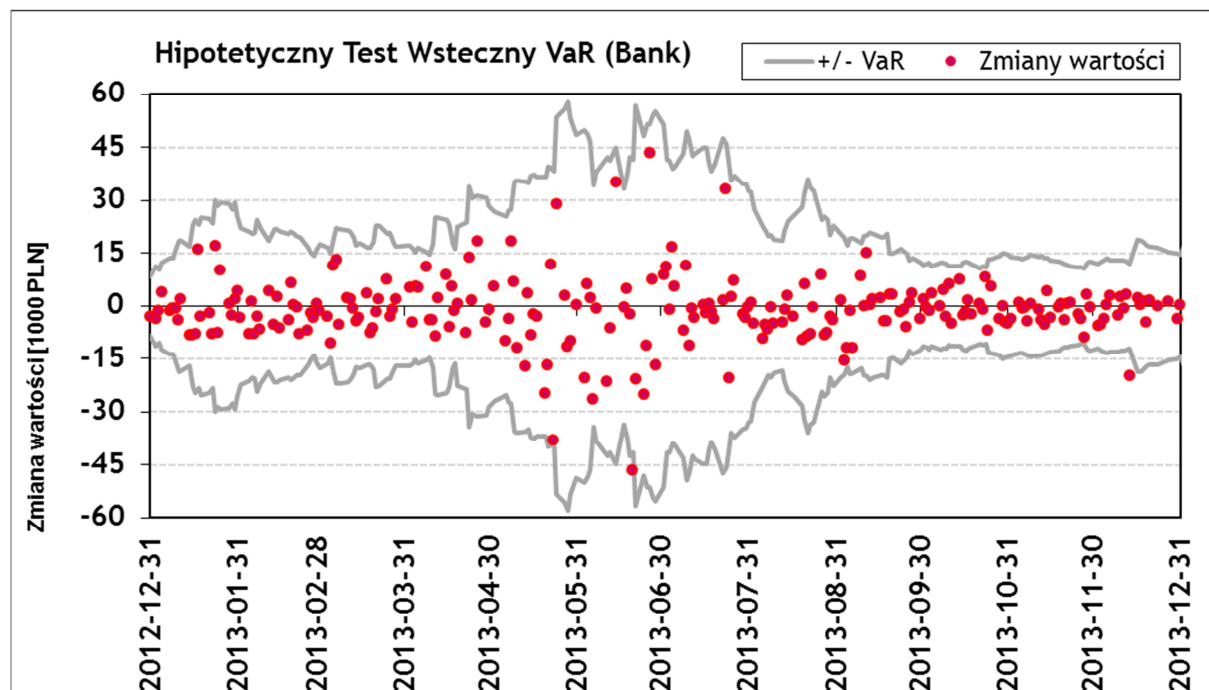
Kształtowanie się całkowitej pozycji walutowej (na koniec dnia) w Portfelu Handlowym przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2013	8 318	1 431	63 984	7 287
2012	25 890	2 246	65 228	9 155

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Banku obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Banku. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

W procesie testowania wstecznego modelu VaR zostały wykryte dwa przekroczenia w okresie ostatnich 12 miesięcy. Przekroczenia spowodowane były nieoczekiwanymi zmianami na rynku, tzn. gwałtownym ruchem krzywych dochodowości transakcji PLN swap i polskich obligacji rządowych w czerwcu i grudniu 2013. Liczba przekroczeń dowodzi adekwatności modelu (strefa zielona: 1 - 8 dopuszczalnych przekroczeń).

Ryzyko rynkowe - hipotetyczny test wsteczny VaR dla Banku:

Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości portfeli obciążonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze (ujawnia się jedynie maksymalne, negatywne oddziaływanie).

Zgodnie z zasadami przyjętymi przez Bank limity dla wyników testów warunków skrajnych biorących pod uwagę prawdopodobieństwie materializacji scenariusza są trzy razy wyższe od limitów dla dziennego zarządzania ryzykiem rynkowym.

W przypadku Księgi Bankowej, w celu zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przeprowadzana jest analiza wrażliwości portfeli niehandlowych, natomiast w celu jego łagodzenia stosuje się strategie zabezpieczające. Bank przeprowadza comiesięczny transfer ryzyka z obszaru Komeracyjnego z Księgi Bankowej do obszarów, w których ryzykiem zarządza się na poziomie operacyjnym (tzn. ALM oraz Finansowania). Transakcje takie mają charakter makrozabezpieczeń.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk Banku netto, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. W 2013 roku, Bank kontynuował przeprowadzanie dodatkowych analiz wrażliwości na zmianę stóp procentowych w związku z szeregiem decyzji Rady Polityki Pieniężnej obniżających podstawowe stopy procentowe, poczynwszy od listopada 2012 roku. Obok przeprowadzanej miesięcznej analizy luki terminów przeszacowania oraz analizy wrażliwości wartości aktywów i pasywów Banku na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPV, jednym z najważniejszych celów dodatkowej analizy było zapewnienie maksymalizacji i ochrony wyniku odsetkowego wobec zmian rynkowych stóp procentowych.

Na koniec grudnia 2013 roku wartość BPVx100 dla Księgi Bankowej wynosiła ok. 29 mln zł.

Wrażliwość Księgi Bankowej (wyłączając kapitał i aktywa trwałe netto) na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

BPVx100 Księgi Bankowej	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2013	(10 777)	(36 921)	28 815	28 815
2012	(13 459)	(58 639)	23 421	21 683

5) RYZYKO PŁYNNOŚCI

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Banku.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowanym oraz emisja obligacji własnych.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2013 roku relatywnie wzrosła w porównaniu do końca 2012 roku i wyniosła odpowiednio 5,8% oraz 10,7% (w grudniu 2012 roku odpowiednio 3,4% oraz 9,6%). Poziom koncentracji depozytów jest regularnie monitorowany i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w 2013 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Banku utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych. Dodatkowo, w lutym 2013 roku Bank przedłużył na następny rok umowę z BCP dotyczącą bezwarunkowego i nieodwołalnego zobowiązania pozabilansowego, które daje Bankowi prawo do pozyskania natychmiastowej pożyczki w kwocie 200 milionów EUR. Umowa ta jest traktowana jako dodatkowa rezerwa płynności, która może być wykorzystana w razie potrzeby, dotychczas Bank nie skorzystał z tej możliwości.

W 2013 Bank utrzymywał nadwyżkę płynności, która lokowana była głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP) - od grudnia 2012 roku portfel ten wzrósł o 30%.

Płynność w walutach obcych Bank zapewnia dzięki denominowanym w walucie pożyczkom bilateralnym, jak również długowi podporządkowanemu oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. Bank uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych w różnych analizowanych wariantach ryzyka płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Banku jest realizowana z zastosowaniem zarówno wskaźników określonych przez Organy Nadzoru, jak i inne wewnętrzne miary, dla których także zdefiniowano limity ekspozycji.

Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Banku w krótkich horyzontach czasowych (do 3 miesięcy) jest sprawdzane codziennie na podstawie dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Mierzą one maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłoby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych odpowiednio na datę spot lub okres 3-miesięczny.

Wyliczenie tych wskaźników polega na dodawaniu do pozycji płynnościowej analizowanego dnia szacowanych przyszłych przepływów środków pieniężnych dla każdego dnia z ustalonego horyzontu czasowego (data spot lub 3 miesiące) w zakresie transakcji, w których zawarciu pośredniczą obszary rynkowe. Dodawana jest także kwota aktywów z uznanego za wysoce płynny portfelu papierów wartościowych Banku, co prowadzi do ustalenia luki płynności zakumulowanej na każdy dzień badanego okresu.

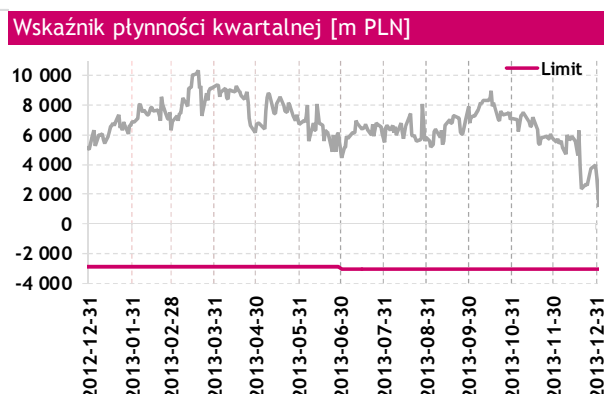
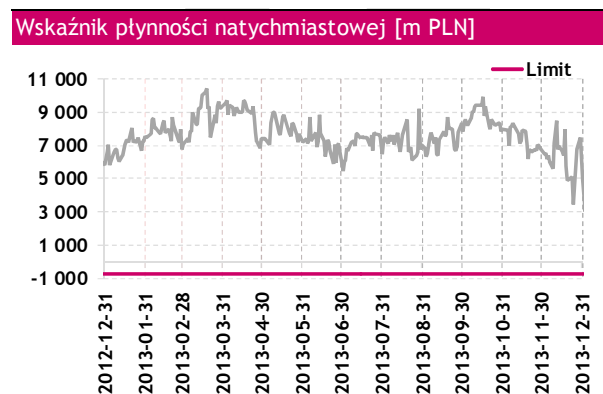
Dane te są raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie pozycją płynnościową i są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji. W trakcie roku 2013 wszystkie wewnętrzne jak i nadzorcze miary płynności pozostały znacznie powyżej minimalnych limitów. W trzecim kwartale 2013 roku, wewnętrzne limity zostały zmienione. Aktualizacja obowiązujących limitów brała pod uwagę skonsolidowane fundusze własne oraz historyczną konsumpcję limitów.

Bieżące wskaźniki płynności

mln PLN

31.12.2013			
	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	4 943	3 154	7 611
Limit minimalny	(753)	(3 012)	2 000

31.12.2012			
	Wskaźnik płynności natychmiastowej	Wskaźnik płynności kwartalnej	Aktywa płynne na pokrycie zmienności źródeł finansowania
Ekspozycja	5 796	5 006	5 883
Limit minimalny	(713)	(2 853)	2 000

Bank monitoruje płynność na bazie wewnętrznych miar płynności, uwzględniając również wpływ kursów walutowych na sytuację płynnościową.

Ponadto Bank stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). Bezpieczny poziom, przyjęty w Banku w zakresie relacji niedoboru płynności dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat, odpowiada 25% sumy bilansowej.

W 2013 r. wszystkie luki płynności były utrzymywane na poziomach wyraźnie przewyższających limity, zarówno w warunkach normalnych jak i dla scenariuszy testów warunków skrajnych.

Bank opracował narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności, określające scenariusze warunków skrajnych, w których luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (m.in. biorące pod uwagę wycofanie lokat, opóźnienia w spłatach kredytów, gorszą płynność rynku wtórnego papierów wartościowych, najwyższe koszty finansowania - założenie najgorszych zaobserwowanych w Banku marż na depozytach, równoległe przesunięcia krzywej dochodowości czy deprecjację złotego).

31.12.2013						
Urealniona luka płynności (mln PLN)	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lat	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	17 191	2 941	4 591	4 280	6 462	32 094
Urealnione pasywa bilansowe	10 538	951	779	449	1 532	49 276
Luka bilansowa	6 653	1 990	3 812	3 831	4 931	(17 183)
Skumulowana luka bilansowa	6 653	8 643	12 456	16 287	21 217	4 035
Urealnione aktywa pozabilansowe	207	140	251	183	306	206
Urealnione pasywa pozabilansowe	(914)	(126)	(161)	(131)	(202)	(149)
Luka pozabilansowa	(707)	15	90	51	104	57
Luka ogółem	5 947	2 005	3 902	3 882	5 034	(17 125)
Skumulowana luka ogółem	5 947	7 951	11 854	15 736	20 770	3 645

31.12.2012						
Urealniona luka płynności (mln PLN)	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lat	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	13 723	2 713	4 366	3 956	5 892	30 615
Urealnione pasywa bilansowe	6 747	1 024	770	714	1 444	47 033
Luka bilansowa	6 976	1 689	3 596	3 242	4 448	(16 418)
Skumulowana luka bilansowa	6 976	8 665	12 260	15 502	19 950	3 532
Urealnione aktywa pozabilansowe	339	286	260	214	287	297
Urealnione pasywa pozabilansowe	(885)	(219)	(273)	(157)	(277)	(319)
Luka pozabilansowa	(546)	67	(13)	57	10	(22)
Luka ogółem	6 429	1 756	3 583	3 299	4 458	(16 440)
Skumulowana luka ogółem	6 429	8 185	11 768	15 067	19 525	3 085

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane co najmniej kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Banku oraz zapewnić zdolność Banku do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych.

Wyniki testów warunków skrajnych pokazują, że nawet w sytuacji zrealizowania niekorzystnych scenariuszy wskaźniki płynności pozostaną powyżej ustalonych limitów.

Bank dysponuje procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku), aktualizowany kwartalnie. Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności.

Dla celów zarządzania nadzorczymi miarami płynności, Bank stosuje dedykowany model, który opiera się na koncepcji minimalnych buforów i umożliwia przeprowadzanie analiz symulacyjnych. Utrzymanie wskaźników powyżej minimalnego bufora gwarantuje bezpieczny poziom miar nawet w sytuacji silnej deprecjacji złotego. W 2013 roku, nadzorcze miary płynności były utrzymywane znacznie powyżej minimalnych, nadzorczych limitów.

6) RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne jest zdefiniowane jako ryzyko straty wynikające z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, działań ludzi lub systemów bądź też ze zdarzeń zewnętrznych. W tej definicji mieści się ryzyko prawne, natomiast ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji traktowane są jako oddzielne kategorie ryzyka. Ryzyko operacyjne objawia się w każdym aspekcie działalności organizacji i jest jej nieodłączną częścią.

Rok 2013 był kolejnym rokiem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe. Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem określa poszczególne szczeble zarządzania, zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności. Kluczową rolę w codziennej działalności Grupy odgrywają właściciele zdefiniowanych procesów biznesowych i wspomagających. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu najtrafniej identyfikuje i ogranicza występujące zagrożenia.

Każdą decyzję, dotyczącą kroków mających na celu optymalizację ryzyka operacyjnego, poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści.

Wyższym szczeblem zarządzania ryzykiem jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego obszar działania dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych w więcej niż jednym procesie. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania poprzez:

- Gromadzenie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- Samoocenę ryzyka operacyjnego w poszczególnych procesach,
- Analizę i monitorowanie wskaźników ryzyka.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego Bank gromadzi w narzędziu informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zdarzenia te poddawane są analizie odnośnie przyczyn powstania i możliwości zmniejszenia skutków, oraz zastosowania działania prewencyjnego. W systemie informatycznym zdarzenia przypisywane są do konkretnej kategorii ryzyka i konkretnego procesu, co następnie jest m.in. elementem raportowania oraz walidacji samooceny ryzyka. Wewnętrzna baza zdarzeń ryzyka spełnia również wymogi jakościowe i ilościowe stosowania metod zaawansowanych wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Badanie samooceny ryzyka operacyjnego zostało przeprowadzone łącznie z przeglądem procesów, polegającym na ocenie skuteczności przyjętych rozwiązań do spełniania wymogów Klientów i partnerów biznesowych w zakresie jakości obsługi oraz optymalizacji kosztowej. Przyjęta metodologia odnośnie samooceny ryzyka i kontroli pozwoliła ocenić poziom ryzyka w danym procesie, przy uwzględnieniu istniejących kontroli, w oparciu o przyjęte scenariusze. Dla oceny poziomów ryzyka powyżej przyjętego progu tolerancji zostały zaproponowane, wdrożone i są monitorowane działania zapobiegawcze.

W trakcie badania samooceny ryzyka i kontroli poddane zostały analizie również wskaźniki wydajności, a w tym również wskaźniki ryzyka zdefiniowane dla każdego procesu. Kluczowe osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizację zadań w poszczególnych procesach tak zdefiniowały i dostosowały wskaźniki, aby były one najlepszymi predyktorami zbliżających się zagrożeń. Bieżące monitorowanie wskaźników służy zwiększeniu efektywności i wydajności przebiegu procesów oraz skutecznej kontroli ryzyka na poziomie poszczególnych działań w procesach.

Informacja na temat ryzyka operacyjnego jest włączona w sprawozdawczość zarządczą wysokiego szczebla konsolidującą informacje o działaniu poszczególnych procesów.

Biorąc pod uwagę stopień rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz skalę i profil swojej działalności, Grupa wylicza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne przy zastosowaniu Metody Standardowej.

9. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

1) OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w latach 2013 oraz 2012 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM DOM MAKLESKI,
- MILLENNIUM TFI
- MB FINANCE AB,
- ORCHIS
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- TBM

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2013

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	4 058
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 770 629	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	295 000	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	2 678	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
Pozostałe aktywa	159 147	38
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków	0	223 424
Zobowiązania wobec klientów	275 123	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	2 002	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	127 058
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	91	0
Zobowiązania podporządkowane	622 585	0
Pozostałe zobowiązania	87 452	167
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	69 044	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2012

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
AKTYWA		
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	2 605
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 333 191	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	295 297	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	2 813	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0
Pozostałe aktywa	207 448	45
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków	0	206 150
Zobowiązania wobec klientów	225 108	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	133 578
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	61	63
Zobowiązania podporządkowane	613 610	0
Pozostałe zobowiązania	97 113	165
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	70 864	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-31.12.2013

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:		
Odsetek	82 734	18 212
Prowizji	55 755	161
Instrumentów pochodnych netto	0	0
Dywidend	27 383	0
Pozostałe operacyjne netto	1 524	499
Koszty z tytułu:		
Odsetek	22 078	3 873
Prowizji	27	2 648
Instrumentów pochodnych netto	79	412
Działania	95 650	3 874

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-31.12.2012

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:		
Odsetek	95 159	100 390
Prowizji	47 172	143
Instrumentów pochodnych netto	27	0
Dywidend	37 465	0
Pozostałe operacyjne netto	507	877
Koszty z tytułu:		
Odsetek	27 379	19 506
Prowizji	23	2 831
Instrumentów pochodnych netto	0	5 785
Działania	95 520	4 184

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2013

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	37 041	933 909
- udzielone	35 571	100 345
- otrzymane	1 470	833 564
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	57 225	1 225 020

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2012

	Z jednostkami zależnymi	Z grupą podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	67 947	933 638
- udzielone	66 664	105 448
- otrzymane	1 283	828 190
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	66 322	1 740 865

2) TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2013 r.:

w tys. PLN	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	345,0	158,0
- w tym limit niewykorzystany	265,9	110,4
Kredyty i pożyczki hipoteczne	2 890,7	-
Czynne gwarancje	-	-

Bank świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące m.in.: prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2013 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	2 513	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	419	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	77 569	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 2	1 553	Personalne z Osobą Nadzorującą

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2012 r.:

w tys. PLN	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	788,0	145,0
- w tym limit niewykorzystany	731,7	121,6
Kredyty i pożyczki hipoteczne	3 116,0	-
Czynne gwarancje	-	-

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2012 r.:

Podmiot	Kwota (w tys. PLN)	Powiązanie
Klient nr 1	4 268	Personalne z Osobą Nadzorującą
Klient nr 2	423	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 1	89 063	Personalne z Osobą Nadzorującą
Grupa nr 2	2 656	Personalne z Osobą Nadzorującą

3) INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Rachunek Zysków i Strat Banku został obciążony kosztami z tytułu wynagrodzeń (w tym utworzonych rezerw na wypłatę premii) i korzyści na rzecz osób zarządzających wg poniższego zestawienia (w tys. zł):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2013	18 868,4	1 830,8	20 699,2
2012	19 582,4	1 598,1	21 180,5

Korzyści stanowią głównie koszty akomodacji zagranicznych Członków Zarządu. Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli zawierają pozycje zaliczane do kategorii świadczeń krótkoterminowych oraz rezerwy na zmienne składniki wynagrodzeń.

W 2013 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (dane w tys. zł):

Rok	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2013	1 745,9
2012	1 980,1

W 2013 r. członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

10. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w korzystnej dla obu stron transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Bank stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

- 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);
- 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;
- 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z metody 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z metody 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów nie pochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Banku.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Banku są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków (umowa strukturyzowana)

Jest to transakcja, na którą składa się jednoczesne nabycie długoterminowej zero kuponowej obligacji oraz zaciągnięcie długoterminowej pożyczki stała procentowej od emitenta obligacji.

Wartość godziwa obu stron transakcji została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nią przepływów finansowych w terminie zapadalności/wymagalności przy zastosowaniu bieżącej stopy zero kuponowej oraz marży przeskalowanej w celu dostosowania do bieżącego poziomu stóp rynkowych.

Pozostałe należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Banku w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Bank za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 31 grudnia 2013 roku:

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	1 519 595	1 562 354
Kredyty i pożyczki udzielone klientom *	18	41 087 590	39 308 945

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	2 202 585	2 247 819
Zobowiązania wobec klientów	28	45 448 660	45 451 735
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	701 352	705 382
Zobowiązania podporządkowane	34	622 585	615 720

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych w związku ze wzrostem kosztów refinansowania tych pozycji. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank podnosi marże, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Banku, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku:

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	15	1 392 424	1 446 903
Kredyty i pożyczki udzielone klientom *	18	39 341 449	37 793 877

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	26	2 253 000	2 310 389
Zobowiązania wobec klientów	28	41 552 183	41 564 101
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	767 586	778 277
Zobowiązania podporządkowane	34	613 610	607 159

Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2013

	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			333 642	75 273
- papiery dłużne		432 822		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		211 395	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19			
- papiery dłużne		5 134 748	2 999 792	105 878
- akcje i udziały				808
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		173 641	326 616	74 932
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		930 346	

Dane w tys. zł., stan na 31.12.2012

	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	16			
- instrumenty pochodne			522 956	76 520
- papiery dłużne		46 791		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		277 812	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
- papiery dłużne	19	3 037 456	3 598 724	113 578
- akcje i udziały				1 072
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	27			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			389 853	77 781
Instrumenty pochodne zabezpieczające	17		1 115 202	

Stosując kryterium techniki wyceny Bank zaklasyfikował do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- niekwotowane obligacje komunalne; wartość godziwą wylicza się na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem parametru ryzyka kredytowego;
- akcje i udziały niekwotowane na aktywnym rynku; za wartość godziwą przyjmują się wartość według kosztu nabycia pomniejszoną o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w roku 2013 przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł.):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Opcje walutowe	Obligacje komunalne	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2013	63 379	(64 640)	0	113 578	1 072
Rozliczenie/sprzedaż/zakup	(40)	83	0	(8 185)	(264)
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym naliczenie odsetek)	(2 561)	4 120	0	485	0
Stan na 31 grudnia 2013	60 778	(60 437)	0	105 878	808

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku Bank zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Bank wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

11. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r., w których Bank występował w roli pozwanego lub powoda przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych wynosiła 526,6 mln PLN. Łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Bank występował w roli pozwanego wynosiła 328,3 mln PLN, a łączna wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, w których Bank występował w roli powoda wynosiła 198,3 mln PLN.

Poniżej zaprezentowano wartość przedmiotu sporu spraw toczących się przeciwko Bankowi w podziale ze względu na ryzyko wypływu środków z powodu przegrania sporu (z uwzględnieniem spraw toczonych z udziałem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) o wartości sporu 15,0 milionów PLN, w których Bank formalnie występuje w roli powoda, jednakże związane jest z nimi ryzyko wypływu środków). Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w Rozdziale 13. punkt 12) „Podatek dochodowy”.

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, dla których:	w mln PLN
prawdopodobieństwo wypływu środków jest znikome	0,0
wypływ środków jest możliwy	325,0
prawdopodobny jest wypływ środków	18,3
RAZEM	343,3

Bank ocenia, iż ryzyko wystąpienia negatywnych skutków finansowych w przypadku przegrania sporu jest w pełni pokryte wartością utworzonych rezerw na sprawy sporne.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, dla których prawdopodobieństwo wypływu środków jest możliwe wynosiła 325,0 mln PLN. W ocenie Banku prawdopodobieństwo wygrania spraw zaliczanych do tej kategorii jest wysokie, dlatego Bank nie tworzy rezerw na powyższe postępowania. W grupie tej najistotniejszą kategorię są sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne) o łącznej wartości przedmiotu sporu 262,9 mln PLN.

W zakresie spraw opcyjnych Bank w roli pozwanego występował łącznie w 26 takich postępowaniach. Największa jednostkowa wartość sporu w tej grupie postępowań wynosiła 71,1 mln PLN. Natomiast w grupie postępowań niezwiązanych z terminowymi operacjami finansowymi, w których Bank był pozwany, największa jednostkowa wartość sporu wynosiła 16,5 mln PLN.

POZYCJE POZABILANSOWE

	31.12.2013	31.12.2012
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 747 496	7 889 885
Zobowiązania udzielone:	7 851 063	6 975 843
a) finansowe	6 693 043	5 610 767
b) gwarancyjne	1 158 020	1 365 076
Zobowiązania otrzymane:	896 433	914 042
a) finansowe	850 558	817 640
b) gwarancyjne	45 875	96 402

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Banku z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwej do poniesienia przez Bank straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Bank tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujemowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej.

Strukturę podmiotową wszystkich zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych Banku przedstawia poniższa tabela:

Klient - sektor, kwoty w mln PLN	31.12.2013	31.12.2012
sektor finansowy	80	145,0
sektor niefinansowy (firmy)	1 068,5	1 206,2
sektor budżetowy	8,4	9,5
osoby fizyczne	1,1	4,4
Razem	1 158,0	1 365,1

Bank jako podmiot dominujący nie udzielił żadnych gwarancji poręczeń ani awałów pozostałym spółkom Grupy Kapitałowej, natomiast udzielał ich na zlecenie tych spółek zewnętrznym podmiotom. Wartość gwarancji poręczeń i awałów udzielonych przez Bank na zlecenie podmiotów wchodzących w skład Grupy przedstawia poniższa tabela:

Podmiot zależny, kwoty w mln PLN	31.12.2013	31.12.2012
Millennium Leasing Sp. z o.o.	19,1	49,9
Millennium Service Sp. z o.o.	15,7	16,7
TBM Sp. z o.o.	0,0	0,1
Razem	34,8	66,7

Gwarancje i poręczenia udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, w mln PLN	31.12.2013	31.12.2012
Czynne gwarancje i poręczenia	721,7	963,5
Poręczenia kredytów udzielonych ze środków EFRWP*	1,4	1,7
Linie na gwarancje i poręczenia	448,2	416,4
Razem, brutto	1 171,3	1 381,6
Odpis z tytułu utraty wartości	(13,3)	(16,5)
Razem, netto	1 158,0	1 365,1

* - Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej

Strukturę zobowiązań udzielonych z tytułu gwarancji i poręczeń wg poszczególnych kryteriów przedstawiają poniższe zestawienia (w tys. zł.):

Według walut	31.12.2013	31.12.2012
PLN	578 423	802 528
Waluty obce	143 241	160 998
RAZEM	721 664	963 526

Według rodzaju zobowiązania	31.12.2013		31.12.2012	
	Ilość sztuk	Wartość	Ilość sztuk	Wartość
Gwarancja	2 949	697 830	2 848	942 213
Poręczenie	2	7 057	3	8 079
Regwarancja	36	16 777	38	13 233
RAZEM	2 987	721 664	2 889	963 526

Według przedmiotu zobowiązania	31.12.2013			31.12.2012		
	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość	Ilość sztuk	Udział procentowy	Wartość
dobrego wykonania kontraktu	2 102	63,01%	454 711	2 015	69,75%	620 564
zapłaty czynszu	316	7,57%	54 588	310	10,73%	52 397
terminowej zapłaty za towar lub usługę	238	15,60%	112 570	224	7,75%	140 328
przetargowa	242	3,70%	26 719	247	8,55%	68 602
inne	33	1,33%	9 609	24	0,83%	5 779
zwrotu zaliczki	29	6,95%	50 167	40	1,38%	60 619
celna	22	1,47%	10 628	23	0,80%	10 898
splaty kredytu bankowego lub pożyczki	5	0,37%	2 672	6	0,21%	4 340
RAZEM	2 987	100,00%	721 664	2 889	100,00%	963 526

12. NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wartości prezentowane w notach do sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Środki w banku centralnym	45 302	61 429
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	3 749	10 181
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 723 722	1 897 417
Transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	10 749	12 008
Instrumenty pochodne zabezpieczające	417 904	684 714
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (dłużne papiery wartościowe)	15 709	17 557
Inwestycyjne papiery wartościowe	347 206	296 417
Razem:	2 564 341	2 979 723

W linii „Instrumenty pochodne zabezpieczające” Bank prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Bank relacji zabezpieczających został zamieszczony w **nocie (17)**.

Przychody odsetkowe za rok 2013 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 70 419 tys. zł (odpowiednio dla danych porównywalnych za rok 2012 kwota tych odsetek wynosiła 88 206 tys. zł.).

2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Depozyty bankowe	(29 833)	(17 216)
Kredyty i pożyczki od banków	(52 063)	(54 403)
Transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(64 264)	(58 748)
Zobowiązania wobec klientów	(1 258 941)	(1 773 743)
Zobowiązania podporządkowane	(15 178)	(17 880)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(29 292)	(18 296)
Inne	(915)	(1 045)
Razem:	(1 450 486)	(1 941 330)

3) PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI**3a. Przychody z tytułu opłat i prowizji**

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Prowizje za prowadzenie rachunków	87 390	93 023
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	60 001	57 288
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	40 815	39 650
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	206 765	210 597
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	83 871	62 472
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	121 019	95 403
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	14 084	17 425
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	6 487	6 065
Pozostałe prowizje	14 503	14 936
Razem:	634 934	596 859

3b. Koszty z tytułu opłat i prowizji

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Prowizje za prowadzenie rachunków	(1 930)	(1 825)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(2 137)	(4 359)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(1 399)	(1 437)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(77 915)	(76 384)
Pozostałe prowizje	(4 661)	(5 509)
Razem:	(88 043)	(89 515)

4) PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Przychody z tytułu dywidend od podmiotów powiązanych	27 383	39 550
Przychody z tytułu dywidend od pozostałych podmiotów	1 632	1 917
Razem:	29 015	41 467

Przychody z tytułu dywidend od podmiotów zależnych objętych konsolidacją (eliminowane w sprawozdaniu skonsolidowanym) rozpoznane przez Bank w Rachunku zysków i strat w latach finansowych 2013 i 2012 wyniosły odpowiednio 27 383 tys. zł. oraz 37 466 tys. zł.

W roku 2012 jako przychody z dywidend od podmiotów powiązanych ujęto zysk z tytułu likwidacji spółki zależnej BBG Finance BV w kwocie 2 084 tys. zł.

5) WYNIK Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ POZYCJI WYMIANY**5a. Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych**

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Operacje instrumentami dłużnymi	20 140	25 361
Operacje instrumentami kapitałowymi	581	1
Razem:	20 721	25 362

5b. Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Operacje papierami wartościowymi	(7 528)	4 158
Operacje instrumentami pochodnymi	31 609	53 507
Wynik z rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, w tym:	364	(337)
- wynik z instrumentów zabezpieczających	3 966	(7 896)
- wynik z pozycji zabezpieczanej	(3 602)	7 559
Wynik z pozycji wymiany	162 992	158 299
Koszty operacji finansowych	(2 539)	(3 220)
Razem:	184 898	212 407

Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

Kategoria ta obejmuje instrumenty kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, w chwili obecnej Bank nie korzysta z możliwości wyznaczenia innych instrumentów finansowych jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (tzw. fair value option).

6) POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	2 442	4 325
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	13 830	13 378
Przychody z tytułu korekty rozliczeń podatku od towarów i usług	8 736	1 310
Przychody związane z działalnością windykacyjną	1 959	1 611
Pozostałe	19 090	11 448
Razem:	46 057	32 072

7) KOSZTY DZIAŁANIA

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Koszty pracownicze:	(509 899)	(521 350)
Wynagrodzenia (w tym premie)	(425 648)	(436 369)
Narzuty na wynagrodzenia	(68 456)	(68 568)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(15 795)	(16 413)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(1 847)	(1 505)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	0	(1 457)
- pozostałe	(13 948)	(13 451)
Koszty ogólnie - administracyjne	(469 496)	(487 014)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(47 570)	(39 752)
Koszty związane z konserwacją oprogramowania i usługami informatycznymi	(20 458)	(20 573)
Koszty wynajmu	(173 950)	(176 226)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(27 615)	(27 457)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(18 400)	(22 686)
Koszty łączności i informatyki	(47 029)	(54 980)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(14 316)	(14 206)
Podatki i opłaty różne	(15 732)	(18 560)
Koszty KIR	(3 742)	(3 362)
Koszty PFRON	(3 939)	(5 439)
Koszty BFG	(33 872)	(34 450)
Koszty Nadzoru Finansowego	(1 603)	(4 458)
Pozostałe	(61 269)	(64 865)
Razem:	(979 395)	(1 008 364)

8) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(207 294)	(208 416)
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(532 674)	(519 581)
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	316 525	285 179
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	1 288	1 837
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	7 567	24 149
Z tytułu odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	32	0
- Utworzenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	(57)	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	89	0
Z tytułu odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	(2 144)	2 735
- Utworzenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	(3 462)	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	1 318	2 735
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(11 268)	(238)
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(23 655)	(17 149)
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	12 387	16 911
Razem:	(220 674)	(205 919)

9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Majątku trwałego	0	0
Pozostałe aktywa	(1 559)	(219)
Razem:	(1 559)	(219)

10) AMORTYZACJA

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Rzeczowych aktywów trwałych	(41 725)	(44 262)
Wartości niematerialnych	(10 893)	(9 268)
Razem:	(52 618)	(53 530)

11) POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	0	0
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	(3 827)	(4 542)
Rezerwy utworzone na roszczenia sporne	(15 992)	(7 808)
Koszty związane ze sprzedażą pozostałych usług	(10 624)	(9 611)
Przekazane darowizny	(1 180)	(370)
Koszty związane z windykacją	(10 660)	(9 769)
Opłata ostrożnościowa BFG	(3 365)	0
Pozostałe	(18 634)	(42)
Razem:	(64 282)	(32 142)

12) PODATEK DOCHODOWY**12a. Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat**

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Bieżący podatek	(135 432)	(114 083)
Bieżący rok	(136 798)	(116 973)
Korekta lat ubiegłych	1 366	2 890
Podatek odroczony	9 302	7 355
- Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	9 302	7 355
- Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	0	0
Należność / (Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	(5)	(2)
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(126 135)	(106 730)

12b. Efektywna stawka podatkowa

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Wynik finansowy brutto	622 910	556 871
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(118 353)	(105 805)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(7 585)	(3 813)
- Przychody niepodlegające opodatkowaniu	6 429	7 900
Przychody z tytułu dywidend	5 513	7 478
Rozwiązanie pozostałych rezerw	914	413
Pozostałe	2	9
- Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(14 014)	(11 713)
Strata na zbyciu wierzytelności	(1 893)	(4 099)
Składka PFRON	(748)	(1 033)
Opłata ostrożnościowa BFG	(639)	0
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(1 659)	(1 695)
Koszty postępowań sądowych	(5 602)	(1 330)
Koszty rezerw na należności faktoringowe	(1 710)	(1 479)
Pozostałe	(1 763)	(2 077)
Korekta zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	1 366	2 890
Należność /(Zobowiązanie) wynikające z art. 38a CIT	(5)	(2)
Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(1 558)	0
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(126 135)	(106 730)

12c. Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	31.12.2013	31.12.2012
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	354	(8 097)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	30 480	39 671
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	30 834	31 574

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK).

PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych.

Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Postępowanie kontrolne w Banku Millennium S.A.

W następstwie kontroli skarbowej przeprowadzonej w Banku w roku 2011 Urząd Kontroli Skarbowej zakwestionował prawidłowość rozliczenia podatku dochodowego za rok 2005, mającego swe konsekwencje dla kolejnych lat podatkowych. Bank stojąc na stanowisku uznającym prawidłowość dokonanego przez siebie rozliczenia podatku, uznał jednak za celowe podjęcie kroków proceduralnych polegających na: (i) korekcie rozliczeń za lata 2005-2010, (ii) uiszczeniu (w listopadzie 2011 r.) kwestionowanej należności 69 mln zł (celem uniknięcia ryzyka obciążenia odsetkowego) i (iii) wystąpieniu o zwrot ww. kwoty do organu skarbowego. W rezultacie tych działań, Bank uzyskał w dniu 30 stycznia 2012 r. zwrot istotnej części wpłaconej kwoty (66 mln zł). Jednocześnie organ skarbowy podtrzymał negatywne dla Banku stanowisko w sprawie. W 2013 roku Bank ponownie wpłacił na rachunek Urzędu Skarbowego kwotę w wysokości 58,6 mln zł (na podstawie decyzji Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie, o których szczegóły poniżej), po czym część z tej kwoty została zwrócona Bankowi w wysokości 1,8 mln zł. Wskutek rozbieżnych stanowisk Banku i władz skarbowych, toczą się obecnie w szczególności wyliczone poniżej postępowania odwoławcze, mające swe źródło w opisanym wyżej stanie faktycznym:

- 1) postępowanie przed Izbą Skarbową wywołane odwołaniem Banku od decyzji wydanej przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej (I instancja) określającej stratę podatkową Banku w CIT za 2005 r. W dniu 27.06.2013 r. Dyrektor Izby Skarbowej wydał decyzję utrzymującą w mocy decyzję organu I instancji. W dniu 22 lipca 2013 r. Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Pierwotnie sąd wyznaczył termin rozprawy na 6 lutego 2014 roku, a następnie przełożył na 8 kwietnia 2014 roku.
- 2) postępowanie odwoławcze Banku od decyzji Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego wymiarowej w zakresie podatku CIT za rok 2006. Organ odwoławczy - Dyrektor Izby Skarbowej w dniu 22.08.2013 r. wydał decyzję, w której utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję i określił dochód Banku nie powodujący powstania zobowiązania podatkowego z tyt. CIT za 2006 r. W dniu 25.09.2013 r. Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Sąd wyznaczył termin rozprawy na 14 kwietnia 2014 r.
- 3) postępowania odwoławcze Banku od decyzji Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego określających zobowiązania podatkowe za rok 2007 i 2008 oraz odmowy stwierdzenia nadpłaty za rok 2007 i 2008. W dniu 27.08.2013 r. Dyrektor Izby Skarbowej wydał decyzję, w której utrzymał w mocy decyzję organu I instancji i określił Bankowi zobowiązanie podatkowe z tyt. CIT za 2007 r. W dniu 30.09.2013 r. Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Sąd wyznaczył termin rozprawy na 19 marca 2014 r. W dniu 29.08.2013 r. Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie wydał postanowienie wyznaczające nowy termin rozpatrzenia odwołania w zakresie odmowy stwierdzenia nadpłaty za rok 2007 a także analogiczne postanowienia za rok 2008 (określające zobowiązanie i odmowa stwierdzenia nadpłaty) na dzień 31.10.2013 r. Następnie w dniu 18.09.2013 r. Dyrektor Izby Skarbowej wydał decyzję utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego odmawiającą Bankowi stwierdzenia nadpłaty z tyt. CIT za 2007 r. W dniu 23.10.2013 r. Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na ww. decyzję. Sąd wyznaczył termin rozprawy na 14 kwietnia 2014 r. W dniu 18.09.2013 r. Dyrektor Izby Skarbowej wydał decyzję utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego określającą Bankowi zobowiązanie podatkowe z tyt. CIT za 2008 r. W dniu 23.10.2013 r. Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na ww. decyzję. Sąd wyznaczył termin rozprawy na 9 kwietnia 2014 r. W dniu 30.09.2013 r. Dyrektor Izby Skarbowej wydał decyzję utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego odmawiającą Bankowi stwierdzenia nadpłaty z tyt. CIT za 2008 r. W dniu 25.10.2013 r. Bank złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na ww. decyzję. Sąd wyznaczył termin rozprawy na 9 kwietnia 2014 r. Obie sprawy dotyczące 2008 roku będą rozpoznane łącznie.

Reasumując, Bank zapłacił całość wymaganego zobowiązania wraz z odsetkami w kwocie 60 mln zł (płatność ta nie obciążyła Rachunku Zysków i Strat), jednocześnie Zarząd całkowicie podtrzymuje prawidłowość dokonanego pierwotnie rozliczenia podatkowego. W ocenie Banku ustalenia postępowania kontrolnego UKS są bezzasadne i należy się spodziewać pozytywnego dla Banku rozstrzygnięcia opisaną kwestii. Pozytywną dla Banku projekcję, co do ostatecznego rozstrzygnięcia potwierdza doradzający Bankowi zewnętrzny doradca podatkowy. Ostateczne rozstrzygnięcie opisaną kwestii zależne jest od wyniku postępowań sądowych.

13) ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

Zgodnie z wymogami MSR 33, Bank wylicza zysk na jedną akcję na podstawie danych skonsolidowanych i prezentuje go odpowiednio w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

14) KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM**14a. Kasa, środki w Banku Centralnym**

	31.12.2013	31.12.2012
Gotówka	706 520	664 891
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	2 705 380	1 800 709
Inne środki pieniężne	40	40
Razem:	3 411 940	2 465 640

Bank był zobowiązany do utrzymywania w okresie od 31 grudnia 2013 r. do 30 stycznia 2014 r. w NBP na rachunku bieżącym Banku średniego salda o wartości 1 593 745 tys. zł (średnia arytmetyczna stanów środków na rachunku bieżącym w NBP ze wszystkich dni okresu rezerwowego). Oprocentowanie środków na rachunku rezerwy obowiązkowej stanowi 0,9 stopy redyskonta i w powyższym okresie wyniosło 2,475%.

14b. Kasa, środki w Banku Centralnym - wg struktury walutowej

	31.12.2013	31.12.2012
W walucie polskiej	2 979 407	1 991 065
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	432 533	474 575
- waluta: USD	43 137	39 006
- waluta: EUR	288 265	327 074
- waluta: CHF	35 621	26 390
- waluta: GBP	30 264	34 239
- pozostałe waluty	35 246	47 866
Razem:	3 411 940	2 465 640

15) LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM**15a. Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym**

	31.12.2013	31.12.2012
Rachunki bieżące	283 684	211 004
Lokaty udzielone	760 622	741 452
Kredyty i pożyczki udzielone	471 976	435 657
Odsetki	3 329	4 311
Razem należności brutto	1 519 611	1 392 424
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(16)	0
Razem należności netto	1 519 595	1 392 424

15b. Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym wg terminów zapadalności

	31.12.2013	31.12.2012
rachunki bieżące	283 684	211 004
do 1 miesiąca	715 622	741 452
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	40 000	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	5 000	0
powyżej 1 roku do 5 lat	471 976	435 657
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
odsetki	3 329	4 311
Razem należności brutto	1 519 611	1 392 424

15c. Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym wg struktury walutowej

	31.12.2013	31.12.2012
W walucie polskiej	594 203	452 182
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	925 408	940 242
- waluta: USD	94 191	115 776
- waluta: EUR	720 509	739 760
- waluta: CHF	31 839	22 828
- waluta: JPY	11 142	20 657
- waluta: GBP	20 546	16 187
pozostałe waluty	47 181	25 034
Razem należności brutto	1 519 611	1 392 424

15d. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków i innych instytucji monetarnych

	31.12.2013	31.12.2012
Stan na początek okresu	0	0
Zmiana w okresie	16	0
Stan na koniec okresu	16	0

16) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZES RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (PRZEZNACZONE DO OBROTU) ORAZ KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ

16a. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

	31.12.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	432 822	46 791
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	432 822	46 791
a) bony	0	436
b) obligacje	432 822	46 355
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	11 321	18 414
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	408 915	599 477
Razem	853 058	664 682

16b. Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	31.12.2013	31.12.2012
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	841 737	646 268
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	11 321	18 414
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przy początkowym ujęciu	0	0
Razem	853 058	664 682

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w Rozdziale 13.3).

16c. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat wg wartości bilansowej

	31.12.2013	31.12.2012
o stałej stopie procentowej	360 660	37 227
o zmiennej stopie procentowej	72 162	9 564
Razem	432 822	46 791

16d. Dłużne papiery wartościowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) według terminów zapadalności

	31.12.2013	31.12.2012
do 1 miesiąca	1 812	3 893
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	1 265
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	57 195	4 970
powyżej 1 roku do 5 lat	269 607	25 648
powyżej 5 lat	104 208	11 016
Razem	432 822	46 791

16e. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych i instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	46 791	316 250
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	51 901 221	46 074 611
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(51 514 679)	(46 344 520)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	(511)	450
Stan na koniec okresu	432 822	46 791

Nota 16 f / Nota 27 Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2013

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	2 996 501	5 338 770	10 951 031	(92)	294 642	294 734
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	500 000	0	0	(281)	0	281
Swapy na stopę procentową (IRS)	2 496 501	5 336 827	10 848 631	189	293 762	293 573
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	1 943	102 400	0	880	880
2. Walutowe instrumenty pochodne*	5 092 896	944 433	344 828	7 119	39 001	31 882
Kontrakty walutowe	989 516	537 784	150 463	(6 563)	5 930	12 493
Swapy walutowe	4 103 381	406 649	112 393	20 699	33 071	12 372
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	81 972	(7 017)	0	7 017
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	230 548	511 203	1 335 438	(60 437)	0	60 437
Opcje wbudowane w depozyty	218 906	451 509	1 059 454	(44 773)	0	44 773
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	11 642	59 694	275 984	(15 664)	0	15 664
4. Opcje na indeksy	276 672	715 514	1 436 816	60 778	75 273	14 495
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	8 596 618	7 509 920	14 068 113	7 367	408 915	401 548
Wycena pozycji bilansowych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej					11 321	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						173 641

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

Nota 16 g / Nota 27 Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2012

	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	5 253 878	14 901 040	10 722 974	88 369	442 071	353 702
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	1 800 000	3 800 000	0	(1 733)	4 101	5 834
Swapy na stopę procentową (IRS)	3 424 475	11 062 984	10 615 990	91 732	436 937	345 205
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcja, volatility swap, swap z opcją walutową	29 403	38 056	106 984	(1 630)	1 033	2 663
2. Walutowe instrumenty pochodne*	8 409 129	8 401 420	467 352	44 735	80 886	36 151
Kontrakty walutowe	939 718	437 792	185 403	3 547	13 192	9 645
Swapy walutowe	6 360 172	10 804	136 404	21 645	40 551	18 906
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	1 109 239	7 952 825	145 546	19 543	27 143	7 600
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	288 498	1 178 541	272 117	(64 640)	0	64 640
Opcje wbudowane w depozyty	235 798	1 021 048	62 346	(38 725)	0	38 725
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	52 700	157 493	209 771	(25 915)	0	25 915
4. Opcje na indeksy	301 325	1 308 071	337 510	63 379	76 520	13 141
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	14 252 830	25 789 072	11 799 954	131 843	599 477	467 634
Wycena pozycji bilansowych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej					18 414	
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych						0

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

17) INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE

Bank, wg stanu na 31.12.2013 r., stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

1. Zabezpieczenie wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych;
2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych;
3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych;
4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych.

Począwszy od 1 stycznia 2006 Bank ustanowił pierwsze formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych. Należy zaznaczyć, iż od momentu wdrożenia MSSF, zgodnie z MSR 39, efekt wyceny wszelkich instrumentów pochodnych nie zaklasyfikowanych i nie będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi, prezentowany jest w wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. Stosowanie takiej metodologii skutkowało brakiem spójności w sposobie prezentacji instrumentów finansowych w Rachunku zysków i strat. Wynik odsetkowy na transakcjach instrumentami pochodnymi zawierającymi w celu zabezpieczenia płynności w walutach obcych z ekonomicznego punktu widzenia stanowi składnik marży odsetkowej (pozwala dopasować przychód odsetkowy z tytułu udzielenia kredytów walutowych z kosztem finansowania wynikającym z portfela depozytów złotych). Wdrożenie formalnej rachunkowości zabezpieczeń umożliwiło prezentację części przedmiotowych transakcji w Rachunku zysków i strat zgodnie z ich ekonomicznym sensem.

Bank na koniec każdego miesiąca dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego i instrumentu zabezpieczającego.

Opis relacji, dla których Bank kontynuował stosowanie rachunkowości zabezpieczeń na koniec roku 2013:

	Zabezpieczenie wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych wynikającego ze zmiany komponentu stóp procentowych (marży).	Bank zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Portfel stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfel zmiennoprocentowych należności walutowych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje CIRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Korekta do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w Rachunku zysków i strat jako Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany; odsetki od pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez depozyty złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.	Bank zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych wpływów i wydatków walutowych z tytułu zmian kursu walutowego poprzez ich zamianę na przepływy złote.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych.	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych wpływów i wydatków walutowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje CIRS	Transakcje FX Forward
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest jako Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny.

W trakcie roku 2013 Bank zastosował, a następnie zaprzestał stosowania relacji zabezpieczającej w zakresie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych z użyciem transakcji FX SWAP jako instrumentu zabezpieczającego.

17a. Rachunkowość zabezpieczeń

Wg stanu na 31.12.2013	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczanego ryzyka(*)
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty CIRS	0	0	900 825	(74 363)	0	74 363	2 432
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	6 120 245	13 746 108	22 755 806	(639 135)	201 963	841 098	x
Kontrakty IRS	150 000	230 000	255 000	7 095	7 095	0	x
Kontrakty Forward	42 148	190 271	114 807	(12 549)	2 336	14 885	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	6 312 393	14 166 379	24 026 438	(718 951)	211 395	930 346	x

(*) Korekta prezentowana jest dla czynnych relacji zabezpieczających.

Wg stanu na 31.12.2012	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji			Wartości godziwe			Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych pozycji z tytułu zabezpieczonego ryzyka
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku	Razem	Aktywa	Pasywa	
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej z tytułu ryzyka stopy procentowej							
Kontrakty CIRS	0	0	895 673	(84 986)	0	84 986	6 034
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym							
Kontrakty CIRS	7 074 348	5 680 740	27 999 009	(725 856)	271 840	997 696	x
Kontrakty IRS	0	270 000	0	2 157	2 157	0	x
Kontrakty Forward	62 678	188 651	346 507	(28 705)	3 815	32 520	x
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	7 137 026	6 139 391	29 241 188	(837 390)	277 812	1 115 202	x

17b. Rachunkowość zabezpieczeń z tytułu przepływów środków pieniężnych

Relacja zabezpieczająca	Maksymalny termin wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana
Zabezpieczenie wartości godziwej portfela stałoprocentowych zobowiązań walutowych i portfela zmiennoprocentowych należności walutowych	24.03.2020
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych	02.04.2015
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych	08.06.2022
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych wpływów i wydatków denominowanych w walutach obcych	15.06.2015

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2013 roku wyniosła -9,6 miliona złotych (w 2012 roku było to odpowiednio -24,7 miliona zł.).

18) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

18a. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone	38 258 194	36 843 029
- podmiotom gospodarczym	7 463 382	6 159 587
- klientom indywidualnym	30 184 384	29 869 616
- jednostkom budżetowym	610 428	813 826
Należności z tytułu kart płatniczych	725 564	777 919
- od podmiotów gospodarczych	37 581	38 110
- od klientów indywidualnych	687 983	739 809
Skupione wierzytelności	2 926 949	2 480 877
- podmiotów gospodarczych	2 922 711	2 464 618
- jednostek budżetowych	4 238	16 259
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	36 373	35 005
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	12 874	13 235
Inne	124	137
Odsetki	317 702	284 417
Razem brutto	42 277 780	40 434 619
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 190 184)	(1 093 170)
Razem netto	41 087 596	39 341 449

18b. Jakość portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	42 277 780	40 434 619
- z rozpoznaną utratą wartości	1 645 168	1 798 498
- bez utraty wartości	40 632 612	38 636 121
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 190 184)	(1 093 170)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 011 980)	(919 874)
- na poniesione, ale jeszcze niezareportowane straty (IBNR)	(178 204)	(173 296)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	41 087 596	39 341 449

18c. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według metody szacunku utraty wartości

	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	42 277 780	40 434 619
- wyceniane indywidualnie	689 254	891 089
- wyceniane portfelowo	41 588 526	39 543 530
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 190 184)	(1 093 170)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(446 896)	(380 565)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(743 288)	(712 605)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	41 087 596	39 341 449

18d. Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według rodzaju klientów

	31.12.2013	31.12.2012
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	42 277 780	40 434 619
- korporacyjnym	11 184 628	9 630 214
- indywidualnym	31 093 152	30 804 405
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 190 184)	(1 093 170)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(608 739)	(515 062)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(581 445)	(578 108)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	41 087 596	39 341 449

18e. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31.12.2013	31.12.2012
rachunki bieżące	2 843 759	2 385 892
do 1 miesiąca	110 438	138 211
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 209 567	1 011 607
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 112 993	2 756 195
powyżej 1 roku do 5 lat	10 766 961	9 719 499
powyżej 5 lat	22 894 251	23 261 954
dla których termin zapadalności upłynął	1 022 109	876 843
odsetki	317 702	284 417
Razem brutto	42 277 780	40 434 619

18f. Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg struktury walutowej

	31.12.2013	31.12.2012
W walucie polskiej	22 492 411	20 006 402
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	19 785 369	20 428 216
- waluta: USD	277 284	318 315
- waluta: EUR	1 395 173	817 896
- waluta: CHF	18 104 067	19 254 776
- waluta: JPY	8 747	36 957
pozostałe waluty	98	271
Razem brutto	42 277 780	40 434 619

18g. Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	1 093 170	1 078 603
Zmiana w wartości rezerw:	97 014	14 567
Odpisy dokonane w okresie	532 658	519 581
Wartości spisane w ciężar odpisów	(98 445)	(137 237)
Odwrócenie odpisów w okresie	(316 525)	(285 179)
Zmniejszenie odpisów w związku ze sprzedażą wierzytelności	(20 691)	(70 545)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(201)	(12 842)
Inne	218	789
Stan na koniec okresu	1 190 184	1 093 170

19) INWESTYCYJNE AKTYWA FINANSOWE

19a. Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2013	31.12.2012
Dłużne papiery wartościowe	8 240 418	6 749 758
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	5 134 748	3 037 456
a) bony	0	0
b) obligacje	5 134 748	3 037 456
Papiery wartościowe banku centralnego	2 999 792	3 598 724
a) bony	2 999 792	3 598 724
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	105 878	113 578
a) notowane	0	0
b) nienotowane	105 878	113 578
Udziały i akcje w innych jednostkach	808	1 072
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	8 241 226	6 750 830
Instrumenty dostępne do sprzedaży notowane na giełdzie	5 134 748	3 037 476
Instrumenty dostępne do sprzedaży nienotowane na giełdzie	3 106 478	3 713 354

19b. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2013	31.12.2012
o stałej stopie procentowej	5 884 569	4 982 515
o zmiennej stopie procentowej	2 355 849	1 767 243
Razem	8 240 418	6 749 758

19c. Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności

	31.12.2013	31.12.2012
do 1 miesiąca	3 002 212	3 598 725
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	209 786	10 641
powyżej 1 roku do 5 lat	4 828 727	2 186 724
powyżej 5 lat	199 693	953 669
Razem	8 240 418	6 749 758

19d. Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	6 750 830	3 133 585
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	286 603 299	181 255 403
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(285 068 453)	(177 684 199)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	(44 482)	46 046
Odpisy z tytułu utraty wartości	32	0
Inne	0	(5)
Stan na koniec okresu	8 241 226	6 750 830

19e. Inwestycje w jednostki podporządkowane

	31.12.2013	31.12.2012
Inwestycje w jednostki podporządkowane	298 007	308 648

19f. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2013

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Banku w kapitałach własnych	% udziału Banku w głosach na WZA lub ZW
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100
MB FINANCE AB	finansowanie spółek Grupy	Sztokholm	100	100
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	budownictwo ogólne, inżynieria lądowa	Warszawa	100	100
TBM Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	45	45
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	98	98
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A.	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50	50
BG LEASING	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74

W roku 2013 Bank zrealizował transakcję sprzedaży spółki Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze (PHCRS). Do momentu sprzedaży spółka PHCRS wchodziła w skład Grupy Banku Millennium S.A. (jednostka stowarzyszona) i w sprawozdaniu skonsolidowanym była wyceniana metodą praw własności.

19f. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2013 - cd.

Nazwa	Wartość brutto udziałów / akcji	Wartość odpisów aktualizujących	Dopłaty do kapitału	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał zakładowy	Przychody	Zysk / (Strata)	Powiązanie
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	63 942	0	70 001	3 719 901	3 095 746	48 195	146 128	57 160	zależna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	16 500	0	0	207 690	131 360	16 500	25 322	8 326	zależna
MB FINANCE AB	234	0	0	629 455	628 234	235	249	60	zależna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	1 000	0	143 000	315 776	0	1 000	101 905	70	zależna
TBM Sp. z o.o.	225	0	0	665	0	500	191	(8)	stowarzyszona
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A.*	6 700	(3 693)	0	14 152	5 158	13 400	12 083	(5 972)	zależna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	98	0	0	503	0	100	921	36	zależna
BG LEASING S.A. w upadłości	900	(900)	0	spółka w upadłości					zależna
RAZEM	89 599	(4 593)	213 001						

* - dane wg stanu na 30.11.2013 r.; Pomimo posiadania większościowego pakietu akcji Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na przyjętą politykę inwestycyjną Bank faktycznie nie wywiera wpływu na politykę finansową i operacyjną spółki w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych. W efekcie wspomnianego braku sprawowania kontroli Bank uznaje na mocy zapisów MSR 28 tę inwestycję za podmiot stowarzyszony.

Millennium Dom Maklerski S.A., spółka zależna od Banku jest właścicielem 100% pakietu akcji Millennium TFI S.A. Powyższa tabela nie obejmuje Orchis Sp. z o.o - jednostki specjalnego przeznaczenia (SPV) nad którą, mimo braku zaangażowania kapitałowego, w wyniku transakcji sekurytyzacji, kontrolę sprawuje Millennium Leasing Sp. z o.o..

19g. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2012

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Banku w kapitałach własnych	% udziału Banku w głosach na WZA lub ZW
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100
MB FINANCE AB	finansowanie spółek Grupy	Sztokholm	100	100
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	budownictwo ogólne, inżynieria lądowa	Warszawa	100	100
TBM Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	45	45
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	98	98
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A.	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50	50
BG LEASING	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74
PHCRS	prowadzenie rynku hurtowego	Gdańsk	38,39	42,92

19g. Jednostki podporządkowane wg stanu na 31.12.2012 - cd.

Nazwa	Wartość brutto udziałów / akcji	Wartość odpisów aktualizujących	Dopłaty do kapitału	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał zakładowy	Przychody	Zysk / (Strata)	Powiązanie
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	63 942	0	70 001	3 442 185	2 899 898	48 195	163 077	46 554	zależna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	16 500	0	0	171 195	107 080	16 500	23 434	5 843	zależna
MB FINANCE AB	237	0	0	615 553	614 815	237	254	48	zależna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	1 000	0	143 000	361 478	0	1 000	104 645	1 767	zależna
TBM Sp. z o.o.	225	0	0	661	0	500	209	(3)	stowarzyszona
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A.*	6 700	(265)	0	19 264	3 228	13 400	31 557	(1 189)	zależna
PHCRS S.A.*	8 200	(1 284)	0	82 939	61 323	21 357	18 930	7 782	stowarzyszona
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	98	0	294	870	0	100	1 290	279	zależna
BG LEASING S.A. w upadłości	900	(900)	0	spółka w upadłości					zależna
RAZEM	97 802	(2 449)	213 295						

* - dane wg stanu na 30.11.2012 r.

19h. Zmiana stanu inwestycji w jednostki podporządkowane

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	308 648	311 303
Sprzedaż udziałów	(8 200)	0
Likwidacja spółki	0	(5 380)
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie	(2 144)	2 735
Zwrot dopłaty do kapitału spółki zależnej	(294)	0
Różnice z wyceny udziałów wyrażonych w walutach obcych	(3)	(10)
Stan na koniec okresu	298 007	308 648

20) NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU ZAKUPIONYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	31.12.2013	31.12.2012
a) od banków	153 787	0
b) od klientów	88 229	17 460
c) odsetki	45	9
Razem	242 061	17 469

21) RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

21a. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2013	31.12.2012
Grunty	1 261	1 286
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	81 982	92 359
Urządzenia techniczne i maszyny	38 390	46 393
Środki transportu	20 934	19 169
Inne środki trwałe	5 056	7 573
Środki trwałe w budowie	11 320	13 062
Razem	158 943	179 842

21b. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2013 - 31.12.2013

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 286	332 152	173 679	24 601	87 178	13 062	631 958
b) zwiększenia (z tytułu)	0	9 305	6 337	9 599	1 923	16 179	43 343
- zakup	0	0	0	0	0	7 767	7 767
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	9 305	6 264	0	1 919	0	17 488
- przyjęcie w ramach leasingu finansowego	0	0	0	9 599	0	2 349	11 948
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	5 807	5 807
- inne	0	0	73	0	4	256	333
c) zmniejszenia (z tytułu)	25	7 818	7 228	5 504	2 777	17 921	41 273
- sprzedaż	25	3 155	324	50	48	0	3 602
- likwidacja	0	66	4 231	0	1 702	0	5 999
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	17 746	17 746
- rozliczenie umów leasingu finansowego	0	3 930	2 666	5 454	1 002	0	13 052
- inne	0	667	7	0	25	175	874
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 261	333 639	172 788	28 696	86 324	11 320	634 028
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	220 644	127 286	5 432	78 230	0	431 592
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	11 465	7 112	2 330	3 038	0	23 945
- odpis bieżący (RZiS)	0	17 897	14 231	3 811	5 785	0	41 724
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(1 806)	(415)	(50)	(48)	0	(2 319)
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(28)	(4 054)	0	(1 701)	0	(5 783)
- rozliczenie umów leasingu finansowego	0	(3 928)	(2 659)	(1 431)	(973)	0	(8 991)
- inne	0	(670)	9	0	(25)	0	(686)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	232 109	134 398	7 762	81 268	0	455 537
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	19 149	0	0	1 375	0	20 524
- zwiększenie	0	1 375	0	0	(1 375)	0	0
- zmniejszenie	0	976	0	0	0	0	976
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	19 548	0	0	0	0	19 548
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 261	81 982	38 390	20 934	5 056	11 320	158 943
w tym: rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego	0	37 727	20 188	20 934	1 072	163	80 084

21c. Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2012 - 31.12.2012

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 271	338 691	200 342	26 016	85 130	17 181	668 631
b) zwiększenia (z tytułu)	15	4 639	12 038	5 905	2 714	15 107	40 418
- zakup	0	0	0	0	0	7 627	7 627
- przyjęcie ze środków trwałych w budowie	15	4 639	11 806	0	2 714	0	19 174
- przyjęcie w ramach leasingu finansowego	0	0	0	5 905	0	1 590	7 495
- utworzenie rezerw	0	0	0	0	0	5 844	5 844
- inne	0	0	232	0	0	46	278
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	11 178	38 701	7 320	666	19 226	77 091
- sprzedaż	0	8 985	112	510	16	0	9 623
- likwidacja	0	1 365	37 738	0	578	0	39 681
- rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	19 219	19 219
- rozliczenie umów leasingu finansowego	0	530	797	6 810	71	0	8 208
- inne	0	298	54	0	1	7	360
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 286	332 152	173 679	24 601	87 178	13 062	631 958
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	208 314	151 519	7 373	70 051	0	437 257
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	12 330	(24 233)	(1 941)	8 179	0	(5 665)
- odpis bieżący (RZiS)	0	18 410	14 305	2 726	8 820	0	44 261
- zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(4 329)	(111)	(510)	(17)	0	(4 967)
- zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(1 259)	(37 615)	0	(560)	0	(39 434)
- rozliczenie umów leasingu finansowego	0	(246)	(760)	(4 157)	(64)	0	(5 227)
- inne	0	(246)	(52)	0	0	0	(298)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	220 644	127 286	5 432	78 230	0	431 592
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	23 474	0	0	1 375	0	24 849
- zwiększenie	0	0	0	0	0	0	0
- zmniejszenie	0	4 325	0	0	0	0	4 325
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	19 149	0	0	1 375	0	20 524
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	1 286	92 359	46 393	19 169	7 573	13 062	179 842
w tym: rzeczowe aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego	0	46 629	26 326	19 169	4 087	45	96 256

22) WARTOŚCI NIEMATERIALNE**22a. Wartości niematerialne**

	31.12.2013	31.12.2012
- koncesje, patenty, licencje, know-how i podobne wartości, w tym:	36 869	41 375
- oprogramowanie komputerowe	36 256	41 375
Wartości niematerialne, razem	36 869	41 375

22b. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2013 - 31.12.2013

	koncesje, patenty, licencje, know-how i podobne wartości, w tym:		RAZEM
		oprogramowanie komputerowe	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	417 825	207 681	417 825
b) zwiększenia (z tytułu)	7 220	6 973	7 220
- nakłady na wartości niematerialne	5 006	4 759	5 006
- rezerwa	1 956	1 956	1 956
- inne	258	258	258
c) zmniejszenia (z tytułu)	840	1 464	840
- likwidacja	7	7	7
- inne	833	1 457	833
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	424 205	213 190	424 205
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	376 450	166 306	376 450
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	10 886	10 628	10 886
- odpis bieżący (RZiS)	10 893	10 635	10 893
- likwidacja	(7)	(7)	(7)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	387 336	176 934	387 336
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	36 869	36 256	36 869

22c. Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) za okres 01.01.2012 - 31.12.2012

	koncesje, patenty, licencje, know-how i podobne wartości, w tym:		RAZEM
		oprogramowanie komputerowe	
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	399 083	188 939	399 083
b) zwiększenia (z tytułu)	19 052	19 052	19 052
- nakłady na wartości niematerialne	9 846	9 846	9 846
- rezerwa	9 160	9 160	9 160
- inne	46	46	46
c) zmniejszenia (z tytułu)	310	310	310
- likwidacja	6	6	6
- inne	304	304	304
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	417 825	207 681	417 825
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	367 188	157 044	367 188
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	9 262	9 262	9 262
- odpis bieżący (RZiS)	9 268	9 268	9 268
- likwidacja	(6)	(6)	(6)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	376 450	166 306	376 450
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	41 375	41 375	41 375

23) AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA

Według stanu na dzień 31.12.2013 oraz 31.12.2012 Bank nie klasyfikował żadnych składników majątku do kategorii Aktywa trwałe do zbycia.

24) AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO**24a. Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**

	31.12.2013			31.12.2012		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	5 401	0	5 401	5 861	0	5 861
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	246 914	(244 472)	2 442	352 013	(354 906)	(2 893)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	61 138	(69 120)	(7 982)	87 170	(117 650)	(30 480)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	42 563	(96 674)	(54 111)	64 192	(78 879)	(14 687)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(26 588)	(26 588)	0	(24 030)	(24 030)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	23 592	(173)	23 419	2 034	(245)	1 789
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	102 916	0	102 916	105 026	0	105 026
Świadczenia pracownicze	14 003	0	14 003	11 760	0	11 760
Rezerwy na koszty	19 640	0	19 640	16 702	0	16 702
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	30 834	0	30 834	39 671	(8 097)	31 574
Pozostałe	6 100	(2 943)	3 157	5 108	(1 161)	3 947
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	553 101	(439 970)	113 131	689 537	(584 968)	104 569

24b. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2012	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2013
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	5 861	(460)		5 401
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(2 893)	5 335		2 442
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(30 480)	22 498		(7 982)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(14 687)	(39 424)		(54 111)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(24 030)	(2 558)		(26 588)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	1 789	21 630		23 419
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	105 026	(2 110)		102 916
Świadczenia pracownicze	11 760	2 243		14 003
Rezerwy na przyszłe koszty	16 702	2 938		19 640
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	31 574		(740)	30 834
Pozostałe	3 947	(790)		3 157
Razem	104 569	9 302	(740)	113 131

* - rekasyfikacja pomiędzy odroczonym a bieżącym podatkiem dochodowym

24c. Zmiany z tytułu różnic przejściowych

	31.12.2011	Korekta za lata ubiegłe*	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2012
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	7 243		(1 382)		5 861
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(6 020)		3 127		(2 893)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(26 670)		(3 810)		(30 480)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(26 327)		11 640		(14 687)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(19 975)		(4 055)		(24 030)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	1 286		503		1 789
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	131 992		(26 966)		105 026
Świadczenia pracownicze	10 507		1 253		11 760
Rezerwy na przyszłe koszty	14 261		2 441		16 702
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	(23 425)			54 999	31 574
Pozostałe	3 878	(24 536)	24 605	0	3 947
Razem	66 750	(24 536)	7 355	54 999	104 569

24d. Zmiany podatku odroczonego

	1.01.2013 - 31.12.2013	1.01.2012 - 31.12.2012
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(460)	(1 382)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	5 335	3 127
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	22 498	(3 810)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(39 424)	11 640
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(2 558)	(4 055)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	21 630	503
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	(2 110)	(26 966)
Świadczenia pracownicze	2 243	1 253
Rezerwy na przyszłe koszty	2 938	2 441
Pozostałe	(790)	24 605
Zmiany z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik	9 302	7 355
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	(740)	54 999

24e. Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2013	31.12.2012
Bezterminowo	11 170	9 612
Razem	11 170	9 612

Bazując na zapisach MSR 12 Bank dokonał kompensaty aktywa z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

	31.12.2013	31.12.2012
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	113 131	104 569
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
Razem	113 131	104 569

25) POZOSTAŁE AKTYWA

	31.12.2013	31.12.2012
Koszty do rozliczenia w czasie	169 443	221 705
Dochody do otrzymania	23 386	12 625
Rozliczenia międzybankowe	22	28 726
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	21 520	63 772
Należności od dłużników różnych	92 879	236 180
Rozrachunki publiczno-prawne	1 383	3 544
Razem pozostałe aktywa, brutto	308 633	566 552
Rezerwy	(16 953)	(6 894)
Razem pozostałe aktywa, netto	291 680	559 658

26) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

26a. Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	31.12.2013	31.12.2012
W rachunku bieżącym	232 679	210 646
Depozyty terminowe	716 014	709 999
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 251 812	1 329 248
Odsetki	2 080	3 107
Razem	2 202 585	2 253 000

26b. Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych wg terminów zapadalności

	31.12.2013	31.12.2012
rachunki bieżące	232 679	210 646
do 1 miesiąca	544 499	403 906
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	164 987	305 851
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	144 769	242
powyżej 1 roku do 5 lat	828 244	1 001 374
powyżej 5 lat	285 327	327 874
odsetki	2 080	3 107
Razem	2 202 585	2 253 000

Saldo zobowiązań wobec banków i innych instytucji monetarnych o terminie zapadalności powyżej 5 lat wynika z zawartych przez Bank długoterminowych umów pożyczek z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym.

26c. Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych wg struktury walutowej

	31.12.2013	31.12.2012
W walucie polskiej	1 172 064	950 951
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	1 030 521	1 302 049
- waluta: USD	28 544	30 045
- waluta: EUR	832 891	1 132 930
- waluta: CHF	169 086	136 298
pozostałe waluty	0	2 776
Razem	2 202 585	2 253 000

27) ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	31.12.2013	31.12.2012
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	401 548	467 634
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	173 641	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	575 189	467 634

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w nocie (16).

28) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

28a. Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej

	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	26 302 417	25 910 983
Rachunki bieżące	13 049 785	9 803 466
Depozyty terminowe	13 012 235	15 747 647
Inne	108 104	116 399
Naliczone odsetki	132 293	243 471
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	16 329 042	13 415 067
Rachunki bieżące	3 916 312	3 597 973
Depozyty terminowe	12 114 331	9 515 604
Inne	223 731	245 799
Naliczone odsetki	74 668	55 691
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 817 203	2 226 133
Rachunki bieżące	873 508	851 060
Depozyty terminowe	1 912 101	1 322 798
Inne	28 164	45 858
Naliczone odsetki	3 430	6 417
Razem	45 448 662	41 552 183

28b. Zobowiązania wobec klientów wg terminów zapadalności

	31.12.2013	31.12.2012
rachunki bieżące	17 839 605	14 252 499
do 1 miesiąca	13 168 736	12 048 018
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	8 114 039	7 973 691
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	4 745 433	6 107 792
powyżej 1 roku do 5 lat	1 370 458	864 052
powyżej 5 lat	0	552
odsetki	210 391	305 579
Razem	45 448 662	41 552 183

28c. Zobowiązania wobec klientów wg struktury walutowej

	31.12.2013	31.12.2012
W walucie polskiej	42 444 416	38 783 577
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	3 004 246	2 768 607
- waluta: USD	996 728	954 244
- waluta: EUR	1 822 076	1 645 086
- waluta: GBP	131 310	117 067
- waluta: CHF	38 834	36 874
pozostałe waluty	15 298	15 336
Razem	45 448 662	41 552 183

29) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	31.12.2013	31.12.2012
a) wobec Banku Centralnego	0	0
b) wobec pozostałych banków	46 319	0
c) wobec klientów	70 427	174 370
d) odsetki	57	418
Razem	116 803	174 788

30) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**30a. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych**

	31.12.2013	31.12.2012
Wyemitowane obligacje i bony dłużne	359 114	418 966
Wyemitowane bankowe papiery wartościowe	339 351	344 374
Odsetki	2 887	4 246
Razem	701 352	767 586

30b. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2013	31.12.2012
do 1 miesiąca	17 745	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	49 344
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	58 454	143 027
powyżej 1 roku do 5 lat	622 266	570 969
powyżej 5 lat	0	0
Odsetki	2 887	4 246
Razem	701 352	767 586

30c. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	767 586	394 775
Zwiększenia, z tytułu:	230 219	511 082
- emisja obligacji	0	350 000
- emisja bankowych papierów wartościowych	211 182	156 836
- naliczenie odsetek	19 037	4 246
Zmniejszenia, z tytułu:	(296 453)	(138 271)
- wykup obligacji	(59 852)	(84 897)
- wykup bankowych papierów wartościowych	(216 205)	(53 375)
- wypłata odsetek	(20 396)	0
Stan na koniec okresu	701 352	767 586

30d. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2013	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
BM_2014/01,A	6 187	2014-01-06,07	-
BM_2014/04	2 927	2014-04-04	-
BPW_2014/01,A	11 558	2014-01-03,31	-
BPW_2014/04,A	8 999	2014-04-02,30	-
BPW_2014/05	526	2014-05-02	-
BPW_2014/06	10 939	2014-06-02	-
BPW_2014/07,A,B	19 575	2014-07-03,30,31	-
BPW_2014/09,A,B,C	15 488	2014-09-03	-
BPW_2015/01	572	2015-01-05	-
BPW_2015/03	5 716	2015-03-04	-
BPW_2015/04,A,B,C,D	25 837	2015-04-01,29	-
BPW_2015/06,A	4 010	2015-06-03	-
BPW_2015/07	15 663	2015-07-01	-
BPW_2015/09,A	10 288	2015-09-30	-
BPW_2015/11	6 326	2015-11-30	-
BPW_2015/12,A,B,C	27 294	2015-12-02,31	-
BPW_2016/02,A	9 832	2016-02-03	-
BPW_2016/03,A	26 898	2016-03-02,30	-
BPW_2016/04,A	19 017	2016-04-29	-
BPW_2016/05,A	7 589	2016-05-31	-
BPW_2016/06,A	10 898	2016-06-29	-
BPW_2016/07	13 531	2016-07-29	-
BPW_2016/08	9 875	2016-08-31	-
BPW_2016/09,A	34 457	2016-09-29	-
BPW_2016/10,A	25 295	2016-10-31	-
BPW_2016/12,A,B	19 166	2016-12-02,30	-
BKMO_051015B	252 840	2015-10-05	Catalyst (ASO BondSpot)
BKMO_281215A	100 047	2015-12-28	-
RAZEM	701 352		

W przypadku obligacji (BM) i bankowych papierów wartościowych (BPW) wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności. Dla pozostałych obligacji (BKMO) odsetki są naliczane od wartości obligacji i płatne w okresach półrocznych. Na dzień 31.12.2013 r. ich saldo wyniosło 2 887 tys. PLN.

Od 17 grudnia 2013 r. na hurtowym rynku papierów dłużnych Catalyst (ASO BondSpot) są notowane 3-letnie obligacje Banku Millennium serii B o łącznej wartości nominalnej 250 milionów złotych.

30e. Dłużne papiery wartościowe wg rodzaju

Wg stanu na 31.12.2012	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
BM_2013/02,A	12 533	2013-02-07,08	-
BM_2013/03,A,B,C,D	14 058	2013-03-04,5,6,7,8	-
BM_2013/04,A,B	4 736	2013-04-03,4,8	-
BM_2013/05,A,B,C	14 017	2013-05-08,9,10	-
BM_2013/06,A,B	10 379	2013-06-03,6,7	-
BM_2013/10,A	1 119	2013-10-07,8	-
BM_2014/01,A	6 215	2014-01-06,7	-
BM_2014/04	5 910	2014-04-04	-
BPW_2013/02	10 559	2013-02-04	-
BPW_2013/03	12 195	2013-03-04	-
BPW_2013/07,A,B	15 386	2013-07-08,9,31	-
BPW_2013/08	9 453	2013-08-02	-
BPW_2013/09,A	9 807	2013-09-09,30	-
BPW_2013/10,A	24 020	2013-10-04,31	-
BPW_2013/11,A,B	31 980	2013-11-04,29	-
BPW_2013/12,A	22 131	2013-12-02,31	-
BPW_2014/01,A	15 589	2014-01-03,31	-
BPW_2014/04,A	13 593	2014-04-02,30	-
BPW_2014/05	6 209	2014-05-02	-
BPW_2014/06	12 614	2014-06-02	-
BPW_2014/07,A,B	36 450	2014-07-03,30,31	-
BPW_2014/09,A,B,C	26 866	2014-09-03	-
BPW_2015/01,A	6 170	2015-01-05,30	-
BPW_2015/03	6 875	2015-03-04	-
BPW_2015/04,A,B,C	34 629	2015-04-01,29	-
BPW_2015/06,A	11 079	2015-06-03	-
BPW_2015/07	16 563	2015-07-01	-
BPW_2015/09,A	10 406	2015-09-30	-
BPW_2015/11	6 744	2015-11-30	-
BPW_2015/12,A	5 058	2015-12-31	-
BKMO_051015B	254 183	2015-10-05	-
BKMO_281215A	100 063	2015-12-28	-
RAZEM	767 586		

W przypadku obligacji (BM) i bankowych papierów wartościowych (BPW) wyemitowanych przez Bank formuła naliczania odsetek zakłada ich kalkulację w oparciu o stany indeksów bazowych w dacie zapadalności. Dla pozostałych obligacji (BKMO) odsetki są naliczane od wartości obligacji i płatne w okresach półrocznych. Na dzień 31.12.2012 r. ich saldo wyniosło 4 246 tys. PLN.

31) REZERWY

31a. Rezerwy

	31.12.2013	31.12.2012
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	33 738	22 463
Rezerwa na roszczenia sporne i inne	29 327	18 242
Razem	63 065	40 705

31b. Zmiana stanu rezerw

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	22 463	22 271
Utworzenie rezerw	23 655	17 149
Rozwiązanie rezerw	(12 387)	(16 911)
Różnice kursowe	7	(46)
Stan na koniec okresu	33 738	22 463
Rezerwy na roszczenia sporne i inne		
Stan na początek okresu	18 242	12 699
Utworzenie rezerw	15 992	7 808
Rozwiązanie rezerw	(4 811)	(2 177)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(96)	(88)
Stan na koniec okresu	29 327	18 242

32) REZERWA NA ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY

	31.12.2013	31.12.2012
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	0	0

33) POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

33a. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2013	31.12.2012
Krótkoterminowe	801 832	570 693
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	50 609	43 701
Koszty do zapłacenia - pozostałe	112 783	102 688
Rozliczenia międzybankowe	125 735	173 211
Wierzyciele różni	393 650	114 577
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	12 524	15 721
Zobowiązania wobec budżetu	11 357	18 119
Przychody przyszłych okresów	76 562	72 809
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	8 392	8 792
Rezerwy na odprawy emerytalne	1 047	1 043
Pozostałe	9 173	20 032
Długoterminowe	82 635	82 118
Rezerwy na odprawy emerytalne	9 428	8 189
Przychody przyszłych okresów	8 475	14 997
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	60 505	58 760
Koszty do zapłacenia	4 227	172
Razem	884 467	652 811

Bank jest leasingobiorcą w umowach leasingu finansowego dotyczącego floty samochodów oraz powierzchni biurowej i wyposażenia, zawartych z podmiotami zależnymi Banku - Millennium Leasing Sp. z o.o. oraz Millennium Service Sp. z o.o. Bank rozpoznaje środki z tytułu leasingu finansowego jako aktywa trwałe.

33b. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

	31.12.2013	31.12.2012
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu finansowego	82 854	85 620
Niezrealizowane koszty finansowe	(9 825)	(11 139)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	73 029	74 481
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
do 1 roku	15 741	18 604
powyżej 1 roku do 5 lat	63 073	48 684
powyżej 5 lat	4 040	18 332
Razem	82 854	85 620
Zobowiązania (netto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
do 1 roku	12 524	15 720
powyżej 1 roku do 5 lat	56 625	41 077
powyżej 5 lat	3 880	17 684
Razem	73 029	74 481

33c. Zmiana stanu rezerw na niewykorzystane urlopy

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	8 792	7 629
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	0	1 457
Wykorzystanie rezerw	(400)	(294)
Stan na koniec okresu	8 392	8 792

33d. Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalne

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	9 232	8 135
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	1 847	1 505
Wykorzystanie rezerw	(604)	(408)
Stan na koniec okresu	10 475	9 232

34) ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE**34a. Zobowiązania podporządkowane**

	31.12.2013	31.12.2012
Nazwa jednostki	MB FINANCE A.B.	MB FINANCE A.B.
Waluta pożyczki	EUR	EUR
Wartość pożyczki w walucie	150 000	150 000
Wartość pożyczki w PLN	622 080	613 230
Warunki oprocentowania	2,433%	2,358%
Termin wymagalności	20.12.2017 r.	20.12.2017 r.
Odsetki	505	380
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	622 585	613 610

35b. Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2013 - 31.12.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
Stan na początek okresu	613 610	663 228
Zwiększenia, z tytułu:	24 201	17 880
- różnice kursowe	9 023	0
- naliczenie odsetek	15 178	17 880
Zmniejszenia, z tytułu:	(15 226)	(67 498)
- spłata odsetek	(15 226)	(18 208)
- różnice kursowe	0	(49 290)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	622 585	613 610

W latach 2013 i 2012 Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

35) KAPITAŁ WŁASNY

35a. Kapitał zakładowy

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. wynosi 1 213 116 777 zł i dzieli się na 1 213 116 777 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii / emisji	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imiennie założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imiennie zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imiennie zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			05.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem			1 213 116 777				
Kapitał akcyjny razem				1 213 116 777			

W okresie sprawozdawczym dokonana została konwersja 80 akcji imiennych zwykłych na akcje na okaziciela. W związku z powyższym liczba akcji imiennych wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 109 236, z czego 62 200 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na rynku podstawowym GPW, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 31 grudnia 2013 roku. Informacja na temat akcjonariusza - Banco Comercial Portugues S.A., zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 11 kwietnia 2013 roku. Natomiast dane dotyczące stanu posiadania akcji Banku przez ING Otwarty Fundusz Emerytalny i AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK i ich udział w kapitale zakładowym Banku, zostały obliczone na podstawie Rocznej struktury aktywów ww. Funduszy według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku (ogłoszonej na stronach internetowych odpowiednio: www.ingofe.pl i www.aviva.pl). Dla dokonania wymienionej kalkulacji założono średnią cenę akcji w tym dniu w wysokości 7,23 PLN dla 2013 roku oraz 4,41 PLN dla 2012 roku.

Najwięksi akcjonariusze Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA) przedstawiali się następująco:

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2013 r.

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	794 751 136	65,51	794 751 136	65,51
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	90 560 790	7,47	90 560 790	7,47
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	65 923 565	5,43	65 923 565	5,43

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2012 r.

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	794 751 136	65,51	794 751 136	65,51
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	112 824 664	9,30	112 824 664	9,30

35b. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny Banku powstaje w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny (według wartości godziwej) aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat),
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2013	31.12.2012
Efekt wyceny (brutto)	(162 285)	(166 178)
Podatek odroczonego	30 834	31 574
Efekt wyceny netto	(131 451)	(134 604)

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2013 - 31.12.2013

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	42 617	(8 097)	34 520
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(20 140)	3 827	(16 313)
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	0	0	0
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	(24 342)	4 625	(19 717)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(1 865)	354	(1 511)

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży 1.01.2012 - 31.12.2012

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(3 429)	651	(2 778)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(25 361)	4 819	(20 542)
Zmiana kapitałów w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(1 221)	232	(989)
Zyski/straty z rewaluacji aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	72 629	(13 799)	58 829
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	42 617	(8 097)	34 520

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2013 - 31.12.2013

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(208 795)	39 671	(169 124)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	(5 276)	1 002	(4 274)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	53 651	(10 194)	43 457
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(160 420)	30 480	(129 940)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2012 - 31.12.2012

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	126 720	(24 077)	102 643
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie w okresie sprawozdawczym	(25 148)	4 778	(20 370)
Zyski/straty z wyceny instrumentu zabezpieczającego odniesione do kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego - dla instrumentów desygnowanych jako zabezpieczenie przed okresem sprawozdawczym	(310 367)	58 970	(251 397)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(208 795)	39 671	(169 124)

35c. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2013	374 957	1 196 114	228 902	450 141	2 250 114
- podział zysku, w tym:	0	450 141	0	(450 141)	0
- przeniesienie na kapitał rezerwowy	0	450 141	0	(450 141)	0
- wynik netto bieżącego okresu	0	0	0	496 775	496 775
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2013	374 957	1 646 255	228 902	496 775	2 746 889

35d. Zyski zatrzymane

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2012	374 957	780 772	228 902	415 342	1 799 973
- podział zysku, w tym:	0	415 342	0	(415 342)	0
- przeniesienie na kapitał rezerwowy	0	415 342	0	(415 342)	0
- wynik netto bieżącego okresu	0	0	0	450 141	450 141
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2012	374 957	1 196 114	228 902	450 141	2 250 114

36) ŁUKA PŁYNNOŚCI WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

Wg stanu na 31.12. 2013

AKTYWA	poniżej 1 m-ca	od 1 m-ca do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	3 411 940	0	0	0	0		3 411 940
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	1 002 519	40 031	5 070	471 976	0		1 519 595
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 812	0	57 195	269 607	104 208		432 822
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	36 660	44 001	99 790	220 163	19 622		420 236
Instrumenty pochodne zabezpieczające	45 464	16 603	75 496	32 708	41 123		211 395
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 306 863	1 200 567	3 084 738	10 695 860	22 799 562		41 087 590
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 002 212	0	209 786	4 828 727	199 693		8 240 418
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	242 061	0	0	0	0		242 061
Akcje i udziały						298 815	298 815
Pozostałe aktywa niefinansowe						664 194	664 194
RAZEM	11 049 531	1 301 202	3 532 075	16 519 041	23 164 209	963 009	56 529 066
PASYWA							
Zobowiązania wobec banków	778 031	165 644	145 339	828 244	285 327		2 202 585
Zobowiązania wobec klientów	31 092 111	8 193 073	4 791 798	1 371 677	0		45 448 660
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	199 409	39 953	90 178	229 378	16 270		575 189
Instrumenty pochodne zabezpieczające	905	2 695	147 898	110 019	668 828		930 346
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	114 801	2 002	0	0	0		116 803
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg maksymalnych umownych terminów wymagalności	17 745	0	61 341	622 266	0		701 352
Zobowiązania podporządkowane	0	0	505	622 080	0		622 585
Pozostałe pasywa niefinansowe						955 750	955 750
Kapitał własny						4 975 796	4 975 796
RAZEM	32 203 003	8 403 366	5 237 060	3 783 665	970 426	5 931 546	56 529 066
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE							
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	6 846 863						6 846 863
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	721 801						721 801
Luka bilansowa	(21 153 473)	(7 102 165)	(1 704 985)	12 735 376	22 193 783	(4 968 537)	0
Luka ogółem	(28 722 137)	(7 102 165)	(1 704 985)	12 735 376	22 193 783	(4 968 537)	(7 568 664)

Zgodnie z przeprowadzoną analizą statystyczną otwartych linii kredytowych oraz zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji wykazanych w powyższej tabeli, rzeczywiste poziomy ich wykorzystania wynoszą odpowiednio 10% i 5% prezentowanego nominalu.

Wg stanu na 31.12. 2012

AKTYWA	poniżej 1 m-ca	od 1 m-ca do 3 m-cy	od 3 m-cy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Pozostałe	RAZEM
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 465 640	0	0	0	0		2 465 640
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	956 767	0	0	435 657	0		1 392 424
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 893	1 265	4 970	25 648	11 016		46 791
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	41 219	86 455	204 066	255 132	31 019		617 891
Instrumenty pochodne zabezpieczające	23 932	51 355	131 198	33 287	38 040		277 812
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 845 432	994 477	2 698 021	9 643 968	23 159 549		39 341 449
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 598 725	0	10 641	2 186 724	953 669		6 749 758
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	17 469	0	0	0	0		17 469
Akcje i udziały						309 720	309 720
Pozostałe aktywa niefinansowe						894 433	894 433
RAZEM	9 953 077	1 133 552	3 048 896	12 580 416	24 193 293	1 204 153	52 113 387
PASYWA							
Zobowiązania wobec banków	615 782	307 011	960	1 001 374	327 874		2 253 000
Zobowiązania wobec klientów	26 424 835	8 059 691	6 178 703	888 399	554		41 552 183
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	27 431	43 839	118 853	252 317	25 194		467 634
Instrumenty pochodne zabezpieczające	102 558	38 184	10 583	272 768	691 109		1 115 202
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	154 715	20 073	0	0	0		174 788
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, wg maksymalnych umownych terminów wymagalności	0	49 344	147 273	570 969	0		767 586
Zobowiązania podporządkowane	0	0	380	613 230	0		613 610
Pozostałe pasywa niefinansowe						693 516	693 516
Kapitał własny						4 475 868	4 475 868
RAZEM	27 325 321	8 518 142	6 456 752	3 599 057	1 044 731	5 169 384	52 113 387
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE							
Zobowiązania z tytułu otwartych linii kredytowych	5 505 827						5 505 827
Zobowiązania z tytułu poręczeń i gwarancji	965 768						965 768
Luka bilansowa	(17 372 244)	(7 384 590)	(3 407 856)	8 981 359	23 148 561	(3 965 231)	(0)
Luka ogółem	(23 843 839)	(7 384 590)	(3 407 856)	8 981 359	23 148 561	(3 965 231)	(6 471 595)

13. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

1) DYWIDENDA ZA ROK 2013

Biorąc pod uwagę wysoki poziom współczynnika wypłacalności oraz poprawę zyskowności jak również przewidywane wymogi kapitałowe, Zarząd Banku zamierza wystąpić z wnioskiem do Rady Nadzorczej i Zgromadzenia Akcjonariuszy o przeznaczenie 50% zysku skonsolidowanego za rok 2013 do wypłaty w formie dywidendy. Bank nie wypłacił dywidendy z zysków wypracowanych w roku 2012.

2) DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2013 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	130 689
2.	Obligacje skarbowe OK0114	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	499
3.	Obligacje skarbowe WZ0115	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	202 000	204 384
4.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	377 000	380 167
5.	Obligacje skarbowe WZ0115	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	15 000	15 177
6.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	200 000	201 060
7.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	55 000	55 462
8.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
9.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	715 622	715 622
RAZEM				1 695 222	1 703 159

Na dzień 31.12.2012 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań:

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	133 548
2.	Obligacje skarbowe OK0114	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	484
3.	Obligacje skarbowe WZ0115	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	182 000	187 094
4.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	400 000	411 336
5.	Obligacje skarbowe WZ0117	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	55 000	56 559
6.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	195 000	200 322
7.	Środki pieniężne		wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	741 092	741 092
RAZEM				1 703 692	1 730 534

3) PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 31.12.2013 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Banku) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	114 624	116 778
RAZEM	114 624	116 778

Na dzień 31.12.2012 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Banku) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB):

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	171 072	175 622
RAZEM	171 072	175 622

4) KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH

Większość portfela instrumentów pochodnych Banku powstaje w wyniku zawierania przez Bank umów ramowych ISDA (z ang. International Swaps and Derivatives Agreements; Międzynarodowa umowa w sprawie transakcji swapowych i instrumentów pochodnych). Zapisy tego rodzaju umów określają kompleksowe postępowanie w następstwie wystąpienia przypadku naruszenia (głównie trudności w regulowaniu zobowiązań przez kontrahenta) i umożliwiają ich rozwiązanie oraz rozliczenie się z kontrahentem na bazie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań. Do chwili obecnej Bank nie korzystał z takiej możliwości, jednakże w ramach wypełnienia obowiązku informacyjnego wynikającego MSSF 7 w poniższej tabeli zaprezentowano odpowiednio kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu jak i dedykowanych do rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi ISDA wraz z maksymalną hipotetyczną kwotą wynikającą z rozliczenia na bazie kompensaty.

	Kwoty do otrzymania	Kwoty do zapłacenia
Wycena instrumentów pochodnych	579 757	1 218 768
Wartość przyjętych / udzielonych depozytów zabezpieczających	(113 251)	(698 264)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie	466 506	520 504
Maksymalna, hipotetyczna kwota kompensaty	(322 106)	(322 106)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie po uwzględnieniu hipotetycznej kwoty kompensacji	144 400	198 398

5) DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Bank sklasyfikował następujące aktywa finansowe:

dane w tys. zł	31.12.2013	31.12.2012
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	3 411 940	2 465 640
Należności z tytułu lokat międzybankowych (*)	336 577	224 599
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa (*)	3 004 023	3 603 882
w tym: dostępne do sprzedaży	3 002 211	3 598 725
w tym: przeznaczone do obrotu	1 812	5 157
Razem	6 752 540	6 294 121

(*) aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna - obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez Bank, obejmujący działania mające na celu wygoszpodarowanie zysku, a nie będące działalnością inwestycyjną lub finansową,
2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych nie sklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych.
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

W ramach „pozostałych pozycji” przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej za rok 2013 ujęto korektę w wysokości 15 mln zł. (odpowiednio 18 mln zł. za rok 2012) z tytułu naliczenia odsetek od pożyczek podporządkowanych, wypływ tych środków został zaprezentowany odpowiednio w części dotyczącej przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej. Dodatkowo w pozycji „pozostałe wypływy” działalności finansowej ujęto spłatę odsetek od zaciągniętych kredytów w kwocie 15 milionów złotych (odpowiednio 21 milionów złotych za rok 2012).

6) INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2013 r. Departament Powierniczy prowadził 11 643 rachunków co stanowi wzrost o 5,39 % w stosunku do roku 2012. Na rachunkach prowadzonych w ramach Departamentu Powierniczego na dzień 31.12.2013 roku zdeponowane były aktywa o łącznej wartości 30,25 mld PLN (w tym przez spółki z Grupy 0,17 mld PLN). Przychody netto na działalności powierniczej za rok 2013 wyniosły 6,48 mln PLN (w tym od spółek z Grupy 0,06 mln PLN). Departament Powierniczy pełni funkcję Banku Depozytariusza dla 62 funduszy inwestycyjnych z czego 11 należy do grupy funduszy Millennium TFI S.A.

7) LEASING OPERACYJNY

Bank posiada umowy najmu powierzchni biurowej, które w myśl zapisów MSR 17 ujmowane są jako leasing operacyjny. Standardowe umowy najmu lokali użytkowych zawierane są w Banku na czas określony wynoszący maksymalnie 5 lat i mogą zawierać klauzulę określającą prawo najemcy do przedłużenia okresu najmu na kolejne 5 lat na mocy złożonego oświadczenia. Bank posiada również umowy najmu zawierane w przeszłości na czas nieokreślony, mogą one być wypowiedziane z zachowaniem okresu wypowiedzenia, który wynosi najczęściej od 3 do 6 miesięcy.

Całkowite zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego kształtują się następująco (dane w tys. zł.):

Wartość wg stanu na dzień:	31.12.2013	31.12.2012
- do 1 roku	44 879	62 472
- od 1 roku do 5 lat	133 581	159 671
- powyżej 5 lat	32 185	58 246
RAZEM	210 645	280 388

8) PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI

W 2012 roku Bank wdrożył Politykę Zmiennych Składników Wynagrodzeń dla Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Banku Millennium S.A. zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011.

Zgodnie z ww. Polityką, pracownicy Banku nią objęci, mający istotny wpływ na profil ryzyka Banku, będą otrzymywali zmienne wynagrodzenia na podstawie osiągniętych wyników indywidualnych oraz na poziomie jednostki / pionu oraz całego Banku. Część zmiennych wynagrodzeń pracowników Banku, wypłacana będzie w formie akcji fantomowych Banku. Płatności te spełniają definicję rozliczanych w gotówce płatności w formie akcji własnych.

Zmienne wynagrodzenia - Akcje Fantomowe, za rok:	2013	2012
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	
Data rozpoczęcia okresu oceny	1 stycznia 2013	1 stycznia 2012
Data ogłoszenia programu	30 lipca 2012	
Data uruchomienia programu zgodnie z definicją MSSF 2	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego	
Liczba instrumentów przyznanych	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu	
Data nabycia uprawnień	31 grudnia 2013 r.	31 grudnia 2012 r.
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2013, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2012, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej ceny akcji Banku na GPW na zamknięcie 10 kolejnych sesji poprzedzających dzień rozliczenia, przy czym ustalana tak wartość nie może być większa ani też mniejsza niż o 20% w stosunku do pierwotnej wartości odroczonej puli akcji. Akcje fantomowe są rozliczane w 3 równych rocznych ratach począwszy od daty Komitetu Personalnego na którym zostały przydzielone.	
Wycena programu	Wartość godziwa programu jest wyznaczana na każdą datę bilansową wg zasad przyjętych dla określenia wartości programu w dniu rozliczenia.	

Akcje fantomowe pracowników Banku niebędących Członkami Zarządu Banku Millennium S.A.

Data przydzielenia akcji za rok 2012	15.02.2013
Ilość akcji (szt.)	132 459
- przyznana	0
- odroczone	132 459
Wartość na dzień przydzielenia (PLN)	626 001
- przyznana	0
- odroczone	626 001
Wartość godziwa na 31.12.2013 (PLN)	751 201
Data przydzielenia akcji za rok 2013	13.02.2014
Ilość akcji	109 654
- przyznana	0
- odroczone	109 654
Wartość na dzień przydzielenia (PLN)	972 846
- przyznana	0
- odroczone	972 846

Rachunek Zysków i Strat za 2013 rok został obciążony z tytułu wzrostu wartości akcji fantomowych przydzielonych za rok 2012 oraz rezerwy utworzonej na akcje fantomowe przydzielone za rok 2013.

Akcje fantomowe Członków Zarządu Banku Millennium S.A.

Data przydzielenia akcji za rok 2012	03.07.2013
Ilość akcji (szt.):	437 642
- przyznana	218 821
- odroczone	218 821
wartość na dzień przydzielenia (PLN):	2 295 000
- przyznana	1 147 500
- odroczone	1 147 500
Wartość godziwa na 31.12.2013 (PLN)	2 754 000

Do dnia publikacji Raportu Roczego, Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej nie podjął decyzji o wysokości zmiennego wynagrodzenia dla Członków Zarządu za rok 2013.

9) ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DATĄ, NA KTÓRĄ SPORZĄDZONO RAPORT FINANSOWY A DATĄ JEGO PUBLIKACJI

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły zdarzenia mogące znacząco wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Banku.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.02.2014	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	
28.02.2014	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	
28.02.2014	Artur Klimczak	Wiceprezes Zarządu	
28.02.2014	Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Zarządu	
28.02.2014	Wojciech Haase	Członek Zarządu	
28.02.2014	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	
28.02.2014	Maria Jose Campos	Członek Zarządu	